

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun. Aralık 2018 Sayı: 39 Fiyatı: 9 TL KKTC Fiyatı: 10 TL

Zülfü Livaneli
Ataol Behramoğlu
Şükrü Erbaş
Ercan Kesal
Derya Alabora
İsmail Saymaz
Şermin Yaşar
Ali Murat İrat
Nevşin Mengü
İrfan Değirmenci
Selen Baranoğlu
Otisabi
Zehra Çelenk
Kukla Süreyya
Ayşen Şahin Aksakal
Emre Kongar
Haydar Ergülen
Evrin Kuran
Alpay Erdem
Esin İris
Gökhan Horzum
Ali Deniz Uslu
Mahmut Çınar
Barış Akpolat
Orhan Aydın
Pınar Ergün
Sedef Orman
Muzaffer Gümüşsu
Sinem Keyik
Y. Emre Ceren
Cihan Gülbudak
Derya Aydoğan
Sabri Yılmaz
Selin Kalkan
Önder Abay
Selçuk Özbek

Kendini insanlığa bakarak sına.

FRANZ KAFKA

Memor Ali & Aksan Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

şehir amber kokacak! sait faik hikâye dinletisi

hep
sanat
her
renk
sanat

17 aralık
pazartesi
17.00 ve 20.30

fotoğraf: ara güler

Mehmet Ali & Akşamsıra Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

dinletisi ücretsizdir

[f](https://www.facebook.com/issanat) [t](https://www.instagram.com/issanat) [y](https://www.youtube.com/issanat) /issanat

Asi bir vapur

Leylâ Erbil

Ah artık bu sülardan da o koskoca tarihin görkemi
anılardan da bıkırm, elimde olsa tüm tarihi
değiştirirdim, insanlığı en başından başlatırdım.

12 Ocak 1931'de İstanbul'da doğan Leylâ Erbil İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde eğitim alır. Lise yıllarından itibaren seçtiği dergilerde öyküleri yayımlanır. Üniversiteye geçtiği sırada Sait Faik ve Metin Eloğlu ile arkadaşlıklarını başlar. Daha sonra üniversitedeki öğrenimine ara vererek evlenen yazarın bu evliliği kısa sürer ve öğrenciliğın yanında İskandinav Havayolları'nda çalışmaya başlar. Bu dönemde tekrar evlenerek okulunu bırakır ve 1955 yılında Ankara'ya yerleşir.

1956 yılında *Seçilmiş Hikâyeler Dergisi*'nde *Uğraşsız* adlı öyküsü yayımlanır. Bunun ardından *Papirüs*, *Yelken*, *Ataç* gibi dergilerde yazmaya devam eder. 1957 yılında İzmir'e yerleşir. 1960 yılında ilk öykü kitabı *Hallaç* yayımlanır. Aynı yıl kızı dünyaya gelir. Anneliğın zor bir süreç olduğunu söyleyen yazar bir daha anne olmaya cesaret edemez. İstanbul'a geri döndükten sonra Türkiye İşçi Partisi'ne üye olur ve Sanat ve Kültür Bürosu'nda görev alır.

İkinci öykü kitabı *Cecede* 1968 yılında yayımlanır. İlk kitabıyla herhangi bir yarışmaya katılmayan Leylâ Erbil bu eserini Sait Faik Hikâye Armağanı için gönderir. Ancak kazanamaz ve bu durumu şaibeli bulur. 1969 yılında *Selim İleri*, *Demir Özü* gibi isimlerle Sait Faik'in mezarı başında ödüllere katılmama çağrısı yapar ancak umduğu karşılığı bulamaz. Kendisi

ise bu yaşananlardan sonra hiçbir ödüle katılmaz.

Türkiye Sanatçılar Birliği'nin kurucuları arasında yer alan Leylâ Erbil, 1971'de ilk romanı olan *Tuhaf Bir Kadın*'i yayımlar. 1974 yılında Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kurucuları arasında yer alır. 1977 yılında üçüncü öykü kitabı *Eski Sevgili* yayımlanır. Alzheimer hastalığına yakalanan annesinin hastanedeki yaşamından öğeler taşıyan *Karanlığın Günü* ise 1985'te yayımlanır.

1986'da ölen yakın dostu Tezer Özlü'yle birbirlerine iki konuda söz verirler. İlk evlilik kurumunu, kocalarını ve erkekleri anlatacak birer roman yazmaktır. Leylâ Erbil verdiği sözü 1988 yılında yayımlanan *Mektup Aşkları*'nı yazarak yerine getirir. İkinci sözleri ise mektuplarının yayımlanmasıdır. Bu da 1995 yılında *Tezer Özlü'den Leylâ Erbil'e Mektuplar* adıyla okura sunulur.

1998 yılında yayımlanan *Zihin Kuşları* kitabında denemeler, yazarın daha önce dergilerde çıkan yazıları ve bir şiirleşti bulunur.

Leylâ Erbil, kadınların sorunlarına eleştirel bir yaklaşım getirir. Yeni bir üslupla toplum ve insan ilişkilerine bakar. Eserlerinin sarsıcılığı hem üstlulubundan hem de işlediği konulardan ileri gelir. Ataerkil bir toplumda kadının yaşadığı zorlukları ve verdiği mücadeleye duyarsız kalmaz, rahatsız olur ve okurun da rahatını kaçırm.

Hayatının her döneminde siyasetle aktif olarak ilgilenen Leylâ Erbil 1996 yılında ölüm oruçlarına karşı kayıtsız kalmaz ve birçok aydın imzaladığı bir bildiriyi ön ayak olanlar arasında yer alır. 1999 yılında ÖDP'den milletvekili adayı olur ve kazanamayacağını bildiğini ancak kazansa bile istifa edeceğini açıklar.

2001 yılında *Cüce* romanı yayımlanır ve büyük ilgi görür. 2002 yılında PEN Türkiye Yazarlar Demeği tarafından Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilir. 2005 yılında ise adını *Burmali Sütun*'dan alan *Üç Başlı Ejderha* yayımlanır. 2011'de *Kalan* adlı romanı ve 2013 yılında da *Tuhaf Bir Erkek* kitabı yayımlanır. 2005 yılından itibaren mücadele ettiği hastalığı sebebiyle 19 Temmuz 2013'te hayatını kaybeder.

Bekliyorsun, sürekli bekleyişleri arda ekliyorsun; seni seyrediyorum ve ses etmiyorum çünkü bekleyişin süslü bir imparatorluğu vardır. Umut silinene kadar güçlü bir direnişle dikilirsin tahtında. Sonra düşüş başlar.

Ben de seni öyle özleyeceğim

“

Saplı bir kanunu andıran çalgımda, en çok da Cavit Karabey'in 'Özleyeceğim' şarkısını çaldım. Kendi berbat sesime kederlenip doluğum bile oldu. Annem kömür sobasını tutuşturacak tahta ararken, çalgımı kırıp yakınca çalıp söylemeyi terk ettim.

”

Sınıf öğretmenimiz Sevcan Akyaşar, elindeki tebeşiri karatahta bıraktıktan sonra, “Dersimiz bitti çocuklar” dedi, “Şimdi biraz şarkı söyleyelim mi?” Biz, “Evet” diye bağırarak, Sevcan öğretmenimizi alkışladık. Güleç çehresinden taşan şefkat huzmesi, sanki saçlarımızı konuyor ve üzerimize ağıyordu. Dalgali sarı saçları ve deniz mavisi gözleriyle öğretmenimiz bana kalırsa, Emel Sayın'ı andırıyordu. Hatta Emel Sayın'dan bile güzeldi, Sevcan öğretmen.

- Çocuklar kim şarkı söylemek ister?

Sınıfımızda parmak kaldıran birkaç kişiden biri de bendim.

Sevcan öğretmen, “Gel bakalım, İsmail” dedi. Toza bulanmış siyah önlüğümün eteğini çeke çeke karatahtaya çıktım. Beyaz yakalığımı düzelttim. Gözlerimi kapadım, tiz bir sesle söylemeye başladım:

“Geceler sabahı nasıl beklerse / Ben de seni öyle bekleyeceğim

Dalgalar sahili nasıl özlerse / Ben de seni öyle özleyeceğim...”

Şarkıyı bitirdikten sonra gözlerimi açıp öğretmenime döndüm. Sevcan öğretmen, yüzünü buruşturmuş bir halde bana bakıyordu.

- Oğlum, sen bu şarkıyı nerede öğrendin, kimden dinledin?

- Cavit Karabey'den, öğretmenim.

- Cavit kim, oğlum?

- Cavit...

demin getirdiği sebze ve meyve kasalarından çalgı yapmaya bu günlerde başladım. Tahtaları yan yana çakarak, kare şeklinde bir kutuya dönüştürdüm. Tahta kutu, icat ettiğim çalgımın gövdesiydi. Kasadan söktüğüm ince tahtayı çalgıya sap yaptım. Sapın ucuna ve gövdeye üçer küçük çivi çaktım. Annemin bileklerine doladığı ince lastikler alıp çivilere gerdim. Böylece çalgım tellerine kavuşmuş oldu. Saplı bir kanunu andıran çalgımda, en çok da Cavit Karabey'in “Özleyeceğim” şarkısını çaldım. Kendi berbat sesime kederlenip doluğum bile oldu.

Ve sonra Bergen'den “Acıların Kadını” şarkısı çaldım. Kaset kapağında, saçlarını kezzap atılmış gözünün üzerine yatırıyordu, Bergen. Güler Duman, yere bağdaş kurmuş, dikine tuttuğu bağlamasına sarılıp kafasını çalgısının sapına yaslamıştı. Ben “Yürüyorum Dikenlerin Üstünde” türküsünü çaldıktan sonra, Güler Duman gibi, o tuhaf çalgıma sarılıyordum. Derken, Aşık Reyhani ile Murat Çobanoğlu'na öykünüp kendimle atışıyordum. Bir Reyhani oluyordum, bir Çobanoğlu...

İtiraf etmeliyim ki, kimse Cavit Karabey'in yerini tutmadi.

Annem kömür sobasını tutuşturacak tahta ararken, çalgımı kırıp yakınca çalıp söylemeyi terk ettim. Zaten okulum bitmişti. Sevcan öğretmenimin elinden tutup sınava sokması sayesinde Anadolu lisesini kazanmıştım ve ortaokulu olmuştum. Çillerimi kızıl sakallar kaplamıştı. Büyüdükçe içimdeki çalgının telleri tek tek koptu. Gün oldu, yüreğimin şark köşesindeki duvara asıp bir daha el sürmedim çalgıya.

Çok sonra, 2008'de bir gazetenin üçüncü sayfasını okurken, çocukluğumdan beri hatırlama gelmeyen Cavit Karabey'in adı gözüme çarptı. Gazetede, “Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde bir gazinoda program yapma için gelen arabesk sanatçısı Cavit Karabey kaldığı otelin odasında ölü bulundu” diye yazıyordu. Meğer Doğu ve Güneydoğu'da 12 günlük konser gezilerini kaldırmayan kalbi, Viranşehir'de durmuş. Eşi, “Türkü söyleyip bize para getirecekti” diyordu.

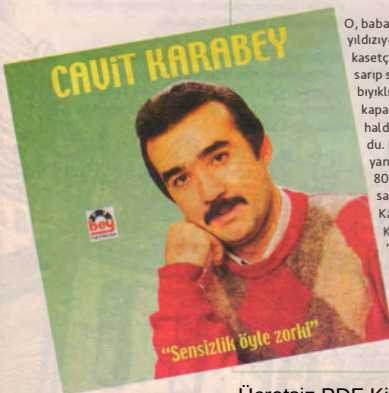
Gazeteye, Karabey'in yakışıklı bir fotoğrafı basılmıştı. Üzerinde kazağı vardı. Bir elini yumruk yapıp yüzüne dayamıştı. Kederli gülümsüyordu. Gazete, “Arabesk Kralı'nın arabesk ölümü” şeklinde başlık atmıştı.

Dilime, Kurtuluş İlkokulu'nda karatahtaya kalktığım günkü şarkı dolandı.

Kaldığım yerden devam ettim şarkıma:

“Özleyeceğim, özleyeceğim

Her gün yollarını gözleyeceğim...”

O, babamın en sevdiği arabesk yıldızıydı. 'Yumatu' marka sarı kasetçalarımızda, kasetini başa sarıp sarıp dinlediğim, ince bırıklı ve yakışıklı adamdı. Kaset kapaklarında, kazak giymiş halde çekilen fotoğraflar olurdu. Her an ağlayacakmış gibi yanık sesi. 80'li yıllarda kasetlerinin satışı, bir milyonu geçmişti. Karabey için “Arabeskin Kralı” deniliyordu. “Seni sevmeyen ölsün” şarkısı tribünlerin efsanesi olmuştu. “Mihriban” türküsü dilden dile doluyordu. Evimizin bir oda büyüklüğündeki holünde, de-

Sabahattin Ali

EN SEVDİĞİNİZ YAZARLAR DİJİTAL ORTAMDA.

Yapı Kredi Yayınları, yüzlerce e-kitaptan oluşan arşiviyle her an yanınızda.
Siz de dr.com.tr veya idefix.com adresinden e-kitaplarımıza ulaşabilirsiniz.

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YapıKredi

EVİRİM KURAN

Aziz Nesin
1984 kışının bir
cumartesi günü 70
yaşını karşılamaya hazırlanırken
şu satırları yazar:

*Bu yetmiş yılda ne yaptım? Yetmiş sekiz kitap
yazdım. Şimdi size bir itirafta bulunuyorum: Her
biri beş-on basım yapmış olan bunca kitap bana, sanki
yazacağım kitabın müsveddesi gibi gelmiştir. Yetmiş sekiz
kitapta, hep ileride -ne zaman olduğunu bilemediğim zamanda-
yazacağım o kitabın müsveddesini yaptım, kim bilir, belki de hep müsvedde
yapıyorum, yaşamım belki de bu müsveddeler içinde geçip gidecek, o kitabı
-hangi kitapsa- hiçbir zaman yazmadan...*

Müsvedde sözcüğü zaman zaman dilimizde bir şeyin kötü benzeri manasında kullanılsa
da, benim ruhu ma ilk anlamı iyi gelir. Yazının taslağına; bitmemiş, tamamlanmamış, yapım
aşamasındaki esere denir müsvedde. Sözcüklere sevdalılar anırlar; bitmiş sanılan her yazı hala bir
taslaktır esasında; üretkenler bilirler, her eser yaşam boyu yapım aşamasındadır aslında.

Kaç yaşına gelirse gelsinler yaşam iştahını, çocuk merakını yitirmemiş olanlar, hayata gözleri
kamaşarak bakanlar, mükemmel iyyin düşmanındır kolaycılığına kaçmazlar; iyile yetinmemeye, hiçbir zaman
tamamlanmamaya, hep biraz eksik kalmaya inanırlar. Bir şaheser yaratmak değildir dertleri; akilları hedefte
değil, yürekleri yolculuktur; şu sanyie esastır onlar için; tamamlanmış ortalamalara razı gelmekten se, yarım kalmış
müsveddeleriyle mutludurlar, tam değil ama bütündürler. Kalitesiz içeriğe, emeksiz yemeğe, 'halk bunu istiyor' aldatmacasına
mecbur etmezler. Kanaatkârdır müsveddeseverler, tamahkâr değil. Filozof El Kindi "Kanaatkâr olan köle hür, tamahkâr olan hür ise
köledir" der.

Enhvenşerin kölesi değildir hür olanlar. Kötünün iyisine içindeki yaşam filizi sönmüşler tamah eder; müsveddeseverler onlardan
değildir.

Ben de bir müsveddeseverim. Ulaşılabilecek limanın konforundan çok, yolun meşakkatinden tat alıyorum. Resmi makamlarca
onaylanmış ve yıldönümleriyle taçlanmış zaferlerden, kurdeleli halkalardan, mühürlü belgelerden, çerçevesi çizilmiş
rollerden, tekkeyi beklediği için çorbayı içenlerden, üstün başarısızlıklardururken vasat başarıları alkışlayanlardan
fena halde sıkıyorum. En güzel yazımı henüz yazmadım. En güzel sözümü henüz demedim. En iyi türküyü henüz
söylemedim. Müsveddeseverliğin şanındandır; belki de hiçbirini yapmadan göçeceğim. Yine de, körkütük bir umuda
bağlanmadan, belkilerle heyecanlanıyorum. Eser miktarda deniyor, bolca yanılıyor. Sütün ne kadar ağız
yansa da, yağurdu üfleme yi hep unutuyorum. Pişman değilim. Derya içre olup da deryayı bilmeyen balıklardan
hiç değilim.

Bu ay Aziz Nesin yüz üçüncü yaşına giriyor. Her yıl 21 Aralık'ta Nesin Vakfı çocukları, çocukken hiç
bayramlığı olmamış, hiç doğum günü kutlanmamış Aziz Dede'lerinin doğum gününü şiirlerle, şarkılarla
kutluyor. Her doğum günü bir sonrakinin müsveddesi adeta. Aziz Nesin'e böylesi yakışıyor.

**Her yıl 21 Aralık'ta
Nesin Vakfı
çocukları, çocukken
hiç bayramlığı
olmamış, hiç doğum
günü kutlanmamış
Aziz Dede'lerinin
doğum gününü
şiirlerle, şarkılarla
kutluyor. Her doğum
günü bir sonrakinin
müsveddesi adeta.**

Müsvedde

Ayağına baktı küçük çocuk, botları çıkırp yaksa ayaklarının daha iyi ısınacağını düşündü o anda. Öyle de yaptı.

ANKARA AYAZI

iki gün önce B Blok çöpünden bulduğu sarı botlara nasıl da sevinmişti Muhammed, "Şanslı günümde olmalıyım ya da o iki buktüm nineyi yolun karşısına geçiriverdim diye Allah beni ödüllendirdi herhalde. Neyse ne, ayağıma tam oldu ya botlar. Bu kıy geçer bunlarla" diye düşünmüştü. O akşam C Blok'un yanındaki halisahadan dışarı kaçmış patlak topon peşine düşme belki de yanları açılmayacak, topukları kopmayacak Muhammed'in botunun. Bir iki gün daha sürecekli mutluluğu bu göçmen çocuğun.

Ankara'ya Adana'dan göçmüşlerdi, Adana'ya da Şanlıurfa'dan, öncesini hatırlamıyordu zaten Muhammed. Kurban bayramından beri Ankara'daydılar. Adana'ya öncekelerdi herhalde ama para bitmiş, kendilerini hayvan paznına getiren o adamlar da geri götürmeyi unutmamıştı herhalde. Kimse bir şey söylemiyor, açıklarmıyordu Muhammed'e. Zaten 8 çocuklu Esmâ annenin en büyük oğlu Muhammed, 9 yıllık hayatında kimseden bir açıklama istemeyecek, hiçbir şey soramayacak kadar da yorulmuştu aslında. Koca siyah gözleri, hâlâ etrafa merakla baksa da fazla konuşmanın ve soru sormanın başını derde sokmak anlamına geldiğini öğreneli çok oluyordu bu sıkı oğlan, "nerelisin" diye soran olursa da, "konup göçeriz" yanıtını vermeyi öğrenmişti zamanla.

Her gece hayvan pazarının leş kokulu kanalinin kenarına kurdıkları çadırda annesi dahil 9 kişi yatıyor, her sabah kanalı ve pazarı aşp ulaştıkları Cennet Bahçesi Sitesi'nin etrafındaki çöp mesaisine koşuyorlardı. Site adının hakkını veriyor, dev çöp konteynerlerinden sadece Muhammedler değil arabayla kâğıt topuayanlar ve sokağın töresine uyup sırasını bekleyen cümle açlar doyuyordu.

Bayramda geldiklerinde Ankara çok sıcaktı, Muhammed Adana'daki o babacan kebapçının acıyıp kendisine verdiği tişörtle bir yazı geçirmişti de Ankara'nın aralık ayazında kısa kollu mavi tişörtün üstündeki baskıda tek kolunu kaldırmış uçan Süpermen bile olsa donardı. Muhammed, Süpermen'i mavi tişörtün altına kendisine iki beden büyük gelen bir kot pantolon giymiş, pantolonun kemerini de neredeyse göğüs hizasından

sımsıkı sıkıyordu. Daha önce birkaç kez kemeri gevşemiş pantolonu düşmüştü ama neyse ki içinde babasından kalan paçaları kat kat kıvrılmış yünü uzun beyaz don da vardı. Babasından kalan başka da bir şey yoktu. Babası, daha Adana'ya göçmeden önce Urfa'dayken bir inşaatın üçüncü katından düşüp hayatını kaybetmişti. Muhammed, o günü hayal meyal hatırlıyordu ama annesinin acı haykırları hâlâ kulağındaydı.

B Blok çöplerinin orada, iki dev konteynerin arasına sığındı, soğuktan buz tutmuş kollarını, ellerini, ayaklarını ısıtmak için yakılacak bir şey bulmaya çalıştı Muhammed. Cennet Bahçesi Sitesi'nden çıkan araçların egzoz dumanına boğuldu konteynerler, biraz ısır gibi oldu sonra gözüne çöplerin en üstünde duran karton kutu ilişti. Daha önce çöpten karton aldığı için kâğıt toplayıcılarından dayak yemişliği vardı ama umurunda değildi, kartonu aldı, kutsal bir emanet gibi taşıdığı çakmağı cebinden çıkardı. Çakmak da tipki bir gün içinde yanları açılıp topukları kopan botlar gibi çöplüğün bir ganimetiydi. Neyse ki botlar gibi hayal kırıklığına uğratmadı çakmak, bir çırpıda yanıverdi. Rüzgâra rağmen kartonu ucundan tutuşturdu da başardı Muhammed. Boyu kadar çöp kutularının arasından yükselen alevler, bir anda keyif verdi küçük çocuğa, alevlere daldı gitti. Alevlerin sarı kırmızı kıptısında bir an babasının yüzünü görür gibi oldu. Babası, alevlerin içinde gökyüzünü işaret ediyordu sanki Muhammed'e. Sonra alevler söndü, karton yandı ve bitti. Babası bir avuç küle dönmüştü sanki. Muhammed, bir kez daha çakmağına davranmadan önce çöpleri karıştırdı, iki yumurta kolisi buldu. Bu kez alevler kolay kolay sönmeyi istiyordu. Ayağına baktı küçük çocuk, botları çıkırp yaksa ayaklarının daha iyi ısınacağını düşündü o anda. Öyle de yaptı. Yumurta kolileriyle botları tutuşturdu, yanık naylon kokusu altında bu kez kırmızı siyah alevlerin içinde koca bir tavuk butu gördü. Tavuk nar gibi kızanıyordu. Adana'daki ocakbaşı gibi sıcaktı işte oturduğu beton yer. Uzandı Muhammed, kendini tatlı bir rüyaya kaptırdı.

Birkaç saat sonra öfkeli bir kalabalık homurdanıp tekbir getirerek hayvan pazarına

yönelmişti. Kalabalığın en önündeki sakallı, şişman adam "defolup gidecek tüm Suriyeliler. Bu ülke bizim. Allahsızlar, yaktılar memleketi, yaktılar. Defolup gidecekler, kendileri de yanacak. Bebelerin de götürcekler, erkek gibi savaşsınlar gidip kendi ülkelerinde beleyiciler. Yaktılar" diye bağıyordu. Muhammed'in botları yanarken konteynerleri tutuşturmuş tam da mesai başlangıç saati olduğu ve herkes işe, okula yetişmek için koşturduğundan kimse alevleri umursamamış, müdahale etmemiş, konteynerlerden sırayan ateş Cennet Bahçesi Sitesi'nin kablolarını tutuşturmuş, alevler kısa sürede önce bahçedeki ağaçları, sonra da B Blok'un ilk iki katını sarımtı. Can havliyle kendini dışarı atan site sakinlerinin çoğu, gidecek işi olmayan emekçiler ve ev kadınlarıyla okul çağına girmemiş çocuklardı. Çocuklardan biri, daha önce birlikte top oynadıkları Muhammed'i fark etti, "Suriyeli çocuk yanıyor" diye bağırdı. Neyse ki bağırdı. B Blok'un apartman görevlisi Muhammed'i alevlerden kurtarma talimatı verildi. Kat malikleri ve sakinleri, bu kurtarma operasyonunu kendi çocuklarına sımsıkı sarılarak izlediler. Muhammed, çağırılan itfaiyeye beraber gelen ambulansa bindirilirken daha önce yolun karşısına geçerken yardımcı olduğu İffet Hanım'ın dikkatini, site girişindeki güvenlik kulübesine aslı bayrak çekti. Yağlı kadın, kendinden beklenmeyen güçlü bir sesle "Mahsus yaktırdılar, mahsus, bayrağımızı da yaktılar. Ellerini kırışın. Suriyelilerin işi bu, Suriyelilerin" diye güçlü bir sesle bağırdı. Cennet Bahçesi Sitesi sakinleri, itfaiyenin işini bitirmesiyle harekete geçtiler, isten dönenlere olup bitenleri bir bir katarak aktardılar. Biri, "Kulübede Kuran da varmış, onu yakmak istemişler" diyor, biri "Tek başına çocuğun yapacağı iş mi, belli ki planlı programlı teröristlik işte" diye kocasını kıskırtıyordu. Kıskırmaya dünden razı kocalar önde, diğerleri arkada Suriyeli avına çıktılar.

Muhammed, kaldırıldığı hastanede kısa sürede iyileşti ama hiç taburcu edilmek istemedi. Hastane yemeleri, cennet bahçesinden çıkmış gibiydi. Küçük çocuk, bir daha beraber futbol oynadığı yaşıp çocuklar dahil kimsese, Ankara'dan önce nerede yaşadıklarını söylemeye kendi kendine yemin etti...

Nihat ve teselliperver cemiyeti

ŞERMIN YAŞAR

O sabah çok tuhaf bir şey oldu. Tuhafiyeci Nihat dükkânı açmadı. Gün sonu itibarıyla hepimiz dalıp dalıp gitmelere, dudak bükmelere, hafif hafif yemeden içmeden kesilmelere başladık. Takip eden günlerde perişan etti bizi Nihat, yaktı geçti...

Yokluğunu sabahın köründe fark eden insanlar birbirine Nihat abiyi sormaya başladılar. Millet işine gücüne gidemedi. Bugüne kadar mahallede kimse dükkânı kapalı görmemişti. Sabah saat kaçta önünden geçerseniz geçin dükkân hep açık olurdu. Gece kaçta uğrarsanız uğrayın Nihat abi, tezgâhın arkasındaki aşıp sandalyesinde otururdu. Dükkânı kaçta açıp kaçta kapattığını kimse merak etmemişti. Mühim olan arayanın Nihat'ı bulmasıydı, o da orada olduğuna göre kimse için sorun yoktu. İsterse hiç kapatmasın dükkânı, mahallelinin canına comdusu... Ama işte bugün yoktu. Dükkân bariz kapalıydı. Belki içerden kilitlemişti diye camı tıklattılar, gözlerine ellerini siper ederek camdan baktılar ama i h, yoktu... İş çıkmıştır, bir yere gitmiştir, hastadır belki gibi ihtimaller peş peşe sıralandıktan sonra birileri "Çep telefonundan arayıp nerde olduğunu soralım" önerisini getirdi. Herkes, tabii yaaa nasıl düşünemedik telaşla cep telefonunun rehberinde N harfine baktı. Koca mahallede bir kişinin bile Nihat abinin numarasını kaydetmediğini fark ettiğimizde, irkildik; ceplerimizi resmen ters çevirip salladık, ama susam taneleri, kumaş pislikleri, yıkanmış peçete kalıntıları ve buruşmuş fişler arasından Nihat abiyi dair hiçbir şey çıkmadı. Bu şaşkınlığımızı henüz atamamışken gelen, "Evine gidip baksak" önerisi hiç

kimsenin evini bilmediği gerçeğiyle o dakika son buldu. Belki memlekete gitmiştir, çıkışının akabinde sorulan "Nereli ki Nihat abi?" sorusu havada asılı kaldı. İşte o havada duran bütün cevapsız sorular kafamıza taş gibi indiğinde fark ettik ki, Nihat abi hakkında hiçbir şey bilmiyorduk. Oysa o bizim bütün özel, genel ve iş hayatımıza bütünüyle vakıftı. Biz kurtuydu Nihat. Fikret'in karısından gizli çektiği krediyi, Nurgül'ün kocasına rağmen görüşmeye devam ettiği eski sevgilisini, herkesin bin türlü dalaveresini, mahallenin kadınlarının sütyen bedenlerini bile biliyorduk. Biz şimdi bütün mahalle kafa kafaya verip Nihat'ın soyadını bile söyleyemiyorduk.

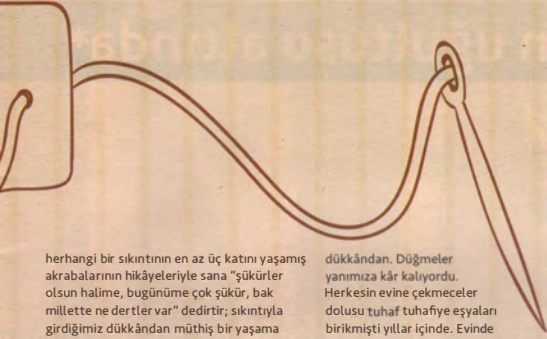
Akşama kadar bekledik Nihat abiyi ve selvede. Ertesi gün evinin kapısından çıkan soluğu bir umut, dükkânın kapısında aldı. Gelmiştir, çoktan açmıştır, orda, tezgâhın arkasında cebinde kalemi, elinde çay bardağıyla aşp sandalyesinde bekliyordur diye hızlı hızlı yürüdük ama kapı kapalıydı. Açılmamıştı. Tuhafiyenin önünde bekleyen ilk mahalle sakininin yanına ikincisi, üçüncüsü, dördüncüsü eklendi. Biri yandaki dükkânın önünden plastik tabure getirip altına çekti. Baktı ki tabure aslında iki tane, sallayıp öbürünü de çıkarttı ve komşusuna verdi. Tuhafiyeci Nihat gidişinin ikinci gününde sessiz ve kimsenin bilmediği bir nöbet değişimiyle, plastik tabure üzerinde oturan iki kişi tarafından tüm gün bekledi. Birileri kalktı, birileri oturdu. Dükkânın önü hiç boş kalmadı. Nihat ikinci gün de yoktu, üçüncü gün de...

Dördüncü günün sabahı yine dükkânın önünde toplanan mahallî karakola gitme kararında fikir birliğine vardı. O sabahın tabure nöbetçileri "söz gidin biz burada bekleyelim, gelirse kapı duvar olmasın" önerisiyle nöbet işini daha ciddi bir platforma taşıdılar. Oysa Nihat, gelirse kendi dükkânına geliyordu, adam anaharıyla açıp girerdi, bunlara neydi? Ama geç kalmış vefa duygusu diye de bir şey vardı... Yıllara sair bir

vefasızlığı kimseler görmeden halının altına süpürmek, vefayı giymek için hazır ve nazır bekleyen baba terlikleri gibi kapı girişine akşamdan koymak istiyordun. Gelince o terliklerden sevildiğini, özlediğini, beklendiğini bilsin istiyordun. Mahallelinin hissiyatı; elinde terlikle bekleyen vefalı eşin, sengelmeden sofraya oturmadık diyen vefalı aile efendisinin, sen yokken çiçekleri her gün suladım diyerek anaharı geri veren vefalı komşunun, sensiz boğazından geçmedi diyen annenin hissiyatıyla aynıydı. Kimse tabureden kalmak istemiyordu. Bu sebeple komşu esnafın büyük yedek tabureleri tuhafiyecinin kapısının önünde birikti. Üçüncü günün akşamı plastik taburelerde en az on beş kaygılı yürek bekleyiyordu.

Hepimiz kendi çapımızda mahalle sakiniydik, bizi sakın yapansa Nihat abiydi. Yoksa bizi kendi halimize bıraksa mahalle kavga gürlütüden, asık surattan, şikâyetten, boşanma teşebbüslerinden, çekip gitmelerden ve hatta intihar girişimlerinden geçilmezdi. Bizi bilerek aynı mahallere toplayan yaradan, kader taksimimizi yaparken, bunlar kendi kaderleriyle baş edemeyecekler, Nihat'ı gönderirim de çekip çevirsin mahalleyi, demiş gibiydi. Bizi resmen o ayakta tutuyordu.

Boyutu, hacmi ve niteliği fark etmez; herhangi bir gama, kedere gark olduğumuzda, amansız bir derde düştüğümüzde yahut haff bir iş sıkıntısına kapıldığımızda, olur a ruhi bir bunalıma, depresyona, hafakana falan muhtela olduğumuzda Nihat abinin dükkânına şöyle bir uğramamız, raflar arasında gezerken derdimizden bahsetmemiz; "yalla biz de şununla uğraşıyoruz işte Nihat abi" demek suretiyle meseleyi ıttılatmamız, ruhumuzda peydahlanan bütün o sıkıntının eriyerek paçalarımızdan aşağı doğru akması için kâfiydi. Zira Nihat abi biz daha derdin d'sini söylemeden, tezgâhın altından kendi koleksiyon kutusunu çıkartıp ve tam da bizim kumaşımıza uygun renkte bir makara derdi şak diye alnımızın ortasına yapıştırdı. Bizim bir amcağı var, diye başladığı hikâyeleriyle seni beterin beteriyle tanıştırdı, sahip olduğun

herhangi bir sıkıntının en az üç katını yaşamış akrabalarının hikâyeleriyle sana "şükürler olsun halime, bugünüme çok şükür, bak millette ne derler var" dedirtir; sıkıntıyla girdiğimiz dükkândan müthiş bir yaşama sevinciyle ayrılırdık.

Diyeelim ki sevgilin seni terk etti; Nihat'ın amcacığı da kesin terk edilmiştir ve giderken oğlan bunun tüm kredi kartlarını alıp da gitmiştir, amcacığı arkasından iki sene borç ödemiştir. Sen yine iyisindir. Diyeelim ki karın seni aldatmıştır; Nihat'ın dayoğlu da zamanında aldatılmıştır, üstelik kendilerini babaları diye bildiği çocuklar başkasındır, sen yine iyisindir. Diyeelim ki işten atıldın, Nihat'ın teyze oğlu geçenlerde batmış, karşılıksız çekten üç ay hapis almıştır, tahliyesine daha günler vardır. Sen yine iyisindir. Diyeelim ki sırt ağrın var, onun halakızı felçlidir, altını alırlar, her gün ağlar altına yaptıkları utançandır. Diyeelim ki senin eve hırsız girmiştir; Nihat'ın asker arkadaşının evine giren hırsız anasını da öldürmüştür, giden mal olsun demekten ve şükretmekten başka çaren kesinlikle yoktur.

Nihat abi, böyle böyle ondan satın aldığımız yüzlerle bağlıyordu bizi hayata, fermuarlarla tikiyordu çememizi, ondan aldığımız düğmelerle iki yakamızı bir araya getiriyor, mezurasıyla boyumuzun ölçüsünü alıyor, sefil hayatlarımızın omuzuna nazar boncuğu iliştiyor, paketleyip gönderiyordu hepimizi, üstümüze fiyakalı bir fiyonk yapıştırmayı ihmal etmiyordu. Oysa mahallede kimsenin düğmeye ihtiyacı yoktu, makarasız da gayet yaşayabiliirdik, ağustos sıcakında yünü ne yapacaklık? Ama işte kimsenin derdi bitmiyordu. Düşme seçme bahanesiyle kutuları karıştırırken konuyu açıyor, bazen ağlayarak, bazen öfkelenerek, bazen de sadecesusarak kendimizi anlatıyorduk Nihat abiye. O; soy ağacına şöyle bir bakıp uygun akrabayı bulup çıkartıyor ve düğmeleri, perde tokalarını, çiğçitları falan koyduğu gazeteden mamul külahların içine akraba hikâyelerini de doluruyordu. Üç düğmeye bir öykü, bin nasihat alıyor, halimize şükredip çıkıyordu

dükkândan. Düğmeler yanımıza kâr kalıyordu. Herkesin evine çekmeceler dolusu tuhaf tuhafıye eşyaları birikiymiş yıllar içinde. Evinde iğnesi olmayanların düzinelerce makarası vardı mesela; paket paket ince çorap istifiylüyordu kadınlar evde, daha uzun süre dükkânda kalmak isteyenler orada duruşlarının bedelini ödeyebilmek için daha pahalı ürünler satın alıyorlardı. Sutyen takımı alanlar en az doksan dakika Nihat abiyi dinleyebilme şansına sahipti. Düğmeye ancak on beş dakika kalabiliyordun. Mahalleli kendince belirlemişti Nihat Tuhafıye'nin terapi seanslarının ücretini, herkes bu duruma sessizce riayet ediyordu. Ama değdi, öyle belalar atlattıyordu ki mahalleli, en dantellisinden on takımı iç çamaşını alıp karşılığında Nihat abinin akrabalarından herhangi birinin başından geçmiş badireler badiresini dinlemeye razı geliyordu insanlar.

Mahallenin ayaklı antidepresanı, tek kişilik teselliperver cemiyeti Nihat abi. Bütün akrabalarını tezgâhın altında saklıyordu. Biz ona gidiyorduk ve o bize iyi geliyordu. Tezgâhın altında hepimizi iyi edecek bir akraba mutlaka hazırda bulunuyordu. Bütün sülalesinin belalarına, kazalarına ve tüm akrabaların çileli hayatına vakıftık ama Nihat abiye bir gün nereli olduğunu, nereden geldiğini, nerede yaşadığını, bir derdi olup olmadığını sormamıştık. Gidişinin dördüncü gününde dükkânın önünde toplanmış tüm sülalesine vakıf fakat kendisinden nakıs vaziyette Nihat abiyi bekliyorduk. Hepimizin derdi aynıydı "Bundan sonra kime anlatacaktık?"

Karakola gittiğimizde hakkında sorulan soruların hiçbirine anlamlı bir cevap veremediğimiz

Mahallenin ayaklı antidepresanı, tek kişilik teselliperver cemiyeti Nihat abi. Bütün akrabalarını tezgâhın altında saklıyordu. Biz ona gidiyorduk ve o bize iyi geliyordu.

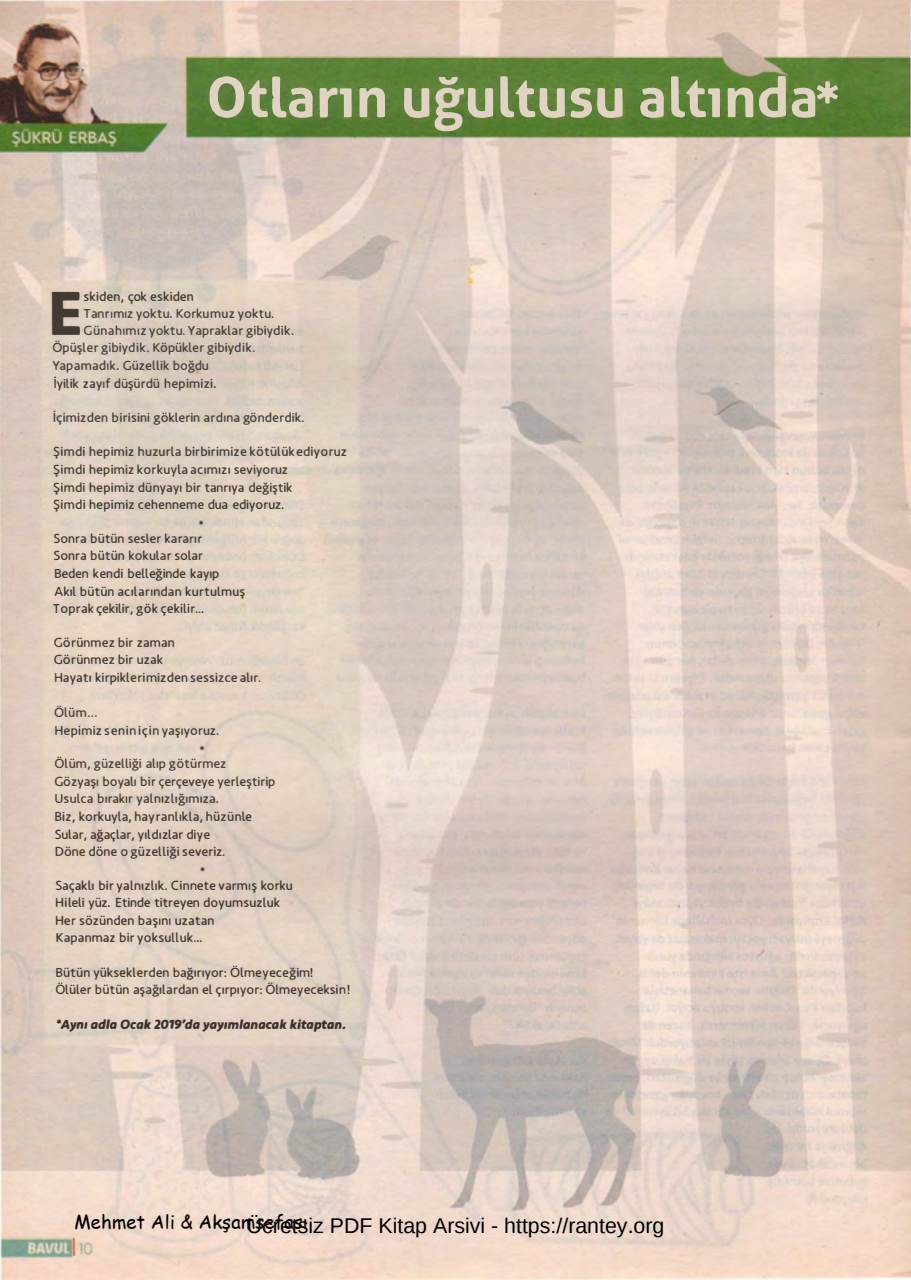
ama kendisinden canımız ciğerimiz gibi bahsettiğimiz için muhtarı çağırdı memurlar. Gerekli tafsilatı ondan almak istediler. Ailesine haber verelim, onlardan bilgi alalım dediler. Muhtar iki üç cümle konuştu. "Kimsesizdir memur bey o, yoktur bir yakını akrabası." Nasıl yok dedik yaa! Nasıl yok? Hepsi tezgâhın altında, hepsi dükkânın içinde akrabaların...

Dördüncü günün akşamında sokağın sonundan elinde küçük bir valizle dükkâna doğru yürüdüğünü gördük Nihat abinin. Dükkânın önünde ayakta bekledik, kollarımızda kukac kukac "nasılın abi", "neredeydin abi", "bi' derdin mi var be abi" sorularını tutuyorduk. Düşürmekten korkarak karşıladık Nihat abiyi...

En büyüğümüz "Nereye kayboldun be Nihat, merak ettik seni" diye sarıldı Nihat abi. Dükkânın kapısına anahtarı sokarken;

"Bizim" dedi, "bir dayoğlu var, ona gittim geldim bi'..."

Otların uğultusu altında*

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Eskiden, çok eskiden
Tanrımız yoktu. Korkumuz yoktu.
Günahımız yoktu. Yapraklar gibiydik.
Öpüşler gibiydik. Köpükler gibiydik.
Yapamadık. Güzellik boğdu
İyilik zayıf düşürdü hepimizi.

İçimizden birisini göklerin ardına gönderdik.

Şimdi hepimiz huzurla birbirimize kötülük ediyoruz
Şimdi hepimiz korkuyla acımızı seviyoruz
Şimdi hepimiz dünyayı bir tanrıya değiştik
Şimdi hepimiz cehenneme dua ediyoruz.

Sonra bütün sesler kararır
Sonra bütün kokular solar
Beden kendi belleğinde kayıp
Akl bütün acılarından kurtulmuş
Toprak çekilir, gök çekilir...

Görünmez bir zaman
Görünmez bir uzak
Hayatı kirpiklerimizden sessizce alır.

Ölüm...
Hepimiz senini için yaşıyoruz.

Ölüm, güzelliği alıp götürmez
Gözyaşı boyalı bir çerçeveye yerleştirip
Usulca bırakır yalnızlığımıza.
Biz, korkuyla, hayranlıkla, hüznle
Sular, ağaçlar, yıldızlar diye
Döne döne o güzelliği severiz.

Şaaklı bir yalnızlık. Cinnete varmış korku
Hileli yüz. Etinde titreyen doyumsluk
Her sözünden başını uzatan
Kapanmaz bir yoksulluk...

Bütün yükseklerden bağırıyor: Ölmeyeceğim!
Ölüler bütün aşağılardan el çırpıyor: Ölmeyeceksin!

**Aynı adla Ocak 2019'da yayımlanacak kitaptan.*

Günümüzün "küresellenen" dünyasında Türkçemizin yeni kuşaklara tanıtılıp sevdirmesi ödevi, uzak ya da yakın geçmiştekinden belki daha da yaşamsal bir gereklilik olarak karşımızda duruyor.

ATAÇ BEHRAMOĞLU

Lise öğrencisi olduğum 1950'li yıllarda şehirlerarası yolcu otobüslerinde Türkler söylendiği olurdu.. TV'nin henüz Türkiye'ye gelmediği, ya da belki hiç bilinmediği "radyo yılları"ydı. Otobüslerde radyo var mıydı, anımsamıyorum. Fakat bir Çankırı-Ankara yolculuğunda otobüsle bozkırı geçmekteyken başlarında kasketleriyle yan yana oturmakta olan iki köylü delikanlısından birinin söylediği Türkünün iki dizesinin sözleri az önce duyduğumcasına aklımdadır:

Eğer benim vadem erken gelirse
Açık koyun mezarının üstünü

Bu dizelerde beni ergenlik yıllarımdan bu günlere böylesine etkilemiş olan şey, hiç kuşkusuz, sözcüklerin içerdiği derin anlam ve bu anlamın en yalın, en özlü, en somut biçimde dile getirilmiş olmasıdır. Yalınlık, özlülük, somutluk, öyle sanıyorum ki Türkçemizin başlıca özelliklerinin belki de en başta gelenidir. Halk şiirimiz, Türkçemiz, dilimizin bu özelliklerinin örnekleriyle dolup taşar. Piri Sultan Abdal asılmaya götürülürken yakınlarına şöyle sesleniyor:

Benden selam olsun ev külfetine
Çıkp ekle karşı ağlamanınlar

Bir halkın geleneklerinin, göreneklerinin, ölüm karşısındaki duruşunun özeti olarak bu iki dize üstüne belki bir kitap oylumunda çalışma yapılabilir. Bu yoğunluk, şiirin ve aynı zamanda da Türkçenin gücünün, özlülüğünün, somutluğunun ürünüdür.

Yine yıllar önce, günlük yaşamlarımızın henüz saflığını yitirmediği, insan ilişkilerinde soğukluk ve yabancılaşmanın henüz bu düzeylere ulaşmamış olduğu günlerden birinde, bu kez bir tren yolculuğunda, başka yolcularla birlikte

Türkçenin gücü ve özgünlüğü üzerine

seyahat etmekteyken kompartımanın kapısı açıldı ve eşikte düzgün giyimli, orta tabakadan bir halk kadını belirdi.

İçerisinin yeterince dolu olduğunu gördüğünde kapıyı tekrar kapatarak gitmeden önce söylediği cümle sözcüğü sözcüğüne bu gün içtiğim gibi aklımdadır:

"Sizi diriksiz etmeyim"
Bu cümlede ve bu "diriksiz" sözcüğünde beni böylesine etkileyen şey neydi? Hiç kuşkusuz, dilimizin çok sağlam bir kökünden türetilmiş, fakat artık ölmeye bırakılmış bir sözcüğünün bir halk insanının ağzında birdenbire böylesine taptaze bir canlılıkla dirilmesi... "Diriksiz etmek" deyimindeki, "rahatsız etmek" tekinden daha dolaysız, daha içten vurgu... Türkçemizin bir başka özgünlüğünün de bu dolaysızlık ve içtenlik olduğunu düşünüyorum...

Başka ülkelerde katıldığım ya da benim için düzenlenmiş edebiyat günlerinde herhangi bir şiirimin genellikle o ülkenin bir sanatçısı tarafından okunmasından sonra kendim aslını okurum. Hemen her ülkede, izlenec sonrasında yanıma gelen yabancı izleyiciler Türkçenin ses güzelliğine ilişkin olarak duydukları hayranlık ve şaşkınlığı dile getirmişlerdir. Ses güzelliğine ve zaten genel olarak güzelliğe ilişkin değerlendirmeye ve algılamaya görece olduğu ileri sürülebilir. Fakat doğadaki gibi insan yaşamında, toplumsal yaşamda ve bu arada dillerde de, güzel ve çirkin sesler olduğu kuşkusuzdur. Güzel konuşulduğunda, doğru tonlandığında, Türkçemizin bütün kulaklarda

hoş bir izlenim bırakacağından kuşku duymuyorum. Buezgiselliğin başlıca bir nedeni, dilimizde ünlü ve ünsüz seslerin sıralanışlarına ilişkin kurallardır...

Böylece, dilimizin gücünü ve özgünlüğünü oluşturan bazı temel öğelerden, kendi kişisel izlenim ve gözlemlerimle, kısaca söz etmiş oluyorum. Bu öğeler, yalınlık, özlülük, somutluk, dolaysızlık, içtenlik, ezgisellik... olarak sıralanabilir... Asya bozkırlarından çıkarak Kafkasya, Mezopotamya, Anadolu, İran, Hindistan, Çin, Balkanlar, Akdeniz ve Avrupa coğrafyasına yayılan; bütün bu coğrafyada ve binlerce yıllık sürede sayısız dil ve kültürle karışıp kaynaşan Türk dillerinin ve en başta da Türkiye Türkçesinin varlığını güçlenerek sürdürmüş olması onun bu güç ve özgünlüğünün bir sonucu olsa gerektir.

Karamanoğlu Mehmet Bey'in 4 Mayıs 1278 tarihinde "divanda ve dergâhta" Türkçe konuşulmasını buyuran genelgesinden yaklaşık yedi yüzyıl sonra 1932'de Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen 1. Türk Dil Kurultayı dilimizin korunup geliştirilmesi yolunda gerekli ve büyük bir adımdı. Günümüzün "küresellenen" dünyasında Türkçemizin yeni kuşaklara tanıtılıp sevdirmesi ödevi, uzak ya da yakın geçmiştekinden belki daha da yaşamsal bir gereklilik olarak karşımızda duruyor... Eşsiz güzellikleri, gücü ve özgünlüğüyle Türkçe, kendisi için verecek her türlü emeği ve çabayı hak etmektedir...

EMRE KONGAR

Balipaşa'dan Halil Rıfat Paşa'ya

Okula Çarşıkapı'da, Tiyatro Caddesi yoluğundan aşığı inerken sağ taraftaki Balipaşa İlkokulu'nda başladım.

Sinekli Medrese Sokağı ile Yeniçeriler Caddesi'nin keşittiğı köşedeki evimizden, bir blok ötedeki yokuşta olan okuluma yürüyerek giderdim.

Birinci ve ikinci sınıfları, Müzeyyen Tavşanoğlu'nun Başöğretmen olduğı bu okulda, Nigar Aytaç öğretmenle okudum.

Evdebize bakan Zeynepabla, Mudanyalı bir taliple evlendirilince, annem ve babam öğretmen oldukları ve ikişer okulda çalıştıkları için, evde iki çocuğun bakımı zorlaştı ve ağabeyim ile ben Şişli Terakki Lisesi'ne yatılı olarak verildik.

Ağabeyim onuncu sınıftan itibaren lise eğitiminin yapıldığı Halil Rıfat Paşa Konağı'na gitti; ben Başmabeyinci Konağı'na, üçüncü sınıfa gittim.

Her iki konak da Nişantaşı'ndaki ahşap eski binalardı.

İlkokulun bulunduğı Başmabeyinci Konağı Teşvikiye Caddesi ile Akkavak Sokak arasındaki arsanın üzerindeydi.

Arsanın Akkavak Sokak tarafında yeni iki katlı beton bir bina daha vardı; derşhaneler bu yeni binadaydı.

Yemekhane, revir ve yatakhaneler ahşap konaktaydı.

Cazibe ve Hediye Anne'ler bizim, başta sağlığınızmak olmak kaydıyla, her türlü ihtiyacımızla ilgilenir, Huriye abla da yatakhanelerin temizliğine ve düzenine bakardı.

Geceleri, Konağın en üst katındaki yatakhanelerin pencerelerinden Teşvikiye Caddesi'ndeki karşı binaların odalarındaki ışıkları görürdük.

Ahşap konak ile yeni beton bina arasında büyüğe bir boş alan vardı, orada teneffüslerde, koşmaca, top ve cam bilyelerle kafa-karış oynardık.

Ahşap Konak 1935 yılında Emlak ve Eytam Bankası'ndan satın alınmıştı. 1949 yılında yıkıldı ve beton bina genişletilip büyütölerek ön cephesi Teşvikiye Caddesi, arka cephesi Akkavak Sokağı, ortası da büyük bir avludan oluşan tesislere dönüştürüldü.

Bu arada artan öğrenci talebini karşılamak için Levent'teki arsada yepyeni okul binaları yapılyordu.

En sonunda yıkılan ahşap konağın yerine yapılan beton tesislerin bulunduğı arsa da yapışlet devret modeliyle bir şirkete verildi ve yerine City's Alışveriş Merkezi yapıldı.

Bu arada, Levent yerleşkesine ek olarak Tuzla Tepeören'de yepyeni, gerçekten muhteşem, kendi enerjisini bile kendi üreten okul binaları inşa edildi ve orada da eğitime başlandı.

Ortaokul ve lise eğitiminin yapıldığı Halil Rıfat Paşa Konağı ise Başmabeyinci Konağı'nın Akkavak Sokağı tarafında, tam karşısında, Akkavak'tan Şakayık Sokak'a kadar uzanan bir arsa içindeydi.

Ağabeyimin ve babamın ölümlerini atlatmakta, annemin olduğı kadar o okul ortamının da büyük katkısı olmuştu.

Ağabeyim bu Konak'ta üç yıl okumuş, bitirme sınavlarına ek olarak yapılan olgunluk imtihanına da geçerek, başlarıyla Fen Şubesi'nden mezun olmuştu.

Bu üç yılda ben de ilkokulu bitirmiş ve zaten üçüncü veya dördüncü sınıfta sonunda yıkılmış olan Başmabeyinci Konağı'ndan, Halil Rıfat Paşa Konağı'na, ortaokula terfi etmişim.

Bu binada, ortaokul ve lise öğrencileri birlikte eğitim görüyorlardı. Yatakhaneler de bu binadaydı. O zamanlar "mütalaa" denilen etütlerimize, dışardan gelen üniversite öğrencisi "muallim muavinleri" ile birlikte bazen üst sınıflardaki "ağabeyler" de nezaret ederlerdi.

Benim ilkokulu bitirdiğim yıl ağabeyim de liseden mezun olduğı için onunla aynı binada okuyamadık.

Halil Rıfat Paşa Konağı'nın bahçesinin Şakayık Sokak'a açılan kapısı hemen hemen hiç kullanılmazdı. Hep Akkavak Sokak'taki kapıdan çıkardık.

Ben ilkokuldayken, Başmabeyinci

Konağı'nın arsasındaki beton binanın Akkavak Sokak'a açılan kapısından çıkar, karşıdaki Halil Rifat Paşa Konağı'nın bahçesinin kapısından çıkan ağabeyimle buluşur Maçka-Beyazıt tramvayıyla eve giderdik.

GÖKHAN HORZUM

Kayırlara bir şekilde alışıyor. Ama artık var olmayan bir yerin, bir kişinin kokusunu almak var ya... İşte o adamı bitiriyor.

Bir eşik aşılr, büyür insan, küçülür dünya

Halil Rifat Paşa Konağı'nın iki kapısı vardı: Biri, aşağıdan zemin kata, yemekhanenin olduğu yere, bahçeden doğrudan girilen kapıydı. Öteki, hem sağdan hem soldan gelen çift taraflı mermer basamakların ortada birleşerek oluştuğu merdivenle üst kata Müdür Odası'nın bulunduğu kata girilen kapıydı.

Okuldaki hatıra fotoğrafları genellikle bu basamaklardan sol taraftakinin üzerine edilerek Akkavak Sokak tarafından çektilirdi.

Hem derslerin hem de etütlerin yapıldığı odalar, ahşap konağın artık eskiyen iskeletini desteklemek için, sınıfın ortasında, tabandan tavana kadar uzanan bilek kalınlığındaki demir putrellerle takviye edilmişti.

En büyük eğlencelerimizden biri, kesinlikle yasak olduğu halde, bu putrellere tırmanmaktı. Sınıf arkadaşlarımız arasında, bilek güreşlerindeki galibiyet kadar, bu putrellerin tepesine en kısa zamanda tırmanmak da prestij kaynağıydı.

Ben liseden mezun olmadan önce bu konak da terk edilmiş ve yıkıldı; şimdi yerinde, küçük parkın yanındaki katlı otopark var.

Liseye, yıkılan Başmabeyinci Konağı'nın arsasına yapılan yeni beton binada devam ettim ve oradan mezun oldum.

Böylece Çarşıkapı'daki Balıpaşa İlkokulu'nda başlayan ilk, orta ve lise eğitimim, Şişli Terakki Lisesi'nin Nişantaşı'ndaki Başmabeyinci ve Halil Rifat Paşa konaklarında sürdü.

Çocuk aklımızla, ne tür bir tarihi miras içinde yaşadığımızı ve bunun güzelliklerini anlayamadığımızı.

Ama ben, o çocukluk ve ilk gençlik dönemimdeki mutluluğumu ve bu mutluluğun bana verdiği tatmin duygusunu hiç unutmadım:

Saniyorum ağabeyimin ve babamın ölümlerini atlatmakta, annemin olduğu kadar o okul ortamının da büyük katkısı olmuştu.

Eğitim hayatıma 9 Eylül Anaokulu'nda başladım. Sınırim beş yaşındaydım. Sınırim diyorum çünkü beş yaşındayken "Beş yaşında" olmanın pek bir anlamı yok aslında. Bunu kendi beş yaşından değil kızımın üç yaşından biliyorum. Ben şimdi kızıma soruyorum kaç yaşındasın diye, ona öğrettiğim cevabı veriyor. "Üç yaşındayım." Ama ya ne, üç kim, neden karikatür, bunlara dair bir bilgi olduğundan değil, sadece biz öğrettiğimiz için söylüyor.

Baba olmanın benim açımın en enteresan yanlarından birisi de bu oldu. Dünya kızımın gözlerinden bakmaya çalışırken aradakindi çocukluğuma rastlayıveriyorum. Her şeyin çok büyük, herkesin dev gibi olduğu zamanlar... Yerden sadece bir metre yukarıdayken, kendi yaştların hariç kimseye çeneni havaya dikmeden bakamıyorsun. Dolayısıyla en tırtından yetişkin bile senin için dev gibi aslında. Ve inanılmaz yaşlılar. Ve inanılmaz şeyler yapıyorlar. İnanılmaz olmasının tek sebebi var aslında. İlk olması.

Bir süredir saç sakalı salmıştım. Geçen gün traş olup eve gittiğimde kızım önce ne olduğumı anlayamadı. Açıkladığımda ise bunu neden yaptığıma anlam veremedi. Sana ait çünkü onlar (Saç biliyor, sakalı tam çözebilmiş değil). Parmak gibi mesela ya da el gibi... "Saçımı kestirdim" cümlesi bile henüz gözünde canlanmıyor. İşte tam da bu yüzden çocukken dünya her gün yepyeni bir şey öğrenebildiğin büyüylü bir yer. Çünkü ilk defa oluyor. Baban saçlarını kestiriyor. Limonun tadına bakıyorsun. Anaokulunun bitmek bilmez merdivenlerini ilk defa tırmanıyorsun.

Ama yirmi yıl sonra dokuz bininci kez traş olup yediğin on yedi bininci midyenin üstüne bin altı yüzüncü limonunu sıkıttıktan sonra anaokulun olan binaya tekrar gittiğinde o bitmek bilmez merdivenlerin aslında sadece dokuz tane

olduğunu ve çocuklar kolay tırmanabilsin diye normalden çok daha yere yakın olduğunu görüyorsun. Daha sen çocukken yüz yaşında olan okul müdürün Cevdet Bey'in hâlâ yaşadığını üstelik hiç de o kadar yaşlı görünmediğini fark edip şaşıyorsun. İçeri girer girmez derin bir nefes alıp anaokulunun kokusunu içine çekiyorsun birkaç yıl sonra o binanın yerle bir edileceğini bilmeden. Jonathan Swift'in "Gulliver'in Gezileri"ni yazmadan önce kendi anaokulunu ziyaret etmiş olduğuna bir kere daha kani oluyorsun. Çünkü burası öyle bir yer ki sandalyelerden merdivenlere kadar her şey çocukların boyutlarına uygun yapılmış ve bir zamanlar sana böylesine normal gelen bunca eşyanın ne kadar ufak olduğunu fark ettiğinde kendini dev gibi hissetmekten alamıyorsun.

Ve o zaman anlıyorsun ki bir eşik var. O eşikten önce de dev hayal kırıklıkları var, büyük acılar, kanlı kavgalar... Ama çoğu yedi dakikadan fazla sürmüyor. O eşikten önce büyük mutluluklar var, sınırsız bir neşe ve nedensiz kahkahalar. Üstelik başkaları hakkından ne düşünür diye düşündüğün, ferah feza, sere serpe...

Benim anaokulum olan iki katlı villayı bir kolej aldı ve kendi binalarına kattı. Çok uzun zamandır gitmiyoruz oralara. Güzel bir deniz manzarası olduğu için Babil'in Asma Bahçeleri'ne benzettiğimiz bahçeleri de dahil bütün arazi apartman olmuştu büyük ihtimal. Anaokulunu kaybedebilir insan. Babasını kaybedebilir. Yaşamaya devam ediyor, etmek zorunda çünkü. Kayıplara bir şekilde alışıyor. Ya da alıştığını sanıyor. Ama artık var olmayan bir yerin, bir kişinin kokusunu almak var ya... İşte o adamı bitiriyor.

O eşikten önce yaşadığın kısacık hayata anlam katan şeyleri kaybetmeye başladığında, gerçekte aslında ne kadar yalnız olduğunu bir kere daha fark ediyorsun. Şimdi geriye saymaya başlayabiliriz. On, dokuz, sekiz, yedi...

ZÜLFÜ LİVANELİ

Anılar

Anıları okumanın en güzel yanı, eserleriyle tanıdığınız bir yazarın, kendisini nasıl geliştirdiğini öğrenmeye olanak tanımasıdır.

Ben otobiyografi ve biyografiye özel olarak düşkünlüğü olan bir okurum. Biyografi yazımının Henry Troyat gibi büyük ustaları vardır ve onları okumak sizi, sevdiğiniz yazarlara çok yakınlaştırır. Kitap bittiğinde o yazarın yakın arkadaşları arasına giresiniz.

İlk gençliğimdeki Hemingway tutkusu, beni onunla ilgili her türlü biyografisi okumaya yönlendirmişti. Altem etmiş kalem etmiş, kimini kütüphanelerde bularak, kimini Kocabeşoğlu Pasajı'nın altındaki eski kitapçılarından satın alarak, bir sürü biyografisini okumuştum. Kardeş Leicester Hemingway'ın yazdığı da bunların içindeydi.

Amerika'da bir biyografisi daha çıkmıştı. Adı Pilar. Bildiğiniz gibi Pilar, onun hem İspanya iç savaşında geçen Çanlar Kimin için Çalıyör adlı romanının kadın kahramanı hem de Havana'da yerleştiği Finca Vigia adlı villasının iskesinde bağlı duran teknenin adıdır. Zaman zaman yazdın ve insanlardan bunları Ernest Hemingway, Pilar'a atladığı gibi Karayip Denizi'ne açılmıştı. İhtiyar Adamve Deniz, bu seyirler sırasında düşündüğü bir hikâyeye olmalı.

...
Anılarını yazmamış, en azından hayatının bir döneminde yazmayı düşünmemiş yazar yoktur. Kimi bunu romanlarına, şiirlerine yedirerek yapar, kimi doğrudan anı kitabı yayımlar. Çocukluğunu, ailesini, gençliğini, arkadaşlarını anlatır.

Bunları okumanın en güzel yanı, sadece eserleriyle tanıdığınız ya da tanıdığınızı sandığınızı bir yazarın, kafa ve ruh olarak hangi etkiler altında olduğunu, kendisini nasıl geliştirdiğini öğrenmeye olanak tanımasıdır.

Bu kitapları okumak Türkiye'deki okurlar için çok önemli. Çünkü bizde insanların zaman içinde kendini geliştirebileceğine, giderek yetkinleşebileceğine pek inanılmaz. Böyle bir gerekseme de dymaz insanlar. "Haa o mu, biliyorum" derler ve otuz yıl önce kapatılmış, kecmeye kaldırılmış bir dosyadaki önyargıyı tekrarlarlar. Oysa o kişi artık aynı kişi değildir. Bambaşka birisi olmuştur. Bu yüzden büyük yazarların kafa ve ruhça gelişmelerini anlatan anı kitapları, ufuk açıcı niteliktedir.

Kim istemez Tolstoy'un çocukluk ve gençlik anılarını kendi ağzından öğrenmeyi, Aleksandr Puşkin'in Erzurum Yolculuğu'nu ve savaşın karşı taraf (yani bizler) için ne düşündüğünü, Dostoyevski'nin Ölüler Evinden Anılar adıyla yayımladığı Sibirya sürgün günlerini anlamayı.

Roma'nın büyükleri de aşağı yukarı günlük ya da anı biçiminde kitap yazmışlardır. Andronicus, Tacitus, Cicero, Plutarkhos gibi tanınmış Romalıların kitapları, tanidik insanları ve onların karakterlerini anlatan birer belge niteliğindedir.

...
Bu alanda beni en çok etkileyen kitapların başına Nikos Kazancakis'in El Greco'ya Mektup adlı anılarını yerleştirmem gerekir. Bu kitabı okurken İsa'yı, Marx'ı ve Buda'yı birleştirerek kendisine bir yol yaratmaya çalışan çılgın Giritlinin yürek çarpıntılarını sizi de heyecanlandırır. Onunla birlikte Aynaroz dağlarında gezerken bir badem ağacına rastlar ve "Konuş ey bacım" dersinin. O anda ağaç baştan aşağı çiçeğe durur.

Kazancakis'in anıları nasıl koca bir Ege'nin heyecanını duyurursa, August Strindberg'in Gizli Cümlük'ü de sizi hasta bir İskandinavın nevrozlarına sürükler, iki kitabı arka arkaya okuduğunuzda Montesquieu'ye hak verir, iklimin insanları üzerinde oynadığı büyük rolü bir kez daha kavrsınız.

Belki size garip gelecek ama, hayatımda okuduğum en güzel otobiyografilerden birinin Treverian adlı yazara ait olduğunu söylemek zorundayım. Edebiyat dünyasında çok kabul görmeyen bu boş gitmiş yetenek, ömrü boyunca kimliğini gizli tuttu ama ölmeden önce ailesini ve yoksul çocukluğunu anlattığı İnci Sokağı adlı harika bir otobiyografi yayımladı.

...
İki anı kitabından bahsetmek isterim. Birisi Amerikalı yazar Paul Auster'in Kiş Günlüğü (Çev. Seçkin Selvi, Can Yayınları), öteki ise "Urala doğumlu büyük şair Yorgo Seferis'e ait Bir Şairin Günlüğü (Çev. Alover, Can Yayınları).

Yazarlığını biraz zorlama ve renksiz bulduğum Paul Auster'e ilk kez bu kitabıyla

yakınlık duyduğum desem yalan olmaz. Çünkü Auster, daha önceki otobiyografik çalışmalarının aksine, kendini zorlamıyor, yaşadığı olaylara yaslanmasa satırlarına bir sadıclık katıyor.

Auster, Erdal Öz'ün yıllar önce Yarasın romanında kullandığı teknik, ikinci tekil şahısla yazmış. Kahramanın, yani kendisinin başından geçenleri "sen" diye anlatıyor. Sevmesine sevdim ama yine de "anlatılacak hikâyesi yok" duygusuna kapılmadım değil. Hayatı anlatmak iyi de, eğer o hayat pek sıradan, pek düz, mitolojisi olmayan bir hayatsa okurun ağzında kekremisi bir tat bırakmaktan ileri gidilemiyor. Ne yazık ki birçok postmodern yazar böyle.

Buna karşılık, İzmir Seferihisar doğumlu büyük şair Yorgo Seferis'in 1945-1951 arası günlüğü, sırtını binlerce yıllık kültüre dayamış derin bir şair-filozofun (zaten ikisi birbirinden ayrılabilir mi?) gezdiği, doğaştığı yerler aracılığıyla düşüncelerini aktardığı bir şölen. Ne mutlu ki bu yerler arasında Türkiye de var.

1950 yılında şöyle yazıyor:

Hinterlandına göz kulak olmayan, daha doğrusu sınırlarına kayıtsız kalan bir anaket, giderek bir taşra kenti olur, son yolculuklarında gördüğün bu.

Başka bir gözlemi ise şöyle:

İzmir gölgesini yitirdi, İstanbul ise hâlâ koruyor. Çatısız Anadolu'da özlünen bir şey. Buradaki otel (Pera Palas) İstanbul neyi gerektiriyorsa o, çökmek üzere olan eski lüksün kutsal emanetleri.

Eski anayurdu için yazdığı cümleler de ilginç:

Tanidiklık başlıyor yeniden. Senin toprağın burası ama yurdunun bu (cekkiliğinde daha biyolojik, daha ilkel bir şeyler de var.

Açlık gibi, arzu gibi, ateşin buzla manyetize olması gibi bir şey.

Yunan dilinin büyük şairi İstanbullu ve İskenderiyeli Kavafis üzerine çok düşünüyor:

Bütün derterli karşı hizbin üyelerinin işini bozmak olan insanların çılgınlıkları arasında terk etti bizi Kavafis. Tükenmiş, beli bükülmüş, yaşlı bir adamdı. İskenderiye'de görmeye alıştığı görüntüleri mirıldanıp duran. Çok az kişi dinledi onu, daha azı da anladı anlaşılmaz mirasıdır.

Ah Mümtaz Bey, ben en çok senle yaşlılığımızı merak ediyordum. Yaşlanmak merak edilesi bir şey olmazdı benim için seni hayal etmeseydim içinde.

AH!

SELEN BARANOĞLU

Oysa ben en çok yaşlılığımızı merak ediyordum Mümtaz Bey. Seninle ben, saçlarımız bembeyaz, çocuklar uçmuş yuvadan, torunlar büyümüş ve bir başımıza kalmışız. Benim o gençlikteki güzelliğim, geçen yıllar içinde derin kırışıklıkların arasına gömülmüş. Senin o biçkin delikanlı zamanlarının fevrliliği içi şişmanlık dolu yüreğinde kabuk tutmuş.

Ah Mümtaz Bey, ben senle yaşlılığımızı merak ediyordum en çok. Huysuz kavgalarımız olacak mıydı? Birbirimize ilaçlarımızı almayı hatırlatacak mıydık? Günbatımını yine ele ele izleyebilmek için yollar kat edecek mıydık? Geçmiş Mümtaz Bey, yüzümüzde tatlı ve hafif hüznöl bir tebessümle anılabilecek miydik her şey rağmen, sardunyaların arasındaki o küçük balkonumuzda, dizlerimizde battaniyelerle otururken? Ve sen sevdiğim gibi kalabileceğin miydin? Merak ediyordum Mümtaz Bey.

Ama sen yine yaptın yapacağını. Yine beni yarı yolda bıraktın. Yine bir anda ellerimi, yüreğimi soğuttun kendinden. Ve yine Mümtaz Bey, dünyanın tüm yükünü omuzlarıma bıraktın ve gittin. Oysa ben zaten senin varken yokluğuna, gelirken gitmelerine alışkıttım ama bu gidiş Mümtaz Bey, hiç açık kapı bırakmadı.

Yalanyok Mümtaz Bey, çok beddua ettim sana. Çok kahrettim sana yazılmış kaderime. Hatta bazı zamanlar, gençliğimizin en aşk dolu yıllarında, ölmeni bile diledim, hemen sonra bildiğim tüm duaları okuyup, yüzlerce kez tövbe ederek. Ama Mümtaz Bey, her şey bir yana ben seni çok sevdim.

Gülü uzaktan koklar gibi değil, dikenleriyle ellerimi kanatır gibi sevdim. Gönüllü sevdim seni ben. Sonradan zorlamayla ısınmadı kalbim sana. Benim kalbim sana yana yakıla meyletti Mümtaz Bey. Gözlerim kimseleri görmedi senden sonra. Ben hep bu dünyaya senin için geldiğimi hissettim Mümtaz Bey; sanki sendin benim şu fani dünyadaki ruh eşim. Evlendiğimiz gecenin sabahına bana demiştin ya "ben, seni sevdiğine nefes alıyorum" diye, işte ben o sabahın sonra sensiz nasıl nefes alınacağını sildim dimağımdan. Ben senden ötesini hiç bilmedim Mümtaz Bey. Ben kalbimde kocaman bir yarayla, göğsüme değir bir yükü sevdim seni Mümtaz bey. Bana yaşattığın onca acıyı alın yazım belledim, mutluluklarımızı da şu fani dünyanın bir armağanı.

Hatırlar mısın bir gün senle oturmuş televizyonda en sevdiğimiz diziyi izleyip kahvelerimizi yudumlarken, gözlerime bile bakmadan bana "seni aldattım" dedin. Tam da fincanımı ters çevirip "neyse halim, çıksın falım" diye içimden geçirdiğim anda bir hisimla çalındı cümlelerin kulağıma. Fincanı yeniden açıp, aslında hiç kapatamadığım falımı yıkamaya gittim mutfakta. İşte orada Mümtaz Bey, o mutfakta, musluğu açıp o fincanı yıkarken, senle yaşadığım tüm geçmişimizi de yıkadım. Bol sabunlu suyla, köpürterek, hiç iz kalmasın diye içice ovalayarak yıkadım tüm geçmişimizi.

O günden sonra, seninle güzel anılarımızı biriktirdiğim eski günlüğümü karamama defteriyaptım. Öncelikle, bana ilk kez "seni seviyorum" dediğin günü not aldığım 7. sayfayı kopartıp, arkasına pazardan alınacakların alışveriş listesini yazdım. Ama böyle küçük anı yaşamışız ki karamama defteri gözümde, bitmedi bir türlü sayfalar. Ben de kalanları yırtıp kâğıttan gemiler yaptım ama hiçbirini suya atmadım. Hepsini salonda harla yanan sobanın içine yerleştirdim itinayla, alevler içinde yana yana kavrulsunlar diye.

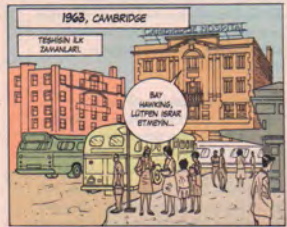
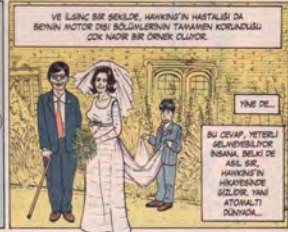
Sonra düşündüm Mümtaz Bey, senle

yaşadığımız tüm o güzel anıları acaba ben mi yoktan var etmişim, diye. Senin sonunu getirmedin cümleleri ben mi tamamladım, senin atmadığın adımları ben mi koştum sana doğru acaba. Çok düşündüm. Sen hep beni güçlü bulur ve "acılarla bağ etmek için doğmuş bir kadınsın" derdin bana. O yüzden mi Mümtaz Bey, en nadide, en kanatan acılarını bana ayırdın? Bunun için mi senin yarım bıraktıklarından, artıklarından toparlayıp itinayla oluşturduğum güzel anıları kirllettin. Haklıydın Mümtaz Bey, ben kendime yamalı mutluluklar yaratmayı çok iyi bilen bir kadındım. "Seni..." ile başlayıp sustuğun cümleleri "...seviyorum" ile bitirdim hep kafamda. Keşke hep sussaydın, keşke cümlelerinin sonunu hep ben getirseydim Mümtaz Bey. Ben gönüllüydüm senin ırtıklarını yamamaya, bozduklarını tamir etmeye, ulu orta kirdiklerini toparlamaya.

Ah Mümtaz Bey, ben en çok senle yaşlılığımızı merak ediyordum. Yaşlanmak merak edilesi bir şey olmazdı benim için seni hayal etmeseydim içinde. Ama senle yaşlanmaktan ötesini hiç hayal edemedim ben Mümtaz Bey. Çok yalnızlık çektim sen de bilirsin, hiç çıkayet etmedim. "Yalnızlık senin gölgen gibi, seviyorsun onu" demiştin bir keresinde bana. Oysa benim gölgem yalnızlığım değil, sendin Mümtaz bey, sen. Ve ben gölgemden kaçamayacağımın hep farkındaydım, o yüzden seni hiç bırakamadım. Ben her şeye rağmen hep senden razıydım Mümtaz Bey. Ama geçen gün seni ziyarete geldiğimde fark ettim, gölgesizdim. Bakındım etrafıma, sağma soluma... Yok, bulamadım gölğemi. Gittin tamam, ölüm Allah'ın emri, ama Mümtaz bey bari gölgeni bıraksaydın ardında. Hiç değilse, gölgeni çekip almasaydın yanına.

Birlikte yaşlanamadık Mümtaz Bey. Birlikte... Olamadık.

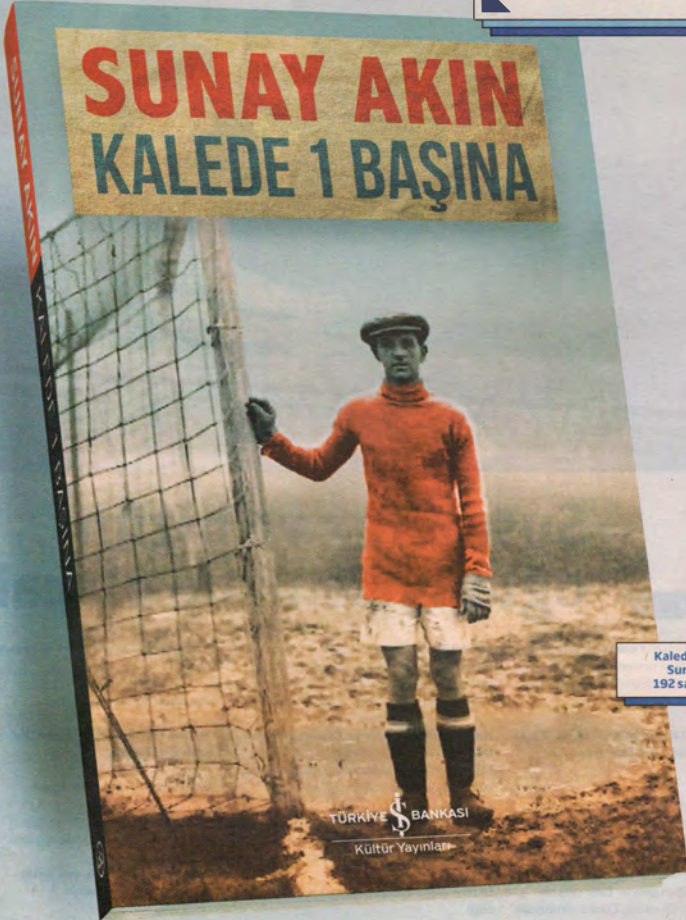
Yine yaptın yapacağını. Bana senden arta kalanları sevmekten ve kırık dökük parçaları birleştirmekten başka hiçbir şey bırakmadın. Ah Mümtaz Bey, ah!

Bipnot

ÇOK MU İYİMSER BİR BAKIŞ AÇISI'YI YA DA ÇOK MU HAYALCI'YI BUNA İLİŞKİN BİR İSTATİSTİK VERMEK İSTERİM. O ZAMAN, BABANIZIN ANNENİZLE TANIŞMA OLASILIĞI YAKLAŞIK 20.000'DE 1, ÇOCUK YAPABİLECEK KADAR UZUN SÜRE BERABER OLMA OLASILIĞI İSE 2000'DE 1'Dİ. BUNA KARAKTERİNLİK OLAŞTURACAK DNA DİZİLİMİNE SAHİP SPERMIN GALİP GELEME OLASILIĞI, DOĞUM DÖNGÜSÜNÜN UYGUNLUĞU GİBİ ŞEYLER DE EKLENİNCE OLASILIK 400 TRİLYONDA 1'E KADAR DÜŞÜYOR. YANI HERKEŞİN VARLIĞI BİLE İNANILMAZ BİR ŞEY ASLINDA. HAWKINS, BUNUN CANLI KANITIDYI...

**SUNAY AKIN'IN
YENİ KİTABI
TÜRKİYE İŞ BANKASI
KÜLTÜR YAYINLARI'NDA**

**Kalede 1 Başına
Sunay Akın
192 sayfa, 15 TL**

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

**İzmir-Konak
kitabevimiz açıldı.**
Konak Mah.
Anadoluhisari Cad.
No: 10
Tel: (0232) 484 77 21

Kitabevlerimiz: İstanbul - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminönü - Müze, Tel: (0212) 511 13 37
Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32 Nişantaşı, Tel: (0212) 234 80 71
Taksim, Tel: (0212) 238 08 37 • **Ankara** - Yenşehir, Tel: (0312) 430 33 66 Tunali Hilmi,
Tel: (0312) 324 10 73 Bahçelievler, Tel: (0312) 222 63 38 • **İzmir** - Karşıyaka, Tel: (0232) 364 71 42
Sakarya - Adapazarı, Tel: (0264) 222 63 38 • **Trabzon** - Merkez, Tel: (0462) 233 38 30
Tel: (0236) 231 69 24 • **Samsun** - Çiftlik, Tel: (0362) 233 38 30 • **Trabzon** - Merkez,
Tel: (0462) 326 98 39

Kurucumuz olduğumuz İş Bankası Kültür Yayınları
yeni kitaplarla büyümeğe devam ediyor.

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye İş Bankası

Mehmet Ali & Aksoh ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>

ERCAN KESAL

Susuz Yaz ve bizim oğlanın ismi ne olacak?

Metin Erksan'la galiba en az sinema konuştum derken abartıyor muyum acaba diye düşünürüm bazen, yok haklıyım!

Esasında, ilk fırsatta ve belki de sık sık "Susuz Yaz" konuşmalıydık değil mi? Hayır, öyle olmadı.

Hiç akla gelmeyen bir mevzudan yola çıkmış, alakasız bir yerden devam eden uzun bir "Susuz Yaz" sohbeti yapmıştık.

Yıl 2006. Nazan hamile. Ultrasondan anlaşıyor, bir oğlan geliyor. Evde tatlı bir heyecan ve biraz da sıkıntı. Çünkü ultrasonda ayağın biri hafifçeri dönük, acaba PEV (Pes Ekino Varus) mi diyerek dertleniyor, doktor doktor geziyoruz. Herkes bir şeyler söylüyor, müdahale öneren bile olmuş. Tam o sırada N. B. Ceylan'ın İklimler filmi Cannes Film Festivali'ne seçilmiş. Mayıs 2006'da hep birlikte Cannes'a gittik. Kırmızı halı falan. Festival sonrası hızlı trenle Paris'e götürdüm Nazan'ı.

Eski bir Parisli olarak karıma Paris'i gezdirdim. Nazo'nun akli oğlanın ayağında elbette, işe yarar umuduyla rastladığı her kiliseye girip mum yakıp Fatıha okudu, adaklar adadı.

Neyse, döndük Türkiye'ye. Oğlanın doğumu tahminen eylülde, başak burcu olacak, benim burçtan yani. Biraz sinemaki, detaycı, kuruntulu olur ama olsun. İyidir.

Oğlana isim düşünüyoruz bu arada. Rahmetli babam askerdeki komutanı Ulvi Bey'i pek sever, dedi, "Ulvi olsun, Ulvi koyun adını."

Eh fena değil, kulağa iyi geliyor. Çok klasik de değil.

"Mevlüt koyalım baba!" dedim babama kendi adını önererek. "Yok oğlum, koyma benim adıml! Eski moda isim, oğlan rahatsız olur büyüyünce" dedi.

Rahmetli pek ince düşündü.

Ertesi gün akşam Hoca'dayım. Ordan burdan

konuşurken, "Oğlanın adını ne koyacaksınız?" dedi.

Meraklıdır bu isim meselelerine!

"Babam Ulvi olsun dedi, galiba Ulvi koyacağız" dedim.

Ayağına ateş değmiş gibi sıçradı.

"Dünyada olmaz! Ulvi olmaz. Sakin! İstemiyorum, koymayacaksın o ismi."

"Niye Hocam?" dedim, şaşkınlıkla. Anlamamıştım tepkisini.

Buradan Susuz Yaz meselesine geçtik işte. Filmin başrol oyuncularından Ulvi Doğan'ın yaşarken yaptığı haksızlıklar Hoca'nın çok zoruna gitmiş ve onu hiçbir zaman affetmemişti.

Çok yıllar sonra yine bir Cannes yolculuğunda Susuz Yaz'ın restore edilmiş halinin gösterimine katıldım. Hoca da davet edilmişti

Mehmet Ali & Akşan'ın PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

galiba ama gelememişti.

Sahneye Hülya Koçyiğit ve Ulvi Doğan birlikte çıktılar. Konuşma yaptılar. Hülya Hanım'ın ısrarla sırtını dönerek Ulvi Doğan'ın elini dahi sıkmaması, Hoca'nın anlattıklarında ve öfkesinde ne kadar haklı olduğunu gösteriyordu.

Susuz Yaz 1963'te çekildi. 7 Temmuz 1964'te Berlin'de Altın Ayı kazandı.

Metin Erksan bir konuşmasında bu filmnden söz ederken filmin arkasında bıraktığı etkileri 3-4 ana başlıkta toplar.

İlki sinema tarihimizin ilk büyük uluslararası ödülüne sahip bir film olmasıdır. Bu filmle birlikte uluslararası alanda, "Türkiye'de sinema varmış" algısının yerleştiğini söyleyebiliriz. Film Erksan'ın deyişiyle, "Yeşilçam'a haysiyet kazandırmıştır!"

Filme ödül verilisi gerekçesi olarak dünyanın en eski hikâyesi olan Habil-Kabil hikâyesinin çok çarpıcı ve modern biçimde anlatılması gösterilmiştir. Elhak doğru!

Metin Erksan diğer iki filmi Kuyu ve Yılanların Öcü filmleriyle bir üçlemeyi tamamlamıştır. Mülkiyet üçlemesini. Kadın, su ve toprak mülkiyetini.

Susuz Yaz'ın hikâyesi Necati Cumali'nin Susuz Yaz romanından alınmadır. Senaryosu Metin Erksan'a aittir. Edebiyat-Sinema ilişkisi üzerine ve "bir hikâye ya da roman nasıl senaryolaştırılır?" başlığıyla okullarda ders olarak okutulacak bir örnektir.

Hülya Koçyiğit, Erol Taş ve Ulvi Doğan.

Susuz Yaz'ın oyuncularını star olmayan, adları daha önceden hiç bilinmeyen oyuncular ve üstelik iki oyuncunun da ilk sinema filmidir. Film star sistemini de sarsan bir filmidir. Yan yana gösterime girdiği anlı şanlı filmleri gişede hüsranla uğratmıştır.

Sonuçta Nazan, sağlıklı ve salim doğan oğlanın adını Poyraz koydu.

Adıyla büyük ve uzun ömürlü olur inşaallah.

Ananın hiç bitmeyen duası geldi şimdi aklıma. "Allah iyi insanlarla"

karşılaştırsın oğlum seni!" dendi durmadan. Duası yerine geldi elbette. Metin Hoca'yla karşılaştım ya ahir ömrümde, daha ne isteyeyim!

Umarım, oğlumun da başına gelir böylesi karşılaşmalar.

"Kendi Işığında Yanan Adam- Tanıdığım Metin Erksan" kitabından bir bölüm.

Ananın duası geldi aklıma.
"Allah iyi insanlarla karşılaştırsın oğlum seni!" dendi. Duası yerine geldi.
Metin Hoca'yla karşılaştım.

SELÇUK ÖZBEK

Köşeli bir yuvarlak: Sarsıntı

Barış İnce, yeni romanı Sarsıntı'da bir toplumun ve kişilerin yaşadığı sarsıntıyı, zelzeleyi değil sarsıntıyı, romanı daire şeklinde inşa ederek aktarıyor; bunu, gerek zamanı düz bir çizgiden çıkarıp eğip bükerek gerekse daire metaforu kullanarak gerçekleştiriyor.

Olayların bir grup insanın tartışmalarından, Levent'in günlüğünden ve ayrıca Levent'in kendi ağzından aktarılması, Barış'ın hikâyeyi işlerken yaşadığını ve yaşanmamış olayları ilerleyen bölümlerde buluşturması, kitabı okuyanlar için zamanı döngüsel hale getiriyor. Bu anlatı biçimiyle olaydaki gerilim birleştiğinde ortaya çıkan ritim gerçekten huzursuz edici. Ya da sarsıcı demek daha doğru.

Bu biçim, okuru bir anda romanın dünyasına hapsediyor; başka bir deyişle okur, çemberin içinde sıkışıp kalıyor.

Gerçekte bir şeyleri görmek için değil, bir şeylerin onu görmesi ve yön tayin etmesi amacıyla inşa edilen deniz fenerine romanın yaklaşımı bunun tam tersi. Fenerin herkese işık tutması ve adanın daireselliği Foucault'nun "gözlemler toplumu"nun temeline oturduğu Jeremy Bentham'ın Panoptikon'una bir atf.

Barış, romanın daha ilk sayfalarında bu atfı hapsetmiş ifade ederek, hikâyeye yahut adaya hapsedileceğimizin uyarısını baştan yapıyor.

Bir çürüme hikâyesi

Selçuk'un günlüğünden

Bugün Barış'la görüştük. Bu, aslında çürümenin hikâyesi diyor.
06.11.2018

Çemberin içinde hapsolmuş bir insanın intikam hikâyesini okuyoruz romanda. Ama bu kadar değil. Barış İnce'nin romanı, sarsıntından sonra yozlaşan insan-insan ve insan-toplum ilişkilerini ele alıyor. Bunu yaparken geçmişte yaşanan bir takım vakaları ve kurmacayı iç içe geçiriyor. Depremın manidar bir tarihi var: 12 Eylül. Özellikle bizim kuşağımız (yani 90'ların çocukları) açısından, yozlaşmanın hayatımıza ilk defa girdiği değil fakat hayatımızı kuşatmaya başladığı tarihe bir atf. Roman, tarikatların topluma nüfuz etmesine ve sisteme bir lanet; Cumartesi Anneleri'ne ve tüm Canı Yananlar'a da bir merhaba aslında. Ama romanı benim açımdan değerli kılan, yalnızca politik atıfları değil, aynı zamanda ince işçiliği; hayal gücü, gözlemler, yaşanmışlıklar ve sıkı bir araştırmanın, çalışmanın kusursuz çemberi oluşu.

Masal gerçeğe karışıyor

Selçuk'un günlüğünden

Sarsıntı romanında bazı masallar var. Bulgurcu tarikatının tavuğu kutsal görmesine dair bir anlatı ve bir de şu çoban hikâyesi... Gerçek mi diye araştırıml. Değilmiş. Meğer masalları Barış uydurmuş!
06.11.2018

Romanın bizi sarmaladığı bir anda ortaya çıkan bir masallar, o kadar gerçeklik hissi uyandırıyor ki tavuğu kutsal gören bir tarikat var mı diye araştırdım. Dolayısıyla romandaki tarikatın, müritlerin ve bu isimde ada halkının böyle bir inanca sahip olması şaşırtıcı gelmedi. Belki de Barış, her duyduğumuza, meczupların hikâyelerine kani olmamamızı yönünde bir mesaj iletliyordur, bilmiyorum; fakat roman, bu anlamıyla kendi yarattığı evrende hoş bir tutarlılık içinde. Bu da benim açımdan okuma zevkini yükselten bir unsur.

Yuvarlağın köşeleri

Selçuk'un günlüğünden

Romanda her yerden bir yuvarlak, bir çember, bir daire çıkıyor. Ama çok keskin ve köşeli!
06.11.2018

"Yuvarlağın köşesi olur mu, atma canım" diyor olabilirsiniz, ben ilk Özdemir Asaf'tan okumuştum. Okumuştum da aklım almamıştı açıkçası. Romandaki tüm o dairesellik ve yuvarlaklar bir şekilde kanatıyor. Örneğin, tarikatın "yaratılış" hikâyesindeki güneşsiz seyyah, şeyhin zorlamasıyla günah işliyor. Levent karakteri de şeyhin zorlamasının bir sonucu olarak bazı eylemlerde bulunuyor. Ve tüm bunların ardından aradığı huzuru bulamıyor: "Allahım ben ne günah işledim? Sana olan tertemiz aşkı elimden almak için neden bunları gönderdin?"

Şeyhin, Levent'in hayatını sarsmasını, onu romandaki Filiz karakterinin vurgusuyla "günah" işlemeye götürecek sürecin başlangıcını öyle yuvarlak ve üstü kapalı anlatıyor ki Barış, yuvarlağın köşelerini bedenimizde hissediyoruz. Omzumuz morarıyor.

Çoban masalı da dönüp dolaşıp buluyor bizi, biz de Levent'le birlikte soruyoruz, "Levent gece

midir, gündüz müdür?" diye. Aslında Levent hem gecedir hem gündüzdür hepimiz gibi; bir döngüdür. Hapsedildiği çemberi nihayetinde kendi yöntemleriyle aşar. Bu hareket, bir biçimde yeni bir çemberin ilk noktasıdır. Canı Yananlar Örgütü, Levent'in kaldığı yerden devam eder çizmeye.

Barış, karakterleri konuşturarak eylemin ahlaki yönünü sorgulattığı sırada adadaki fenerin ışığı söner. Levent'in üstüne kuş konmaz sonunda; fakat Barış'ın bizi ustaca bir kurguyla hapsedtiği çemberden, kuş suretine bürünüp aklımıza konan-kurtuluş bireysel mi, toplumsal mücadeleyle mi- gibi bir soru ve düşünceye çıkarır. Silkiniriz. Levent'in başladığı çembere bir çizgi de biz eklemek isteriz. Gerektiğinde susmamayı ve biraz da duymayı öğreniriz.

Sarsıntı, bir anda okurda romanın dünyasına hapsedilmiş hissi yaratıyor; başka bir deyişle okur, çemberin ya da dairenin içinde sıkışıp kalıyor. Ama çemberden çıkışın yolu da romanda es geçilmiştir.

Sıra dışı bir roman: Sıradan Bir Gün

Yekta Kopan'ın yeni romanının başkarakteri takma isimle yazdığı kişisel gelişim kitaplarıyla geniş bir hayran kitlesi ediniyor ama kimliğini hep gizlemek zorunda kalıyor. Sıradan bir gün başına gelen sıra dışı olaylar onu yaşamsal bir seçim yapmaya zorluyor.

Sıradan Bir Gün, başarıyla gerçek hayaller arasında doğabilecek derin uçurumu sorguluyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

can yayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

can

Intihar etmeliydim, çünkü Ayhan abim başka türlü şaşırılmayacaktı. Şaşırmazsa hayattan zevk almayacağını söylemişti bir seferinde. Onu çok seviyordum. Bu hayatı onun için neşeli kılabaktım.

Şaşırarak hatırladığımız meze yetiştirilmesini ve insanın sevgisine vereceği bir güzel hediye. Bir şeye en son zaman gereken şaşırıştım hatırlamıyordum bile. Sahte şaşırışmaları hari. Hani şu doğum günlerinde gelen hediye ne olursa olsun beğenildiği gösterme telaşı ya da önceden bas bas bağırarak gelen sürpriz partileri gördüğümüzde takındığımız o yapmacık surat hari. Eh kıscası artık bunlarla dolu ve yalnızca bunlardan oluşan bir hayatın sıkılığı beni de bunaltmaya başlamıştı. İntihar edeceğim evet. Hatta siz bu notu okuduğunuzda ben... Hah! böyle bitiremeyeceğim tabii ki. Bu çok klişe olur ve şaşırmazdınız. Neyse. Ayhan alıştı şaşırılmaya ve bunun için tek emin yolun intihar olduğuna inanmıştım.

Ben bunları düşünürken bir gün mahalle karıştı. Polis arabaları, ambulans ve daha önce mahallede hiç görmediğimiz çeşit çeşit insan Ayhan abinin evinin arkı sokakında bir apartmanın önüne üşüştü. Hepimiz miskin miskin otururken birden sokak hareketlenmiş, hayat canlanmıştı. Şaş çittilediğimiz çekerdelik saygıyla bir duvar dibine bırakıp koştu.

Çekerdelik birlikte koşmak delikanlılığın kitabında yazmazdı. Şaş vardığımızda Ayhan abi çoktan gelmişti. Ayhan abi karakol polislerini tanıdığımız ve poliser de Ayhan abiyi sevip saydığımız... Hiçbir şey olmadı. Polisler Ayhan abiyi de olay yerine yaklaştırmadı ve koskoca Ayhan abi de bizim gibi melul melul olan bitene bakmaya başladı. Apartman kapıcısı Sezgin "Salım amcamı öldürmüşler" diye apartmandan feryat figan çıkınca olan biteni anladık ama oradaki herkesin ağzı açık kalmıştı. Salım amca daha geçen sene emekli olmuştu. Tapu Kadastro memuruydu. Aslında nereden emekli olduğunu bilmiyordum ama bana hep Tapu Kadastro memuru gibi gelmişti. Çünkü Salım amca öyle gibiydi. Bence öyleydi. Neyse bunun da önemi yoktu. Artık olmadı.

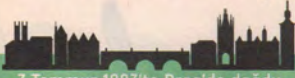
Ayhan abi Sezgin'i yakalayıp "N'olmuş lan kim öldürmüş Salim amca'yı, yeri öldürmüştü?" diye sorduğunda, Sezgin kekeleye kekeleye zorla konuştu. "Bi-bi-bi-bilmiyorum." Korkudan değil, Sezgin gerçekten kemedeydi. Ayhan abi lafın uzayacağı düşünmüş olacaktı ki, Sezgin daha kelimenin yanındayken, onu orada bırakıp topluluğun önünde bekleyen polise sordu: "Memur abim n'olmuş, Salim Beni öldürmüş diyorlar. Doğru mu?" Polis memuru cevap bile vermedi. Cevap almayınca hızlica geri döndü ve kelimesini bile henüz tamamlamaması Sezgin'i dinlemeye devam etti: "...o-o-o-on yeri-yeri-yerin-den bi-bi-bi-bi-biçak-biçaklan..." Ayhan abi sözünü kesti "Tamam ulan sus, sus" dedi. Belli ki özlümüştü. Ama şaşırmış mıydı bilmiyordum. Ayhan abinin yanına yaklaşıp, şaşırıp şaşırmadığını sordum. Önce "La havle vela kuvvete", üstüne de "ölüm bi's-k'tir g'şim'di" dedi. Olsun, Ayhan abim dövendi de severdi de. Salim amca ise ölmüştü. Sonraki bilmek kaç hafta mahallede bu cinayet konuşuldu durdu. Ancak benim derdim başkadaydı. Ayhan abiyi bir şekilde şaşırtmam gerekiyordu. Çünkü "şaşırmadığın gün öl daha iyi" demisti. İsim zordu. Salim amcanın öldürülmesi bile onun şaşırtmamıştı ki ben onu daha nasıl şaşırtacağtım.

Ama millet inayeti konuşursun benim
 aklımda her intihar ederek Aryan abiyi
 şaşırtmak vardı. Size garp gelmesin ama
 hakikaten intihar kırkı, güzel kırkı. Hem
 üzülecek hem şaşıracağız. Türlü intiharlari
 düşündüm ama pek beğenmedim. Şimdi
 aklıma geldi, kendimi boşam pek? Yok, o da
 garp. Azıcık nefessiz kalmaya dayanamıyorum
 normalde. Şimdi herhalde ölürüm. Of ne
 diyorum ben. Öleym diyi zaten... E peki nasıl
 boğacağım kendini. En iyisi yastık basmak
 yastırsam. İyi de olacak iş değil bu. Yastığı
 bastırısam havasızlıktan takatim kesilecek
 ve daha ölmeden kollarım gevşeyecek,
 yastık yüzümden düşecek ve hava almaya
 başlayacağım tekrar. Ölmek neyse de çektiğim
 sıkıntı da cabası. Bir kova suya kafamı
 daldırısam? Aynı şey. Biraz daha iyi gerçi. Ama
 yok aynı şey. En iyisi yüksektan atmak kendini.
 Bak bu olabilir. En problemli an, kendini
 boğuşa bırakabilme. Gerisi kolay. Uçuşursun.
 Daha doğrusu düşüyorsun. Düşmekte uçmak
 arasında bazen fark yok gibi. Uçmak, düşmeye
 istediğin an son verilebilir hali. Dolayısıyla
 intihar için düşünmeli. Sartre birini sevmeye
 kalkmayı bir uçurumdan atlamaya benzetirdi.
 Neyse aslında şimdi bunları yazdığım mekânda
 yükeş bir yer bulma olasılığını neredeyse
 sıfır. Duyduğuma göre "B" salak oğlanın hali

beni endişelendiriyor" demiş Ayhan abi. Bunu söylediğinde ben orada yoktum. Mahallenin lastik tamircisi Ekrem, ona boş boş bakmış. Ayhan abi ondan bir tepki gelmeyişi gördüğünde elindeki tespih Ekrem'in sağ omzunu dürtmüş. "Lan kime diyorum. Mal gibı bakma suratına." Ekrem, "Duydum, duydum da düşünüyorum abi. Bu salak beni de korkutuyor. Ayhan abiyi şaşırtmam gerek deyip ortalarda dolanıyor." Ekrem bunu dediğinde de ben orada yoktum. Ekrem, Ayhan abiyi dönüp "Abi benim aklıma bir fikir geldi" deyince, Ayhan abi heyecanlı "Söyle bakım nedir" diye oturduğu koltuğun ucuna doğru gelip ciddi bir yüz ifadesiyle eğilip, kulaklığı Ekrem'e doğru yastırmış. Ekrem gözleriyle etrafı kolaçan edip, ağzını neredeyse Ayhan abinin ağ kulaklığına dayayıvermiş. Çok kısık bir sesle "Bu salak intihar etmeden onu ben öldürelim" demiş. Ayhan abi "Salak salak konuşma" demiş ve fesuphanallah çekerek Ekrem'in yanından ayrılmış. Ekrem'in zekâ seviyesi biraz düştüktü. Yani görüldüğü kadar akıllı değildi. O akıllı değirken de ben orada değildim, bunları söylediğinde de. Şimdi ben intiharı'n bir yolunu bulmalıyım, bildiğim tek şey o. Ama önce buradan çıkmam lazım. Salım amca'yı benim öldürdüğümü sanıyor polis. Anlaşılmıy bir şekilde ilerde tutuyorlar beni. On yanından bıçaklanmıy da, güvenlik kameralarında görmüşler de bilmem ne. On değil on bir yerinden... Daha başında yanılıyorlar. Hem Ayhan abi hiç de şaşırmamıştı o işe. Ah Ekrem sana da gück oldum. Sana ne, ne karışsıyorsa işime.

Sartre birini
sevmeye kalkmayı
bir uçurumdan
atlamaya
benzetirdi.
Neyse aslında
şimdi bunları
yazdığım
mekânda
yüksek bir
yer bulma
olasılığım
neredeyse
sıfır.

Kafesin biri, bir kuş aramaya çıktı

3 Temmuz 1883'te Prag'da doğdu.

Beş yıllık hukuk eğitiminden sonra Albert Weber'in yanında ücretsiz hukuk stajı yapma şansını buldu ve ceza hukuku alanında ilerleme kararı aldı.

Baba ile bitmeyen çatışmalar ve 1912'de 'Hüküm' adlı ilk öyküsünü kaleme aldı.

FRANZ KAFKA
DAVA

Bir hukuk eleştirisi olarak Joseph K'nin ironik Dava'sı önemli eserleri arasındadır.

1920 yılında ise Kafka, Milena Jesenska ile mektuplaşmaya başladı. Milena ile mektuplaşmaları -birlikliklerinin imkansızlığına rağmen yıllar sürdü.

Öldükten sonra yazdıklarının yakılmasını istediye de yakın arkadaşı Max Brod, Kafka'nın vasiyetini yerine getirmede ve onun dünya edebiyatının mihenk taşı olmasını sağladı.

Prag'daki Karl-Ferdinand Üniversitesi'nde öğrenim gördü.

1907'de "Assicurazioni Generali" adlı bir sigorta şirketinde çalışmaya başladı. Kafka'nın Max Brod ile tanışması ve dost olması aynı yıllara rastlar. Brod, Kafka'nın hayatındaki en önemli kişilerden biriydi ve onun için bir dönüm noktasıydı.

Aynı yıl, bir sabah böceğe dönüşmüş olarak uyanan Samsa'yı anlattığı ve dünyada en popüler eseri haline gelen 'Dönüşüm'ü kaleme aldı.

Önemli eserlerinden bir diğeri ise, birçoklarına göre içinde yetiştiği bir devlet mekanizması olarak bürokrasinin çıkmazlarında amansız savaşı, K'nin Şato'sudur.

3 Haziran 1924, yaşama veda etti.

Kafka'nın çizimi
DÜŞÜNEN

Kafkaesk

HAYDAR ERGÜLEN

Kafka okumak. Dönemsel bir okuma olabilir. Okursun ve yarınlamış yarınlamamış biçimde geçersin. Kitaplar geçer, Kafka kalır. Elbette Türkiye Dönüşüm ve Değişim adlarıyla yayımlanan "Metamorföz" unutulmaz, hep hatırlanan, ilk cümlesiyle ve kahramanıyla: "Gregor Samsa bir sabah dev bir hamamböceği olarak uyandı." O uyandı ama, yazarını uykusuz bırakan cümleler vardır ve zannımca Kafka hem dünyayı uykusuz geçmiş hem de dünyayı uykusuz bırakmış yazarların başındadır. Ortasında, sonunda olsa da ne gam, cümle işte! Okura da Kafkaesk bir dünyada uyanık olmak düşmüştür!

Yazının başlığı: Kafkaesk. Hatta yalnızca bu sözcüğü telif etmek ve bir de yazıyla söylemek için bile yazdığımı söyleyebilirim. Yoksa ne Kafka hakkında uzunboylu düşümlüm ne de onunla ilgili çok okumuş birisiyim! Az da okumamışsındır ama daha çok gençken, şimdilerde pek okumuyorum. Kafka benim için tümüyle anlaşılması, aydınlatılması gereken bir yazar değil çünkü, hem böyle bir şey de sanırım asla mümkün değil, daha çok yanı karanlıkta ya da alacakaranlıkta kalması, anlaşılmasından daha iyi diye düşündüğüm, okuduğum bir yazar.

Farkında olmadan demeyeyim ama, nasıl altından kalkacağımı da bilemeden, hadi 'çaktırmadan' diyeyim, bazı iddialar da öne sürüyorum Kafka hakkında. Dönemsel okunması, anlaşılıp anlaşılmasın gibi ve daha sonra öne sürülecek kimi iddialar. İddia değil de görüşler diyeyim.

Öncelikle, Kafka, bir gençlik yazarı! Yani gençken okunan bir yazar. Bunun çeşitli nedenleri vardır ama benim de kişisel olarak ortaokula giderken okumaya başlayıp en son üniversitede okumayı tamamladığım, sonrasında da onunla ilgili çıkan kimi incelemeler

Genç dâhi. Daha çok müzige dair bu tanımlama edebiyatta da kullanılacaksa ilk akla gelenlerden biri Kafka'dır. Dünya için elkitabı. Dünyayı anlama kılavuzu. Yeni başlayanlar için dünya.

kitapları ve konuşmalarını okuduğum bir yazar. Varlık'tan çıkmıştı sanırım, kimin çevirisiydi unut tum, Değişimi okudum önce. En ünlü mü yoksa en ince kitabı olduğu için mi, hatırlamıyorum. Fakat o yıllarda 'külliyat' okumak gibi bir tutkum ve tabii

önümde de bol zaman ve uzun olacağını düşündüğüm bir yaşam olduğu için, iyi kötü demeden, yerli yabancı okuduğum her yazarın külliyatını tamamlamaya ve tümünü okumaya uğraşmıştım, okurdum da.

Yaşlanınca da bundan bir 'övünç payı' çıkarak elbette. Ah, biz eski çocuklar, eski okurlar, çok okurlar...Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Orhan Kemal, Kemal Tahir, Ömer Seyfettin, Sabahattin Ali, Sait Faik, Kemal Bilbaşar, sonraları Adalet Ağaoğlu, Sevim Burak, Sevgi Soysal, Tomris Uyar... Tüm yapıtlarını okuduğum yazarlardır bizden. Hem varoluşçuları hem sosyalist gerçekçileri hem de avangardları aynı anda okuyabiliyordum. Tıpkı şiirde de Cahit Külebi ile Ece Ayhan'ı aynı esnada okuduğum gibi. Kendimce her birine ayrı bir değer veriyordum, özel bir yer ayırıyordum. Maksim Gorki'yi, Benim Üniversitem, Ekmeğimi Kazanırken vb. okurken, İspanya iç Savaşı'nda Falanjistler tarafından katledilen canım şair Federico García Lorca'nın dizelerinde kederle gezinirken, oysa yaşamının trajik biçimde son bulmasından sonra hangimizin hayatı aynı kalabilirdi ki? Kaldı ki, iyi ki öncesinde bol bol şiir, öykü, roman, oyun, deneme okumuşum, sonra yenileri okuyacak zaman kaldı. Bizden bir ya da iki kuşak öncesinin okur ve yazarları, varoluşçukla ve marksizmle çevriliyoluya tanışmışlar. Örneğin Edip Cansever, onun Kafka, Sartre, Camus ve başka birkaç derleme kitapta varoluşçu felsefeyi okuduğu bilinir. İlginç bir üçlü mü diyelim yoksa ileri üçlü mü biliyoruz ama, bu listenin dördüncüsü yoktur. Vardır ama yoktur, bu üç isim de nasıl yani yana gelmiş, getirilmiş ve bir söylenince diğerleri de aklı gelir, o da ilginç.

1980'e kadar diyelim, bu 'külliyat' okuma işini aksatmadan sürdürdüm, ama 80 Darbesi'nden sonra hangimizin hayatı aynı kalabilirdi ki? Kaldı ki, iyi ki öncesinde bol bol şiir, öykü, roman, oyun, deneme okumuşum, sonra yenileri okuyacak zaman kaldı. Bizden bir ya da iki kuşak öncesinin okur ve yazarları, varoluşçukla ve marksizmle çevriliyoluya tanışmışlar. Örneğin Edip Cansever, onun Kafka, Sartre, Camus ve başka birkaç derleme kitapta varoluşçu felsefeyi okuduğu bilinir. İlginç bir üçlü mü diyelim yoksa ileri üçlü mü biliyoruz ama, bu listenin dördüncüsü yoktur. Vardır ama yoktur, bu üç isim de nasıl yani yana gelmiş, getirilmiş ve bir söylenince diğerleri de aklı gelir, o da ilginç.

Aslında üçünden de yaşamı rüzgârdan nasibini

almış. Rüzgâr dokunmuş hepsinin yaşamına da. Kafka'nın içi rüzgâr, Sartre'in ki doğudan, batıdan, her yönden esen ve çoğu da sert, kuvvetli rüzgârlar. Camus'nun rüzgârı ise çöl rüzgârı. Sonunda hepsi içe dolar, rüzgârla havalanılır ve göğümüzde kalırlar.

Kafka'nın Değişim'le başlayan esintisi Ceza Sömürge'si'yle rüzgâra dönüşür. *Dava*'yla fırtınaya, *Şato*'yla kasırgıya ve *Amerika*'yla hiç dinmeyen bir uğultuya... *Toğrada Düşün Hazırlıkları*, *Milena*'ya *Mektuplar*... Kafka sanki erken distopya yazardır. Kalıcı olanı, hep olacak olanı yazmış, söyleyeceğini söylemiş, ve işi bitince de sessizce çekilmiştir. Doğuştan yaşlı bir çocuk mudur, hayır, sanki tüm yazıfeller gibi yaşsız ya da tüm yaşları, çağları, dönemleri tek bir zamana, ana siğirdilmiş bir yaşam sayılır onunki. O nedenle de 'erken ölüm' denilemez gidisine. Belki de Romalıları gibi "Yaşadın" demek gerekir. Daha Kafkaesk olanı ise "Yazdı" demek olmalı. Kafka, ne yaşadığını ölü, sadece yazdı.

Yaşsızlığına karşın hep gençlikte okunan, gençlerin okuduğu ve genç bir yazar olarak kaldı. Genç dâhi. Daha çok müziğe dair bu tanımlama edebiyatta da kullanılacaksa ilk akla gelenlerden biri Kafka'dır. Dünya için elkitabı. Dünyayı anlama kılavuzu. Yeni başlayanlar için dünya.

Dostoyevski'yi okumadan kendini, Sartre'i okumadan ötekini, Kafka'ı okumadan dünyayı anlamak olanaksızdır. Okuyunca anlar mıyız, orası da şüpheli tabii, ama okumadan hiç anlayamayız.

Bu nedenle çoksatan ya da popüler yeni edebiyat dergilerinin Kafka, Dostoyevski, Camus gibi dünyanın en büyük yazarlarını kapak yapmaları, tanıtımları bence olumlu bir şey. Kafka okumak sözgelimi bundan 40-50 yıl önce çok ayrıcalıklı bir şeydi, özeldi. Okuryazar ya da entelektüel olmanın göstergelerinden biriydi. Edebiyat tanrıları vardı ve bunu yalnızca kendileri değil, biraz da biz okurlar yaratıyorduk. Tıpkı insanın kendine tanrı yarattığı gibi. Şimdi hepsi yeryüzünde indi ve özellikle gençler haberdar oldu. Herkes kendine sevecek, okuyacak, izleyecek yazarlar buldu, buluyor. İyi oluyor. Dedim gibi Kafka gençken okunur.

Yazının başlığı niye Kafkaesk peki? Kafkaesk "Franz Kafka'dan geliştirilen, Kafka'nın tasvirlerindeki gibi, tehdit edici ya da korkutucu anlamlarına gelen bir sıfattır. Kafka'nın stiline özgü olarak hikâyelerinde anlatım akışının doğal bir parçası olarak bilinen ve algılanan gerçeklikten kopma, uzaklaşma durumunu ifade eder." İşte bu nedenle. Bir de çık bir sözcük, söyleniş güzel, ve bazen konuşurken aklına geldiği insanın kendini kutlamak istediği bir kavram. Daha ne olsun? Adı üzerinde Kafkaesk.

Kafka ile Yaşamak

Yaşam insanın yaşantı aradığı değil, kendi kendini aradığı bir olgudur.
Cesare Pavese

Kafka için birkaç tümce söylemek isterken, neden Pavese?

Ama Kafka'nın kendi kendini arayışı, tüm insan örgütü içinde bireyin kendini arayışına en büyük, en zengin kaynak.

Sanırım Kafka'yı ilk kez Değişim öyküsü ile okudum. Onbeş yaşlarımda. Her böceğin daha önce insan olduğunu düşünceki kadar etkiledi beni. İnsanların yaşam ve toplumsal düzeni örgütlemekteki tutumlarının hepimizi bir böcek ya da Türkçe deyim ile "koyun" kıldığını düşünemeyecek kadar gençtim.

Sonraları Kafka'nın yayımlanan her satırını yazdığı dilde okuma mutluluğunu yaşadım.

Çağdaş İtalyan yazarı Luigi Malerba'ya, Berlin'de "Neden yazıyorsunuz?" diye sordular, "Roma'ya tahammül edilemek için" dedi.

Neden edebiyat? Yeryüzüne dayanabilmek için. Bu çabada da, düşünüyorum da en büyük direnme gücü veren yazar Franz Kafka.

Kafka neden giderek önem kazanıyor? Yalnız yazının gizemi, alaylı biçimi, dehası, çağı, çağları önceden haber veriş, özellikle bizim ulusumuzun içinde yitirdiği bürokrasinin öldürücülüğünü böylesi akılcı ve alaylı dille anlatması, alçakgönüllülüğü, yalnızlığı, acısından mı kaynaklanıyor? İnsan toplumunun kafkaeskliliğini ancak Kafka ile mi kavırırız?

Yoksa Kafka, bizim adımıza, ama bize karşı örgütlenen güçlere direncimizin tüm ipuçlarını verdiği için mi giderek önem kazanıyor? İnsanın umutsuzluğu çağlarla çığ gibi büyüdüğü için mi?

Yeryüzünün hiçbir kentinin adı bir yazardan sonra anılamaz.

Kafka denince hemen Prag kenti anılır. Bu kentin sokaklarında, eski Yahudi mezarlıklarında, antik otellerinin salonlarında dolaşırsınız günün birinde. Her anınız Kafka ile doludur.

Başka hiçbir olguyu göremezsiniz.

Her Prag'lı Kafka'yı bilir. Mezarlık kapısında bekçiler bile. Ve İstanbul'da Beyoğlu'nda oturur, yer yer Prag'ı andıran Galata semtinde gene Franz Kafka'yı düşünürsünüz. Birlikte yaşadığınız birçok insandan daha çok düşünürsünüz...

Peter Weiss, Stockholm'de öldüğünde, Lütfi Özkök'ten bir fotoğrafını istedi. Hemen gönderdi. Peter Weiss'in arkasında iki fotoğraf daha asılı: Brecht ve Kafka. Bir de not düşmüş Lütfi Özkök: Yaşamı boyunca hep böyle yaşadı: Brecht ve Kafka ile.

Pavese'nin günlüğü, Peter Weiss'in ikibin sayfa aşan not defterleri... Kafka'nın günlüklerini çok iyi okumuş, ondan esinlenmiş, onu sevmiş, onunla yaşamış olduklarını gösteriyor.

Kafka ile yaşamak acınacak güncelliğimizin en büyük umudu.

TEZER ÖZLÜ

Mehmet Ali & Akşemsak

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Böcek gibi küçük hissedip büyük eserler yarattı

BURAK ABATAY

Dönüşüm, Dava, Şato, Amerika gibi eserleriyle düşünce dünyamızı derinden etkilemiş bir yazar Franz Kafka. Ölümünün ardından ortaya çıkan kitapları ve mektuplarıyla huzursuzluğun, umutsuzluğun ve otoriteye karşı isyanın sembollerinden olan yazar, metinleriyle, birden çok sanat disiplinine konu oldu. Türkiye'de onun üzerine çalışmış, sahnelemiş ve belgelese konu etmiş olan usta sanatçı Derya Alabora ile Kafka'nın düşünsel dünyasını konuştuk.

■ Kafka'nın kişisel serüveninizdeki yeri nedir?

Konservatuvara girdiğimden beri biraz daha bedenimin karanlık tarafı öndeydi. Dünyanın çıkışsızlığına inanırdım. Egzistansiyalist tarafım öndeydi. "Ne yaparsan yap debeleniyorsun hayatın içinde ve buradan bir yere çıkılmaz" diye düşünüyordum. Parça seçerken bile Camus, Sartre, Kafka'yı seçerdik, bunları oynardım konservatuvarda. Dolayısıyla Kafka bunların içinde en önemli yazarlarımdan bir tanesiydi. Ahmet Leventoğlu, Kafka'nın Davası'nı sahneye koymuştu. Hatta Nihat İleri oynamıştı. Çok heyecanlanmıştım. Daha sonra Kerem Kurtoğlu "İstanbul'da Bir Dava" adını vererek Kafka'nın Davası'nı uyarladı. Ve onun içinde anlatıcı olarak yer aldım. Daha farklı bir uygulamaydı, içinde olmak tan keyif aldığım projelerden birisiydi. Sonra zaman içinde biraz iyimser tarafım ön plana çıkmaya başladı. "Evet dünyayı değiştirebiliriz, şunları yapabiliriz, bunları yapabiliriz" noktasına geldim. Şu an geldiğim yerde ise açıkçası yine Kafka'lara geri dönüyorum galiba. Ne yaparsak yapalım hayatın içinde debeleniyoruz, gidebildiğimiz hiçbir yer yok. Kafka'nın söylediği gibi de "Bir circle'in içinde tekrar aynı yere aynı şekilde dolanıp dolanıyoruz. Hiçbir şekilde buradan çıkışımız yok, birileri bizi yönlendiriyor. Belki bazen 'devlet' dediğimiz devlet sistemi oluyor, bazense alle büyüklerimiz oluyor. Ki bildiğiniz

gibi Kafka'da da baba figürü çok önemli. Yani aile baskınsa, aile bizi yönlendiriyor, kendi olmak istediklerini bize dayatmaya çalışıyorlarsa o zaman biz bu hayatın içinde onların istediği yöne gidiyoruz ve bu sefer bunalmaya başlıyoruz, başka türlü çıkış arıyoruz. Kimi yazıyor, kimi kendini şiirle ifade ediyor, kimi resim, kimi tiyatroya ya da şarkı söylüyor... Ama bir şekilde üstümüzdeki bu baskıyı sanat ile ifade ederek bu baskının içinden çıkmaya çalışıyoruz. Bence Kafka'da beni en heyecanlandıran şeylerden birisi de bu: Kendini bu kadar küçük, aciz, güçsüz ve bir böcek gibi hissedip o kadar büyük eserler yaratarak bu çıkışsızlıktan çıkmaya çalışması, kendini yazıyla kitapla ifade etmesi.

■ Kafka umutsuzluğu diye bir şey var mı?

Evet var. Biraz önce söylediğim nedenlerden dolayı dünyaya atılmış insanlar olarak bütün

bu baskılarla kendimize yol bulamıyoruz, çıkmıyoruz. Bu hayattan çıkmak mümkün değil. Bu baskıdan, bu üzerimize dayatılan şeylerden, bu sistemden. Kafka, Dava'da bunu çok güzel anlatır. Öyle bir şey ki oradakiler onu alıp yok olmaya götürür, hiçbir çıkış, hiçbir kaçış yoktur. Çünkü o kadar ufak, o kadar çaresiz ve o kadar kendine güvensiz ki, dünyaya başkaldıracak durumda değil. Zaten Kafka'nın ufak tefek, zayıf bedeni de bize bunu anlatıyor. Kadınlar ile ilişkisinde bile daha çok mektupları kullanıyor. Bütün aşık olduğu kadınları mektup yazıyor. Çünkü ancak böyle ifade edebiliyor kendini. Birinin karşısında olduğu zaman güçsüzleşiyor, derdini anlatamıyor. Ancak yazı ile derdini anlatabiliyor, kadınlara bile. Babanın ve sistemin -zaten baba burada baskıcı bir sistemi çağırıyor- daha sonra hayatta gördüğümüz tüm faktörler bizi yok etmeye yönelik üzerine. Hepsi bizim yolumuzu kesmek üzerine. Bizi yönlendirmek ve bizi küçük insan yapmak üzerine bir sistem var dünyada. Sistem böyle olduğu zaman bunların içinde çıkmamız mümkün değil.

■ Yalnızlık tanımı onun için ne türden bir anlam ifade ediyor?

"Olabiliriz yalnız kalmalıyım. Hayatta yaşadığım ne var ise yalnızlığımın karşılığıdır."

■ Zorundalıklar, Kafka'nın sıkıntısının nası bir tanımıydı?

Zorunluktan tabii ki Kafka'nın en büyük çelişkisi. Yani bu baskıyı hissetmek, bu baskıyı; bedeninde, devlet otoritesinde ve hayatının her alanında hissetmek gerçekten onun bedbaht eden en büyük nedenler arasında. Bir şeyler yapmak zorunda olmak... Don Kişot hakkında şöyle bir şey söylüyor: "Don Kişotvairi eylemlerin en önemlisi; hayatta yel değirmenleri ile savaşmaktan bile daha fazla göze batması intihardır. Ölü Don Kişot, ölü Don Kişot'u öldürmek ister. Gel gör ki öldürülebilmek için onun canlı bir yerine ihtiyacı vardır. Durmaksızın ve beyhude biçimde kılıcı ile onu arar. Bu işle uğraşan iki ölü adam, yıllar boyunca yaşam ile içinde çıkılmazacak bir şekilde kenetlenmiş biçimde perendeler atarak güle oynaya yuvarlanıp giderler."

■ Korku; babasıyla sürdürdüğü otorite

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

kavgası ne türden bir isyan?

Babası Kafka için müthiş baskı unsurdur. Anne yardım eli uzatır; fakat annenin üstünlüğü yardım eli onu aynı zamanda dünyaya tutunmaya zorlar ve aslında bu büyük bir çelişkidir. Babanın baskısı karşısında anne olmasa belki yok olup gidecek belki de intihar etmeyi seçecekken anne onu dünyada kalmaya zorlamaktadır. Bu yine büyük bir çıksızlıktır. Anenin yardım eli onun umutsuzca büyük bir çrpinişla dünyaya bağlayan umutsuzluğudur. Annesinin ona uzanan yardım elini de şu sözlerle açıklıyor: "Senden kaçacak olsaydım ailemden de hatta annemde de kaçmak durumunda olurum. Doğru, evladını her daim koruyordu ama mevzu bahis yalnızca 'senken' yapıyordu bunu."

Kafka, babasından net bir şekilde korkuyor. Otoriter bir adam, etrafındakilere kötü davranıyor ve Kafka üzerinde büyük baskı oluşturmuyor. Mesela bir metinde anlatıyor bu korkuyu. Bir gece babasından su istiyor. Belki susadığı için olmasa bile istiyor. Ve o anları da şöyle açıklıyor: "Biraz kendimi eğlendirmek istiyordum. Belki de başını ağrıtmak istiyordum. Sen beni birkaç sert tehditde caydırarak başarısız olunca beni yatağımdan alıp kapıyı üstüme kapatın. Yatak giysilerim ile bir süre orada bıraktın. Bu senin çocuk yetiştirme yöntemlerindi ama bu yöntemlerin üstündeki etkisi çok ağır oldu. Senden korkmama ve senden çekinmeme ve belki seni müthiş uzak görmeme neden oldu bu baskın."

Kafka içindeki hiçbir duygusunun babasının etkisinden kaynaklı olduğunu düşünüyor. "Benim ihtiyacım olan biraz şey, biraz dostluk, biraz yolu mu açtı. Ama onun yerine yolu mu tıkladın." Bazen desteklediği de olmuş ama şöyle örneklerde, "düzgünce selam durup uygun adım yürüdüğümde -yani biraz askerlik ile ilgili bir şey tabii- ve yemeği iştahla yediğimde beni teşvik ettin. Ve bira içtiğimde... Ama ben seni taklit ettiğimde cesaretlendirdin. Fakat ben bunlarla ilgili bir insan değilim. Ben başka bir insandım, senin gibi değilim. Senin gibi olmadığım zaman her zaman önümü tıkladın."

Kafka bir de şeyden çok şikâyet ediyor, çocuğun üçüncü şahıs gibi görüldüğü azarlardan, çok can sıkıcı olduklarından... Yani öfke ile de olsa çocuk doğrudan konuşmaya değer görülüyordu. Mesela annesi ile oturup konuşurken Kafka'ya hitap ettiği zamanlar... şöyle bir örnek gösteriyor: "Tabii değerli evladımızdan böyle bir şey beklemek çok fazla oluyor. Anne varken senin huzurunda doğrudan bir şey söylemeye cesaret edemez hale geldim. Sonradan da alışkanlık sebebiyle soru sormak aklıma gelmez oldu. Çocuk için anneye soru sormak çok daha güvenliyd. Yani anne yani başında otururken 'babam nasıl?' diye anneye sormak..."

■ **Leyla Erbil'in "Kafka'nın babası hepimizin babasıdır: sakatlayan hadım eden, alt edilmek korkusuyla delice geberten baba" sözüne dair nasıl bir yorumunuz var?**

Kafka'da beni heyecanlandıran bu: Bir böcek gibi hissedip o kadar büyük eserler yaratarak çıksızlıktan çıkmaya çalışması...

Kafka'nın dünyasında baba ile başlayan bir otorite ve sonra tabii ki sistemin içine girdiği zaman başka bir otorite ile karşılaşılıyor. İş dünyasında karşılaştığı otorite. Devlet otoritesi ile karşılaşılıyor. Aslında tabii bütün her şey, bütün bu sistem bizi ezmek, kendimizi küçük hissettirmek, kendimizi böcekmiş gibi hissettirmek üzerine işliyor gerçekten. Çünkü en büyük devlet, en büyük baba, en büyük aile ve siz onun düşündüğü her şeyi yapmak zorundasınız. Sizin kendi düşünceleriniz olamaz, kendi planlarınızı olamaz hayata dair. Benim planlarım içinde var olmak zorundasın, diyor aslında tüm otorite. Tekrar tekrar gördüğü rüyada şunu anlatıyor: "Kurallarını bilmediğim kocaman bir oyunun içinde hapsedilmiş buluyorum kendimi. Birbirlerini kesen caddeleri olan, karanlık ve rutubetli labirentler

kasabasında kayboluyorum. Ve ne idiği belirsiz kuşkuyla yetkililer benim neden orada olduğumu ve ne yapmam gerektiğini zerre kadar bilmiyorlar. Bu kasabada anlamaya başlamanın ilk belirtisi ölme isteği oluyor." Yani Kafka kendini otoriteye karşı bu kadar sıkışmış hissediyor.

Aslında Leyla Erbil'in anlatmaya çalıştığı bu. Baba figürü ile 'hepimizin babasıdır' dediği bir otoriteden bahsediyor yani herkesin ayrı babasında değil. Bir otoriteden, bir erkten, bir erkek egemen toplumdaki bahsediyor. Erkek egemen toplum karşısında gerçekten yapabileceğimiz çok az şey var. Çünkü sistem bizi öyle sıkıştırıyor ki herhangi bir sistem bugün ister 'evet sokakta herkes özgürce dolaşabilir' der. Başka bir sistem geldiğinde bizim sokağa çıkma isteğimizi engelliyor. Başka bir sistem geliyor 'hayır sokağa çıkabilirsın ama şu koşullar altında sokağa çıkabilirsin' diyor. Yani baktığımız zaman konuşmanın başında söylediğim gibi aslında özgür irademiz yok, sistemler nasıl isterse ona göre hareket ediyoruz.

Ne yazık ki sistemler acımasız oluyorlar. Yani sistemin kendini koruyabilmek için insanı yok sayıyor. Sistemler insanın varlığını içi olmalı. İnsana kendini iyi hissettirmek için, insana kendini böcek gibi hissettirmek için değil. Bir ülkenin bir ailenin bir mahallenin içinde mutluluğu hissetmemiz gerekiyor. Oysa biz hep korkuyla yaşıyoruz. Yani çağımız korku çağı. Kafka'nın söylediği gibi her korkuyoruz, her şeyden korkuyoruz. Bir iş giriyoruz patronndan korkuyoruz. Ailemizde babamızdan korkuyoruz. Başka bir yere gittiğimiz zaman başka birinden korkuyoruz. Hatta Kafka'nın kadınlardan bile korktuğu söylenir. Çünkü onlara hiçbir zaman ulaşamadı. Her arada mesafe oldu. Evet onları sevdi ama kendince sevdi. Hiçbir zaman bu müthiş bir fiziksel temasa dönüşen bir şey olmadı. Hayalinde sevdi hep onları. Mektuplarında sevdi. Belki çok idealleştirdi. Daha önce de söylediğim gibi kadın bir kurtarıcı Kafka için. Yani onun yardım eli, dünyada kalmasını zorladı için de aynı zamanda bir çaresizliği ve çıksızlığı temsil ediyor.

Giden yıla veda, umuda merhaba!

SEDEF ORMAN

Kar yağıyor

Karanlıklara.

Kar yağıyor

Ve ben hatırlıyorum.

Kar...

Nâzım Hikmet

Dedikodu iyi bir şey değil ama söyleyeceklerim var 2018'in arkasından. Çok ah aldı 2018, çok...

Öyle bir yıld ki, "şükür, en kötüsü geride kaldı. 2019'da ne olursa olsun kabulüm" dedirtencinsten...

Ekonomik kriz mi dersin, siyasi kriz mi? Dolar mı, rahip mi? Vasattık, cahillik, belirsizlik diz boyu mu? Kendi kişisel roller- coaster'ımın korku, endişe, panik ve keyif arası iniş çıkışları mı?

Çok köprü yaktırdı bana bu yıl. Bu yüzden yeni yıl dileklerin artık uzun uzun listeler değil, kısa kelimeler.

Huzur.

Medeniyet.

Aşk.

Yeni yıl dileklerim kısa ama hayallerim kocaman.

Tarihin travmalarını atlatmayı başarmış, geçmişle barışmış, kucaklaşmış, geriye günlük telaşın kalmış rahat, refah bir ülke var hayalimde. Gençlerin tekrar liyakate inandığı, çalışarak iyi okullara girip istediklerini başarabildikleri bir ülke... Kadınların diledikleri gibi yaşadığı, diledikleri gibi giyindiği, sokaklarda özgürce ve neşeye gülebildiği, okuyup kariyer yapabildikleri bir ülke düşlerimdeki.

Belki sen de sanattan siyasete özgürlüğün yaşadığı, spordan akademiye liyakatin değer gördüğü, kutuplaşmaların son bulduğu, barış ve huzur dolu bir ülke hayal ediyorsundur. Yahut senin de düşlerindedir kadınların neşeye güldüğü bir ülke...

Ne dersin, düşlerimizi birleştirek mi?

Gör o zaman, nasıl da gelir yeni yıl tüm gümbürtüsüyle, dolu dolu umutlarla. Bakarsın karyeğar karanlıklara...

**Çok köprü
yaktırdı bana bu yıl.
Yeni yıl dileklerin
artık uzun uzun listeler
değil, kısa kelimeler.
Huzur.
Medeniyet. Aşk.**

Bu yazı mutlu bir kış soğuşunda geçiyor. Zaten bir gün, bir roman yazsam 1999 yılıydı, kıştı ve mutluysam diye başlamak isterim hep.

Kış sevmek, pek çok kişinin garip bulduğu bir tercihtir. Oysa bilmezler ki kış şefkatle sarılıp sarmalanmak demek, şöhne demek, romantizm demek, tarçın, zencefil, kestane kokusu demek.

Geçmiş hataları, pişmanlıkları yağın karın altında kalırken, sen ferahlaresin demek ve kışın ilk günleri, yılın son günleri demek.

Yılın son günleri, en sevdiğim zamanlar. Henüz tanımadığım bir yılın ayak ucunda olup heyecan duymak... aynı zamanda bir önceki yılın naftalinleyp kaldırmadan önce masaya yatırıp biyopsi yapmak.

Evet, benim eski yıllarım atılmıyor, yok olup gitmiyor.

Hepsini adeta biyopsi titizliği ile kesip biçip, içlerinden saklamak istediğim anıları, anıları, kişileri itina ile seçip, çıkartıp naftalinleyp biriktiriyorum kişisel tarih klasörümde.

Dünyanın hiçbir dönüşünün ise bir evvelkine benzemediğini biliyorum artık. Her yeni yıl bir öncekinin sağlaması. Temize çekilecekler, hayatından çıkarılacaklar, gidilecek yollar, yakılacak köprüler... Hepsini için karar zamanı.

Sancılıdır temize çekişler her zaman... Daha bu, müsvedesidir olmak istediğim insanın. Bir zavallı yıla 365 günlük misyon yüklemek insafsızlık gerçi ama yeni yılda daha faydalı, daha aktivist, daha muhalif, daha farkında, daha başarılı olmak isterim mesela... Daha fazla anlatmaya değer hikâyeler biriktirmiş olmak ya da...

Y. EMRE CEREN

O gün bu gündür İhtar ne zaman ki kocasıyla buluşur, baharın bayramı kutlanır; dallarda çiçekler açar, ağaçlar meyve verir.

İhtar ve Dumuzi

Kadim zamanlarda Sümer kentlerinde bir tanrıça ortaya çıkar; adı İnanna'dır. Geri kalan tüm diğer topraklarda İhtar derler adına ve payesi göğün, doğurganlığın, bereketin, savaşın hepsinden de öte cinselliğin ve aşkın ilk tanrıçası olmuştur. Geçmişinde pek çok şeyi sevmiştir. Bunların arasında ise en dikkat çeken, pek çok şeyi değiştiren Dumuzi'ye duyduğu aşkıdır.

Uruk şehrinin halkı bir gün baştanrıçaları İhtar'ı evlendirirlerse toprağın verimliliğinin artacağını düşünür. Çoban Kral Dumuzi'yi veya diğer adıyla Tammuz'u saraya göndermeye karar verirler. Çiftçi Enkidu ile Çoban Dumuzi sarayından içeri girer. Soylu tanrıçaya talip olurlar ve pek çok şey vaat ederler. İhtar, Dumuzi'yi eşi olarak seçer. İhtar ile evlenen Dumuzi, çobanların tanrısı olur. Kutsal Düğün ve sonrası şelvet doludur.

"Bir gün Göklerin tepesinden, İhtar, Ölümler Diyarı'na gitmek istedi." Banesi kız kardeşi Ereşkigal'i görmektir, ancak göğü de sonradan elde eden tanrıcının amacı yerin altını da elde etmektir. Yedi parçadan oluşan ve yedi gücü simgeleyen takımlarını, tacını, palasını, zırhını ve diğerlerini kuşanır. Sonra Yer'in Tanrısı Enlil'e geri dönmek için yalvarır ve yerin altına doğru yola çıkar. Yaratılışının yaşadığı Ganzer Sarayı'na varır, kapıcıbaşına seslenir "Aç bakalım Sarayı, Petul Ben geçireğim içeri."

Kapıcı açan ve kim olduğunu öğrenen Petu, İhtar'a beklemlerini söyler. Hanımına durumdan ve kuşandıklarından söz eder. Durumu fark eden hanımı da yeraltı sarayının yedi kapısından geçenler her kapıda bir güç parçasını bırakır. İhtar uzındıkları her kapıda tek tek bırakır. Ereşkigal'in karşısına geldiğinde anadan üryanır. "Ereşkigal öldürücü bir bakış attı İhtar'a ve ona doğru bir çığlık attı." İhtar orada bir cesede dönüşür, cesediyse çiviye asılır.

İhtar'ın yardımcısı Ninşunbur, Ekur'da Enlil'e

yakarır: Kızının aşağıdaki dünyada ölmesine izin verme. Enlil kabul etmez. Ur'da Nanna'ya aynı şekilde yakarır. O da kabul etmez. Eridu'da Enki'ye de aynı şekilde yalvarır. Enki yakarışı duyar ve eline iki parça toprak alır; Kurgarru'yu ve Kalaturnu'yu yaratır. Bu yaratıklardan birine hayat taamı, diğerine hayat suyunu verir. Onlara yeraltına inmelerini ve hasta

Ereşkigal'i iyileştirmelerini ve çiviye asılı cesedi diriltip getirmelerini emreder. Denileni yapılar ve Tanrıça İhtar'ı diriltirler, ama zebaniler etrafını sarar ve "İhtar, Aşağıdaki Dünya'dan yukarı çıkmak istiyorsa bize bir şey bırakmalı" der. Onunla beraber yukarıya varınca da onu bekleyen yardımcısı Ninşunbur, ayaklarına kapanır ve zebaniler "Evine dön İhtar. Senin yerine onu alacağız" derler. İhtar, sadık yardımcısını bırakmaz. Zebaniler, yolda karşılarına çıkan gezgin ozan Şara'yı ve Komutan Lulal'i de isterler, ama İhtar vermez. Sonra

kocası Dumuzi'nin topraklarına varılır. Dumuzi bir kereverte kurulumuş keyif sürmekteydi. Eşi Dumuzi'nin kendi arkasından yas tutmadığını, karalar bağlamadığını gören İhtar "Öldürücü bir bakış attı Dumuzi'ye ve ona doğru bir çığlık attı" ve "İşte o! Alın götürün onu" dedi. Onu alırlar, ama tıpkı Yunan Persephone'nin annesi Demeter'i görmesi için tanınan imtiyaz gibi, İhtar'a da yılın yarısında yeraltında kocası Dumuzi'yi görme hakkı tanılır.

İşte, Dumuzi aşağıda, İhtar'dan uzaktaayken topraklar kurur, ürünler hasat vermez. Kıtık kuraklık baş gösterince, bölgenin eski halkları tapınaklarda toplanır ve ibadet ederler. Bu ibadetin içeriği de İhtar rahibeleriyle cinsel birlikteliktir. İhtar'ın gök kadar büyük, toprak kadar bereketli olduğuna ve İhtar'la Dumuzi'nin birleşmesinin yeryüzüne bereket getireceğine inanılır. O gün bu gündür İhtar ne zaman ki kocasıyla buluşur, işte o tüm Levant'ta, Mezopotamya'da ve çok daha batıda yeni yıl bayramı ya da diğer isimleriyle Nevruz, Paskalya (Easter), yani baharın bayramı kutlanır; dallarda çiçekler açar, ağaçlar meyve verir.

GILGAMİŞ DESTANI

Gilgames Destanı, Mezopotamya bölgesinde hüküm süren Sümer, Asur, Akad uygarlıklarından günümüze kadar uzanmış Sümer destanıdır. Bu destan, Sümer Kralı Gilgames'in yaşam serüveninin ve ölümsüzlüğü arayışının destanıdır. Ölümlü yenmek ve sonsuza dek yaşamın gizlerini çözmek adına yatanan bu büyük serüvenin özünde; yaşam sevgisi, yiğitlik ve dostluk gibi konular işlenmiştir.

"Gilgames Destanı", insanlığı ilmek yalınasıl üretti ve ilk başyapıttır.

SİNEM KEYİK

İşler kesat, düğün yok

ÖNDER ABAY

Ülkede yaşanan ekonomik kriz, hemen her sektörü etkilerken, halkın sosyal ve kültürel dünyasında değişimlere yol açıyor. Her türlü tüketim alışkanlıklarını bozan kriz, sosyal yaşamı da olumsuz etkiliyor. Kendi deyişiyle "yedi sülalesi çalgıcı" olan, yıllardır düğünlerde çalgıcılık yapan Ramazan Turan'la ekonomik kriz yüzünden şaşalı düğünlerin nasıl sade nikâh törenlerine döndüğünü konuştuk.

■ Düğün çalgıcılığına nasıl başladınız?

Ben çalgıcılığa başlamadım. Müzisyen bir ailenin müzisyen çocuğu olarak Biga'da doğdum. Babam, amcam, dayım arkadaşlarım hepsi müzisyendi. Daha ufacıkken elime tefi verdiler. Babamla birlikte düğünlere ya da mekânlara gidip saçılan caboları (bahşışleri) toplamaya başladım. Sonradan klarnete devam edip kendimi geliştirdim. Başka bir meslek yapmayı hiç düşünmedim. Şimdi ben de kardeşim, çocuklarım ve yeğenlerimle birlikte düğün çalmaya devam ediyorum.

■ Eski düğünlerle şimdikiiler arasında ne gibi bir fark var?

Eskiden düğünler daha güzeldi. İnsanlar daha çok eğleniyordu. Bizim orada hediye günlerce sürerdi düğünler. Başka ilçelere düğün çalmaya gittiğimizde yatılı giderdik. Eğlence sabah başlar gece yarısına dek sürerdi. İçkiler, mezeler, yemekler gırla giderdi. Çünkü insanların ekonomik durumu daha iyiydi. Maddi durum iyi olduğu için insanlar keyifle yiyip içiyordu. Şimdi düğün sahipleri diken üstündedir. Her şey o kadar pahalalandı ki streten, maddi kaygıdan dolayı kimse doğru dürüst eğlenemiyor. Misafirler de öyle. Çeyrek altın olmuş üç yüz lira. Millet mecbur kalmadıkça, yani yüzde yüz gitmesi gerekmiyorsa, düğüne gitmekten kaçınıyor.

■ Bu ekonomik yetersizlik size nasıl yansıyor?

Elbet biz de etkilendik bu durumdan. Yani şimdi adam geliyor bize düğünde çalmamız için. Abi çok masraf olmuş üç yüz lira. Millet mecbur kalmadıkça, yani yüzde yüz gitmesi gerekmiyorsa, düğüne gitmekten kaçınıyor. Biz de mecburen fiyatı biraz da olsa düşürmek zorunda kalıyoruz. Evlenecek genççik çocuklar on binlerce lira masrafa giriyor.

“ Evlenecek genççik çocuklar on binlerce lira masrafa giriyor. Ne yapsın bu çocuklar? Bekâr mı kalsınlar? Yalnızlık Allah'a mahsus sonuçta. Güzellik yapmak zorunda kalıyoruz insanlara. ”

Ne yapsın bu çocuklar? Bekâr mı kalsınlar? Yalnızlık Allah'a mahsus sonuçta. Güzellik yapmak zorunda kalıyoruz insanlara. Bir de fiyatı düşürmesen ne olacak? Bir başkası mutlaka düşürecek fiyatını dolayısıyla iş bizim elimizden kaçacak.

■ Bahşış oluyormu eskisi gibi?

Önceden neredeyse düğün sahibinden aldığımız para kadar bahşış toplardık. İnsanlar bir dolar alırlardı düğüne gelirken. Herkes bir dolar saçardı. Beş lira saçacağına bir dolar saçardı yani bahşış olarak. Çünkü o zamanlar beş lirayla üç-dört dolar alabiliyordun. Şimdi ise dolar, beş lirayı geçmiş durumda. İnsanlar cebinde akrep varmış gibi, orta yerde oynarken. Aman davulcu bana gelmesin de bahşış vermek zorunda kalmayayım, diyor. Adam hem oynuyor hem de koyun gibi melûl melûl bize bakıyor. Bir de bir sürü dolandırıcılık girdi düğün sektörüne.

■ Ne gibi dolandırıcılık?

Gelin damat oynarken başından atılan paraların çoğu sahte. Tahtakale'de bir deste

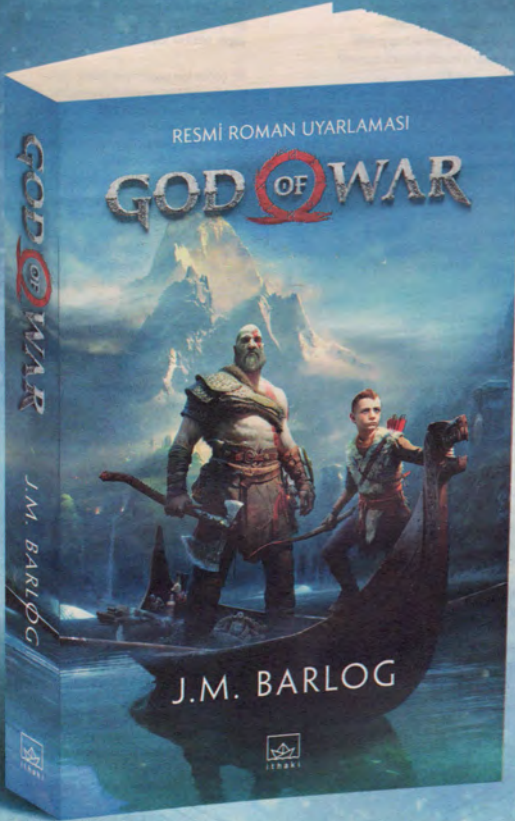
para beş liraya satılıyor. Ondan atıyorlar genelde. Eskiden takı törenlerinde en az takılan çeyrek altını sonraları gram altın çıktı. Şimdilerde ise gram altının yarısı çıkmış ondan takılıyor. Yakında gelin damadın kafasından altın tozu dökcekler. Bazı aileler yokluk içinde olsa da gelen eşe dosta kudretli görünmek için altın kiralyorlar. Yani birkaç günlüğüne altını alıp düğünden sonra geri iade ediyorlar. Düğünlerin tadı tuzu kalmadı.

■ Çalgıcılığın içine doğdun, düğünlerde büyüdün. Eski düğün kültürü nereye gidiyor?

Dediğim gibi eskiden günlerce süren düğünler olurdu. İnsanlar yatılı gelir, sabah akşam yemekler verilir. Garibanı da ağası da böyle düğünler yapardı. Şimdi boş bir düğün salonu gazoz ve kuru pasta verebilen büyük düğün yaptı sayıyor kendisini. Çoğu gidip 15-20 kişiyle nikâh kıyıyor. İnsanlar da haklı, artık her şeyateş pahası. Güzel bir düğün yapsa on yılda onun borcunu ödeyemez. Devletin bir kolaylık yapması gerekiyor bu durumda. Destek olması gerekir. Yuva yapmak sevaptır.

GOD OF WAR

RESMİ ROMAN UYARLAMASI

SAVAŞ TANRISI'NIN
ŞİMDİYE KADARKİ EN
DUYGUSAL VE ZORLU
YOLCULUĞUNDA SİZ
DE KRATOS VE OĞLU
ATREUS'A KATILIN...

@ /ithakiyayinlari
f /ithakiyayinlari
t /ithakiyayinlari

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İnternet Site: www.ithaki.com.tr

Genel Dağıtım PUNT

Çocuklar kadar güzel şarkılar

MAHUT ÇINAR

seviyorum sanırım.

Aklına ilk gelen şarkı, en çok etkilendiklerimden biri... Bülent Ortaçgil, 91 tarihli *Oyuna Devam* albümünde, kız Ege'ye sesleniyordu *Kızama Mektup* şarkısıyla:

**"Canım kızım, güzel kızım,
Adı denizden gelen kızım
Büyüklük dünyasına hoş geldin
Ne kadar içtendin biliyor musun?
Değiceksin!"**

Sözünü ettiğim gerçekçilik çok az şarkıda bu satırlarda olduğu kadar görünürdür. Adı denizden gelen o bebek bir yetişkine dönüştükçe içtenliğini kaybetmedi belki ama büyüklük dünyasının kurallarıyla her karşılaştığında, o kuralları öğrenmek zorunda her kalışında eminim ki babasının kendisine (ve hepimize) sakince fısıldadığı bu sözleri hatırladı:

**"Koza gibi gizlenmeyi
gösteririz insana
Üç beş deney yeter inan
Hele sev bir insanı;
Yetmeyecek kütüphaneler falan
anlatacaklarına, göreceksin!"**

Cem Karaca, 12 Eylül mezaliminden kaçarken geride birçok şey gibi oğlu Emrah'ı da bırakmıştı. Hasretin elbet bir gün biteceğini biliyordu ki 1982 tarihli albümüne *Bekle Beni* adını vermişti. Albümde yer alan ve *Oğluma* adını verdiği şarkısında, hırsla örülmüş sistemini yarattığı yeni insanı eleştiriyor, oğluna o yeni insanlardan biri olmaması öğüdünü veriyordu.

**"Papazın eşegini kovala dur
Ali'nin külahını Veli'ye uydur
Aldat dur aldan dur
Oğlum hayat bu mudur?
İşte ağaç işte deniz işte toprak işte hayat
budur oğlum
İşte eller işte gayret işte ekmek işte
hayat budur oğlum
Başını dik tut hiç eğme**

sen

**Aklına ve yüreğine güven
Çağın bil çağına yakış
Güzelliklerle yarış."**

O babanın eşiz sesinden ve şarkısından yayılan iyi niyetin bir sonucudur belki, ama o çocuk birkaç yıl sonra babasına kavuşmakla kalmadı, genç bir müzisyen olarak babasıyla şarkılar yaptı, birlikte söyledi.

Bir çocuk için yazılmış en güzel Türkçe şarkılardan biri, en çok bilinenlerden de biri oldu. Fikret Kızılok, oğlu Yağmur için (hani şarkının her kıtasının sonunda "Ama babacığım" derken duyduğumuz o çocuk için) yazmıştı *Ama Babacığım*!.. Ara ara o çocuğun adası olan oğluma fısıldarım uyku önceleri:

**Bütün çocuklar
en güzel
şarkıları hak
eder, bir çocuk
için yazılmış
her şarkı bütün
çocuklarındır
bu yüzden.**

**"Bir bakarsın oyuncağın
kırılmış,
Arkadaşın sana küsmüş
darılmış,
Kavga etmiş, kaşın gözün
yarılmış...
Yaş gözlerle bana gelip
sakın üzülme yavrum,
Böyle büyük insanlar,
ağlamak çare değil,
Zaman değişimini durdurmak
kolay değil!"**

Ortaçgil'in *Kızama Mektup* uyla kardeşir bu şarkı. Sadece yazarlarının ortak müzik mesaisideğil kardeşliği yaratan; bu iki şarkıyı birlikte anmamızın en önemli nedenleri, aynı samimiyetle yazılmış olmaları, babaların "öğreten adam" olmaktan uzak oluşları. Bir yetişkinin, gördüğü, deneyimlediği dünyayı çocuğuna aktarmak için duyduğu derin kaygı, bu kaygıyı ona anlatırken kullandığı lirik dil, ve yaşanacak olan her şey e rağmen hep iyiy e çağrı...

Dünyada da sayısız örneği var çocuklar için büyük şarkılar yazan yetişkinlerin. Üstelik her zaman, her koşulda, ne söylerse söylesin çocukluğun fıkriyle birlikte gelen yaşam sevincini taşıyor yazdıkları. İşte Eric Clapton'ın belki de en ünlü şarkısı, *Tears in Heaven* (Cenneteki Gözyaşları)... 1991'de, 4

yaşındaki oğlu Conor, New York'taki dairesinin penceresinden düşüp hayatını kaybettiğinde, sanıyorum bir insanın yaşayabileceği en büyük acıyı yaşamaman etkisiyle yazmış sözleri

Clapton. Bir yok oluş, sonlanmış şarkısı değil yine de Tears in Heaven, bir babanın

Oğlum Ali Yağmur için bir şarkı yazdım. Şöyle başlıyor:

**"İçinde gökyüzü var,
Bazen kapanır, bazen açar,
Yağmur seviyorsan, ıslan sonuna kadar...
Bilemezsin önünü sonunu,
Göremezsın sağını solunu,
Bulamazsın evinin yolunu.
Olsun, ne güzel, aşk var, ne güzel..."**

Bir ders değil, bir dilek bu; ve belki bir şarkıdan çok bir mektup, elimden gelen, geleceğe uzayabileceğini bildiğim bir yolla yazdığım bir r. ot çocuğuma.

Şimdi bakınca, sevdiğim şarkıların çoğunun çocukları için hissettiklerini şarkılara dökmüş olduğunu görüyorum. Geçmişte toy ve "yeni ergen" aklım, onların çocuklarına yazdığı şarkıların çoğu zaman büyük ve didaktik laflarla dolu "yetişkin" saykılamları olduğunu düşünürdüm. Beni pek etkilemedi bu şarkılar. Baba olunca anladım belki, anladım. Öğüdünü, geleceğin yetişkinini çocuğun gitmesi gereken yolmuş gibi veren sözleri değil ama... Hayata dair gerçekçi bir anlama kılavuzu olan, yine de buna ihtiyacı olduğunda o şarkının muhatabına umut verebilen şarkıları

çaresizce (kendisinin oraya ait olmadığını bilse de) cennetin gerçek olduğunu inanıma istediğinin sonucu...

Seni cennette görmem adımı bilir miydin?
Seni cennette görmem her şey aynı olur muydu?

Seni cennette görmem elimi tutar mıydın?
Seni cennette görmem ayakta kalmama yardım eder miydin?

Clapton, 2004'te şarkıyı bir daha asla söylemeyeceğini duyurdu. O büyük kayıp hissine artık sahip değildi ve sözleri eskisi gibi hissedemiyordu ona göre... Bu denli büyük bir acı bir haliyle sonsuza kadar o şarkıya yaşayacak olsa da şarkının yazarı her insan gibi o acıyı tekrar tekrar dile dökmekten yorulmuştu belki de.

Bu listede sıralayabileceğim, hepsi birbirinden güzel onlarca şarkı var ancak bu kez çoğuna kıyıp birkaç farklı örnekle bitirelim:

Müzik tarihinin en güzel şarkılarından biri, **Hey Jude**, Paul McCartney tarafından John Lennon'ın oğlu Julian için yazıldı. John'ın ilk eşi Cynthia'dan ayrılmasının ardından baba ilgisini yitiren Julian'a bir "amca" hediyeysiydi şarkı. Her içim sıkıldığında açıp dinlediğim muhteşem ve hayat dolu sözler...

John Lennon ise Yoko Ono'yla çocukları Sean için bir o kadar güzel bir şarkıya imza attı: **Beautiful Boy (Güzel Oğlan)**. Kabustan uyanmış çocuğa başucunda fışkıran baba, **"Kapat gözlerini, korkma Canavar gitti, kaçtı ve baban yanında" diyor.**

(Eklemeden geçmeyelim: Yine Beatles'in en ünlü şarkılarından biri olan **Ain't She Sweet (O Çok Sevimli)** de bir çocuk için yazılmıştı. Beatles'la üne kavuşmuş olsa da yazarı Milton Ager şarkıyı 1927 yılında, kızı Shana için notaya dökmüştü.

Burada sözünü etmeden bitiremeye gönlüm elvermiyor: Hüsnü Arkan'ın 2011 tarihli Solo albümünde yer alan, her seferinde tüylerimizi diken diken eden **Senin Gibi** adlı şarkısı, sanatçının yakın arkadaşı sevgili Hasan Tamusta'nın kızı Ecenaz için, babasının ağzından yazılmış...

"Çocuğumsun, ecemsin Yarımısın, nazımısın, İnanmısın, inadımısın, her şeyim..."

Bütün çocuklar en güzel şarkıları hak eder, bir çocuk için yazılmış her şarkı bütün çocuklarımdır bu yüzden.

BARIŞ AKPOLAT

Bon Jovi-Runaway

Dünyanın gelmiş geçmiş en çok bilinen, kazanan rock solistlerinden biridir Jon Francis Bongiovi ya da herkesin bildiği ismiyle Jon Bon Jovi. Ezbere bildiğimiz en çok şarkı sayısına sahip olan grup onlar olabilir. Ama Jon'un kurduğu Bon Jovi grubunun da genç ve amatör olduğu bir dönem vardı. Canlı performansları sayesinde bilinseler de para kazanmıyorlardı. Kayıtları hiç yoktu.

1988'de Slippery When Wet çıktığında ünleneceklerdi ama onun için de şarkıları olmalıydı.

Bundan iki yıl önce grubun önünü açan şarkı yazılacaktı: Runaway.

Evinden kaçan bir kızı anlatıyordu bu şarkı ve klip. Jon Bon Jovi evden kaçanlarla sıkça karşılaşmış. New Jersey'den Manhattan'a giderken bindiği Greyhound otobüslerde pek çok genç görürdü elinde çantasıyla ailesinden uzaklaşan...

Bon Jovi grubu pek de grup sayılmazdı o zaman çünkü Jovi hariç daimi bir üyeleri yoktu. Runaway, stüdyo müzisyenleriyle çalınıp kaydedildi. Şarkıda gitarları çalan kişiye yine New Jersey'li olan Skid Row'un kurucularından Dave "The Snake" Sabo'ydü. Skid Row, 5 yıl sonra yani 1989'da kurulacak

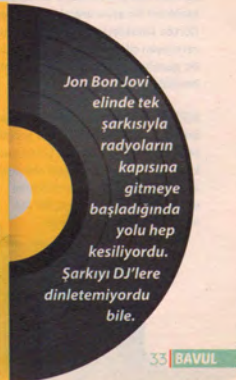
ve Jon Bon Jovi'nin de desteğiyle albümlenecekti.

Dönelim Runaway'e. Jon Bon Jovi elinde tek şarkısıyla radyoların kapısına gitmeye başladığında yolu hep kesiliyordu. Şarkıyı DJ'lere dinletemiyordu bile.

Hâlâ her konserde çalınan bu şarkı öncesi Bon Jovi şöyle bir hikâye anlatır: "1983'te genç bir punk, radyo istasyonuna gider. DJ'ın yakasına yapışır ve şöyle der: Bayım, elimde havali bir melodivar. Bana bir güzellik yapıp 3 buçuk dakikalık şu şarkıyı çalar mısınız? Karşınıza çıkacak şey bir Rock & Roll yıldızı olacak."

Jovi sadece bir radyoda DJ'e kadar gidebildi. WAPP adlı radyonun resepsiyonist bile yoktu. O ulaşabildiği DJ, Chip Hobart, şarkıyı çaldığı gibi bir de radyonun toplama CD'sine şarkıyı alıncı Bon Jovi efsanesi doğmuş oldu.

Bugün 36 yıllık olan bu şarkı Jon Bon Jovi'nin kişisel favorilerinden. Bir marş gibi her konserde çalınır. Bir dönem pek çok hayal peşinde evinden büyük şehre kaçan insanların kaçı bu hayale kavuştu bilemiyoruz ama hikâyeleri Bon Jovi'nin hayallerine ulaşmasını sağladı.

ZEHRA ÇELENK

Sonbaharın iki yüzü

Adım Şurup, her şeyi hatırlıyorum. Kasımın ilk günleriydi. Merakın kediyi öldürmediği o şanslı, güzel günlerden biri. Biz kediler kaçacak delik aranırken uslanmaz romantiklere fantezi olsun diye yağmur da yağmıyordu. Yakmayan sonbahar güneşi altında, kuru ve mutluyduk.

Bizi günde iki kez penceresinden besleyen köpekli kadın, evinde balık pişiriyordu o gün. Akşama ziyafet vardı anlaşılan. Güllüne hözsüz kızın, iyi ve cömert biriydi. Köpeği gıyzenin teki olmasa beni evine alabileceğini okuyordum bakışlarından. Aramızda o bağ vardı, bilirsiz. Neko ve Muhittin'e de iyi davranırsa da benim yerim ayrıydı.

Tombul bir tekir olan Neko ve istese beni patisinin kenarına yere serebilecekti iri cüsseli sarıman Muhittin, bu duruma bozulmuş görünmezlerdi. Gruptaki tek dişi olduğundan sanırım, nazik koruyucu annemizi gibi sokaktan geçenerden de ilgisini miktatsız gibi üstüne çekmem bir tatsızlığa neden olmuyordu. İkisi de kazağa görünüşlerinin ardında altın birer kalp taşıyan, ruhen beyefendi kedilerdi. Severlerdi beni.

Muhittin biraz daha çok severdi. O ununu elemiş, eleğini asmış, ağır kedi tavırlarına rağmen bana özel bir ilgisinin olduğunu seziyordum hep. Neko ve ben daha 6-7 aylıktık veteriner götürülüp kısırlaştırılmıştık. Gruba sonradan katılan Muhittin'se, yakayı sıyrmıştı bu hayırsever işlemden. Başlar da epey peşimde dolandığıysa da işi asla taceze verdim ama, gerçekçi kabullemek zorunda kalmıştım. Benden ona yar olmazdı, vuslatızağla mahkûm bir aşkı onununki. Sıcakkanlı ve flörtöz karakterim avutuyordu onu. Nihayet varmayan cilveleşmelerin de kendine göre bir güzelliğinin olduğunu keşfetmişti belki benimle.

Dünyadaki bütün aşk şiirlerini insanlar yazdı ama aslında çok azı sevmeyi gerçekten bilir, aklınızda bulunsun. Güzeli cümleler kurabilmeleri iyi bir sevgili oldukları anlamına gelmez. Biri size incinli eritecek bakışlar atıyorsa bir ara meşrubat kutusuna da öyle

bakıp bakmadığını kontrol edin. Sadece söylüyorum.

Muhittin bir keresinde romantik bir kasap önu ziyafetinin üstüne duygusallaşmış, "biliyor musun," demişti, "hayatımdan çok dişi kedi geldi geçti ama ben aşkı senden öğrendim Şurup." Her zamanki gibi işi şakaya vurmuş, geçiştirmiştim.

Kısır da olsam aşkı tatmıştım ben de, sadece ona aşık değildim ama bunu söylemenin ne faydası vardı ki? İstemedim utandırmıştım onu. Ertesi tüm günü sahildeki kayalıklarda geçirmesinin sebebi mahcubiyetiydi. Kısa sürede her şey normale dönmüştü. Bir sokak kedisiyseniz ne kadar normale dönebilirse, o kadar tabii.

Neko ve Muhittin'in incitmeyen dostlukları beni azgınlık dönemindeki kötü kedilerden koruyordu. Korunmaya ihtiyacım olmadığını söylesem de bu sevecen tavırları hoşuma gidiyordu. İnsanlardan korunmaya ise hiçbirimizin gücü tam yetmiyordu.

İnsanlar ve sebatsız sevgileri, boylarından büyük hırsları, devasa egoları, daimi tatminsizlikleri, mutsuzlukları... Sırf şu sokağın şu köşesinde durarak insan ruhu konusunda iki yılda doktoramı verebilirdim ama maalesef deneyimim bununla sınırlı değil.

Bir yaşına kadar ev kedisiydim ben. Üç aylıktan apartmanın bahçesinden alınıp dokuz ay boyunca sevilmiş, taranmış, beslenmiş, aşıları yapılmış, düzenli olarak fotoğraflanıp çekilip abuk sabuk resim alıtı yazılarla sosyal medyada paylaşılmış bir kedi.

Ufak çaplı bir fan kitlem bile vardı galiba.

Bir keresinde pencere önünde otururken sokaktan geçen bir kız beni fotoğraflarından tanımış, şaşkın çığlıklarıyla tüylerimi diken diken etmişti. Tüm bu sevgi selinin sonunda soğuk bir kasım günü sokağın bu köşesine atılmıştım. Hiçbir sebep yoktu bunun için, gerçekten.

Evden atıldığım gün de en az önceki dokuz ay boyunca olduğum kadar sevimli ve iyi huyluydum. Sahibimi ısırmış ya da tırmalamış değildim, o hiç sevmeyişim plastik su kabını bile bir kez olsun devirmemişim. Evimi seviyordum. Geçip gidiyorduk işte ne güzel, sonra birden dünya tepetaklak olmuştu.

"Taşınıyorum Şurup," demişti, "Önümüzdeki ay evleneceğiz. Nişanım pek kedi tipi bir kız değil, dil döktüm ama ikna edemedim, anla n'olur."

Nişanlısı anlayışlı birine benziyordu oysa. Arada bana ödül mama verdiğini bile oluyordu. Bu işte bir tuhaflık vardı. Belki benden sıkılmıştı da nişanlısını bahane ediyordu. Aklına koyduğunu anında yapan ve suçluluk duygusu nedir pek bilmeyen bir adamdı. Beni sevdiğini sürece onun bu deli dolu halleri hoşuma gidiyordu. Beni kimse uyarmamıştı, imkân olsa nişanlısını uyarmak istedim. "Dikkat et," derdim. "İnsanlar seni sevmekten birden vazgeçip bunu sana haber etmeyi unutabiliyorlar."

O günden sonra insanlara asla tam anlamıyla güvenemedim.

İyi biri olan koruyucu annemin bile günahını alıyordum içimden. "Böyle uzaktan seviyor ama evinde olsun o uzay itti yüzünden kaçınıcı gün tekme yikoyar çıkıma acaba?" diye düşünmeden edemiyordum. Tüm köpeklerle sorunum olduğundan değil, çok iyilerini tanıdım, türü biri değilim ben. O hakikaten uyuz bir tipti. Bütün kariyerini yaltaklanma üstüne kurmuş, biz sokaktaki garibanlara da anasının sevgi kırıntılarından nasipleniyoruz diye dişi bileyen insi, işbirlikçi muhbirin tekiydi. Türemüzün nankörlüğü önyargısından yararlanarak bizi sokaktan attırmak için kaç kez patisiyle çıkartırdan su kabımızı devirmişti.

O köpeğe

İnsanlar çok güzel yalanlar söyleyebilir. Gün batımları gerçekten güzel oluyor.

kesinlikle güvenmiyordum ve koruyucu annem dahil insanlara da güvenmiyordum artık. Belki abartıyordum ama kalbim kırılmıştı işte bir kere. Incinmiş bir patiyi yalaya yalaya iyileştirebilirsiniz. Hasar görmüş bir kalbi onarmak çok daha zordur. Japonlar bile bu konuda işe yarar bir sanat geliştiremedi.

Rahat ev ortamını özelemem de kırılganlığım özeleme galebe çalıyordu, "ne şam'ın şekeri ne Arap'ın yüzü" diyardım. Daha sonra sokağımızın yaşlı Rus kedisi Çernişevski'den, bunun ayrımcı bir atasözü olduğunu öğrenecektim. Ona bu garip ismi koyan eski sahibi, solcu bir sosyoloji doçenti idi. Çernişevski bu nedenle lüzumundan fazla bilgili, sokağa atılmış orta yaşlı bir kedi için belki bir parça da kibirliydi.

Kedi her şeye alışıyor... İkinci yılın sonunda artık sokak hayatını epeyce seviyordum. Dostlarım, hobilerim, popomu sığdıracak bir köşem, iki sokak ötede gün batımlarını izleyip kuş ve kirpi kovalayabileceğim bir manzara nokta bile vardı, daha ne olsun.

Yağmurun yağmadığı, güneşin de kavurmadığı o güzel sonbahar gününde kötü bir şey oldu. Önce kahkahasını içtirim. Defalarca bana da böyle gülmüştü, nerede duysam hatırlardım. Daha şaşkınlığı atlatmadan, önümden nişanlısıyla (artık eşi olmalıydı) geçtiler. Kadının kucağındaki sepette 3-4 aylık, şaşkın British'i görmemle, eski sahibimle göz göze gelmem bir oldu.

"Dünyanın en güzel şeyi değil mi bu ya..." diyordu eşine. Yeni kediyi kastediyordu. Babam beni tanımamıştı. Öylece geçip gittiler önümden.

Muhittin, "n'oldu?" diye sordu, bakışından bir şeylerin ters gittiğini anlamıştı.

"Yok bi' şey," dedim, "ben bir yürüyüp geleceğim."

"Tamam, akşama balık var, geç kalma."

"Dünyanın en güzel şeyi değil mi bu ya..." Beni eve aldığı ilk günlerde, aynı şeyi benim için de söylemişti.

İnsanlar çok güzel yalanları söyleyebiliyor. Gün batımları gerçekten güzel oluyor.

NEVŞİN MENGÜ

Arada sıkışık kalmış
bir dönem gibiydi
90'lar. Açılma ile
iyice içe kapanma
arası kararsız
karamsar bir
Türkiye.

90'lar uncool'luğu

Bu derginin okurları hep genç. Çoğunuz 90'ları pek bilmiyor muhtemelen. 90'lar kimileri için AKP öncesi nostaljisi, kimileri için falı meçhullerle dolu korkunç bir karanlık. Şimdilerde bir de 90'lar Türkçe popunu övme modası başlamış, şöyle yaratıcıydı, böyle eğlenceliydi falan. Değildi, önüne perçem düştürmüş banal bir oğlanla, göbek atan kızlar falandı 90'lar popu.

Arada sıkışık kalmış bir dönem gibiydi 90'lar. Havada uçuşan Türkiye'ye yepyeni kavramlar, açılma ile iyice içe kapanma arası kararsız karamsar bir Türkiye. Aşağı yukarı böyle bir histi 90'lar.

Kadın meselesi mesela sıkça konuşulurdu TV'lerde. Şablon hep aynıydı. Hülya Avşar çoğunlukla, o dönemin eeenennn yüzeeeeelllll, eeeeeen zekiiiii, eeeeeen yetenekli, kadını olarak.... o aralar herkes kendini bir şey ilan ediyor, millet de he tamam öyle diyorsa öyledir diye kabulleniyordu. Tarkan mesela, kendi kendine süper starım falan demişti millet de hakikaten kabullennmiş Tarkan'a bir tür Michael Jackson hatta Farinelli muamelesi yapmıştı. Garip zamanlardı. Ne diyorduk, evet işte Hülya Avşar ya da benzer, birtakım arabesk ile fantezi arası kadınlar, ara ara "erkeğim döver de sever de, geyşa da olurum ayak da yıkarım"lar yumurtluyor, millet de ayak yıkanır mı, geyşa olunur mu oturup tartışıyor. Tabii o zamanlar, kadınla erkekğin babyşı babyşı eşit olduğu fikri Türkiye'de anca yeni yeni oturuyordu, bakmayın.

Ayşe Özgün vardı mesela. Gündüz kuşağı açık oturumları yapılır, o açık oturumlarda kan gövdeyi götürürdü. Her zaman bıkmadan usanmadan sorulan, ramazanda denize girsek oruç bozulur mu, kimlere fitre ve zekat verilecek soruları ilk kez Yaşar Nuri Öztürk'e falan soruluyordu o zamanlar. Her neyse bir seferinde evlilik öncesi flört tartışılmıştı Ayşe Özgün'de. Annem evlilik öncesi flörttür, sektir bunlara karşı

olduğunu beyan etmiş, benim gözlerim yuvasından fırlamıştı mesela. Vay bu millete dinini yaşatmadılar feryatlarına aldanmayın, seküler Türk aile yapısı da İran rejiminin başörtüsüzü gibi bir şeydi aslında.

Kafası karışıktr onun için bizim gibi 90'larda büyüyenlerin. TV'lerde sabahın akşamı anasının babasının eliyle mezuhiyet töreni için *boyfriend*'ine teslim ettiği genç kızları izleyerek büyürken, flört de neymiş bize ters Türk ailesinin duvarına çarpıveriyorduk o zamanlar.

Her neyse, o zamanlar Avşar ve benzeri kadınların, efendim kocama kul köle olurum, dayak yedim mi daha iyi sevişirim falan beyanatları, gerçekçe ve yer yer zekice bulunuyordu. Ciddiye alınıyor, üzerine konuşuluyor, mutfakta aşçı, sokakta bilmem ne, evde bilmem ne şeysi kadınlarla gündüz ayrı gece ayrı TV kuşaklarıyla empoze ediliyordu.

Saçma sapan zamanlardı doksanlar. Dünya çok hızlı entegre oldu sonra. Küreselleşme tu kakalanıyor falan ama bakmayın, Batı ile Doğu'nun yaklaşması gençlere, hele hele genç kadınlara yaradı babyağ. Kentlerde cinsellik normalleşti, erkeğimin geyşası olurum açılmaları banalleşti. Cam tavan diye bir şeyden bahsedilmeye başlandı, eşit işe eşit ücret konuşulmaya başladı. Dünya da başka yere gitti, aslında Türkiye de.

Şimdi ara ara TV ekranlarından birtakım işini bilen(!) kadıncağızlar, "erkeğim hem dövsün hem sevsin" çıkışları falan yapıyor. Yine konuşuluyorlar ama kimse, aman ne zeki kadın falan demiyor bu insanların için, ya da idol falan olmuyorlar gençler için; son derece uncool görünüyorlar ve hatta banal. Ağızda ekşi bir tat bırakıyor, midede bulantı hissi yaratıyorlar.

Diyeceğim o ki, bir şeyler değişiyor aslında ama yavaş yavaş.

KOMA

Kendini sabote eden bir gerillanın mısralarında her şey, Ve de gayrimiz aşkımız.
Sungü tutmayan sözcüklere dizilir günler.
Şairler sisi bekler inmek için kâğıtlara.
Zaman pusuda,
Zaman kullanışlı bir giyotin,
Tergâha getirir yalnızları.
Denizin tam çekilme saatinde,
Ay çağırır bizden kâfaları.
Donemeyeceğin bu virajdan önce boşalt sen de
bagajındaki cesetleri.
Şehrin dibinden gelen bir koma çağırısıdır bu duyduğun.
Kaburgalarından göğsüne
Mutluluğundan hüznüne...

ESİN İRİS

Taş gibiyim

Ev telefonu çalıyor. Açmıyorum. Beni arayan biri, bana bu ev telefonundan ulaşabileceğini aklına bile getiremez. Teknik olarak burada yaşıyorum ama yalnızca arada bir buradayım. Aslında dünyayla olan ilişkimi de bu cümle ile özetleyebiliriz.

Saate gözüm kayıyor, ikiye on geçede durmuş. Günlendir, aylardır, hatta asırlardır bu evde saat ikiye on geçiyor. Saat yalnızca günde iki kere doğru söylüyor. Ancak bu iki kerelik şansını tam olarak ne zaman kullandığını bilememiz imkansız.

Yirmi iki saatin tüm dakika kombinasyonları kadar yalan ve sadece iki doğru var saatin zembereğinde. Yürüyoruz, iki doğru var ama saat, o iki doğruyu yanlış zamanda söylüyorsa, yalan söylemiş olmaz mı?

Telefon susmuyor. Yattığım kanepede doğrulup önce bir ayağımı, sonra diğerini pis halıyla birleştiriyorum. Bir süre ayaklarımı bakıyorum. Erkek ayakları. Sanı tüylü. Çirkin.

Ayağa kalkıp telefon sesinin ısrarla geldiği yöne yürüyorum. Yaklaştıkça ses yükseliyor, yüzüm giderek ekşiyor. Telefona vardığımda sinirim iyice bozuluyor. Belli ki iyi bir görüşme yapmayacağız.

Ahizeyi kaldırıyorum: "NE VAR?" diye bağılıyorum. "Ateş'i versene." diyor karşıdan gelen ses. Kadın. "Ateş öldü." "Hmm... Yani "Beni arayan olursa evde yok de" diye tembihledi seni. Anladım. O şerefsiz söyle, benden aldığı üç bin lirayı geri versin." "Olur." "Kim aradı diyeceksin? Adımı sormadin." diyor Ateş tarafından dolandırılmış olan kadın. Şu an ona üzülecek gücüm yok. "Üç bin lira için gecenin ikisinde arayıp herkesi ayağa kaldıracak kadar ucuz bir insan aradı diyeceğim. Uyar mı?" "Gerizekâli!" deyip suratıma kapatıyor. Ne oldu ki şimdi? Saati mi tutturamadım?

Tuvalete gidip işiyorum. Bunu sıkça yapıyorum. "Prostatla sorun mu var?" diye geçiyor aklımdan. Güliyorum. Yok ya, taş gibiyim.

Aklıma sevdiğim kız geliyor. Bir süredir hayatımızda, o anlamda hareket yok. Eskiden olsaydı, onu aldatırdım. Hayatımdaki kadını, dertleri olabilen, her zaman

tatlı ve mutlu olmayan, bazen egomun ihtiyaçlarından başka şeylerle de ilgilenmesi gereken bir insan olarak görmekte zorlanırdım. Ama son yıllarda babamdan, biriyi beraber olmanın, bir insanla anlaşmaktan ibaret olduğunu öğrendim. Babama "Kız arkadaşımı aldattım." desem, beni öyle zekice aşağılar ki bir ay kendime gelemem.

Odaya geçip giyiniyorum. Salondaki şişelerin ve yerde sızmış Ateş'in üzerinden atlayarak kapıya ulaşıyorum. Evden çıkıyorum.

Şimdi, şimdiki zamanla anlatmayı bırakacağım. Çünkü sıkıldım. Çünkü saati durmuş evden sokağa çıktım ve artık zaman akıyor.

Sokağa çıkınca gündüz olduğunu anladım. Dolmuşa binip iki mahalle sonra indim. Apartmana ulaştım, zile bastım, yukarı çıktım.

Evin kapısı aralıktı. İçeri girince bağırdım: "Ne yapıyorsun?" "Kızım televizyonun gözünü ayırmadan "Çalışıyorum." dedi.

Bileğimde olmayan saati işaret ederek "Seni almaya geldim." dedim.

"Bekle, giyiniyim."

"Hadi."

Giyindi, çıktık.

Vapura yetiştik. Dışarıya, yan tarafa oturduk. Dalgalar ayaklarımıza vuruyordu. Uzaklarda yüzen yunusları sayma yarışması yapmaya karar verdik. Karaya varana kadar hangimiz daha fazla yunus gördüyse, yarışmayı o kazanıyordu. Dalgalarla dans eden kristal ışıklar, vapurun çıkardığı ökelik köpüklere karışıyordu. Rüzgar, kizin saçlarını uçurup yüzüme vuruyordu. "Bu şekilde bir ömür geçirebilirim." diye düşündüm.

Vapurdan inince iki simit aldım. Minibüse binip oturduk ve simitlerimizi kemirmeye başladık.

Dişlerini simidin bol susamlı kısmına sürüp, ağzını açıp gösterdi. Güldüm. Ben de aynısını yaptım.

Dişlerimizde susamlarla haber spikerliği yapmaya başladık. O bir haberin başını uyduruyordu, ben devamını getiriyordum. Bazen susamlı tükürüklerimizle, minik tartışmalara giriyorduk. Sözüümü "Ama hep siz konuşunuz..." diyerek kesiyordum. Bilerek ağzından susam taneleri püskürtüyordum.

İğrenç, değil mi? Bayılıyordum bunu yapmasına.

"Işıklarda ineceğiz," diye seslendim. Araç durdu, şehirdeki en yeşil yerlerden birinin girişinde indik.

Kafamızı kaldırdı, geldiğimiz yerin süslü ve yüksek girişine baktık bir süre.

Girişin üstünde dev harflerle "Her canlı ölümü tadacaktır." yazıyordu. "Ben de buna güveniyordum," diye düşündüm.

Mezarlığa girip konuşmadan yürümeye başladık. Minibüsteki neşeli halimiz, yerini tedirgin bir sessizliğe bırakmıştı. Her yerde mermerden evler, mermerden yataklar vardı. O kadar çoklardı ki "Yerin altı, üstünden daha kalabalık." diye düşündüm... "Büyük ihtimalle aşağıda, yeryüzünden daha büyük cingarlar kopuyor."

Az daha yürüdükten sonra, mermer taşlardan bir taneşinin önünde durdum. Kızım başını kaldırıp tereddütle bana baktı.

Saçından öpüp elini sımsıkı tuttum. Sonra onu omuzlarından kavrayıp, beyaz mermer taş a yaklaşması için hafifçe öne ittim.

Konuşmadan önce öksürerek gırtlığımı temizledim. Bu konuşmayı yapmak için çok doğru bir ses tonuna ihtiyacım vardı. Yeterince ciddi, kendinden emin, saygılı ve samimi duyulmalıydı; söyleyeceklerim. Bu anı hayatım boyunca beklemiştim. Tüm cesaretimi toplayarak sırtımı dikleştirdim ve sözcükler ağzımdan yumuşakça döküldü: "Merhaba baba. Kız arkadaşımla tanışmanı istiyorum."

Girişin üstünde dev harflerle "Her canlı ölümü tadacaktır." yazıyordu. "Ben de buna güveniyordum." diye düşündüm.

Ne renksin, ne ayak?

"Bütün renkler aynı hızla kirleniyordu
Birinciliği beyaza verdiler."
Özdemir Asaf

Ben gençken bu ülke, bu dünya bir başkaydı.

Televizyondaki dizilerde emek ve sevgi, sıkı bağlar ve kahkahalar olurdu. Bazi kitapların sonu mutlu biter, içinde tutkulu aşklar ve kavuşmalar da bulunurdu.

Komedi filmlerine ya da skeç programlarına "güldürü" derdik. Ne de güzel kelimeydi, güldürenimiz boldu.

Karikatür dergileri çıkardı her hafta bir sürü. Gülerken düşündürdü. O zamanlar karikatür, yargıya bunca dahil değildi, kalemler muhalefetin en neşeli haliydi.

Sonra ben büyüdüm ve kirlendi dünya.

İlmek ilmek söktüler neşemizi, bir bir kopardılar bizden sevdiğimizizi.

Bir slogan gibi repliklerini ezberlediklerimiz dediler ki, "İdeolojiye ait değiliz biz." Bir marş gibi şarkılarını dilimize doladıklarımız buyurdu, "sanatçı siyaset yapmaz."

İngiliz şair ve yazar Dylan Thomas ise bir önceki yüzyıldan sesleniyordu oysa: Bir sanatkâr için sadece tek durum vardır: Dimdik.

Sanat ile geçim sağlanırsa ama sanatçının yükü paradan ağırdır.

New York Üniversitesi'nde Kirlî Para Proje ekibi var. Yaptıkları araştırmaya göre tedavîdeki bir paranın üzerinde 3000 çeşit bakteri bulunuyor ve bunların yaklaşık %20'si

insan genlerinden bağımsız tamamen paranın üzerinde üyör. Ülser, zatürre, gıda zehirlenmesi ve stafülokok enfeksiyonları gibi hastalıklara, antibiyotik direncine sebep oluyor. Ülkemizde ise tifo, Hepatit A, dizanteri, çeşitli ishaller, grip, parazitisel hastalıklara ve hatta tüberküloza varasıya para bizi türlü türlü hasta ediyor.

Para, bazılarını iyi gelmiyor. Bağışıklığı ve direncini etkiliyor.

Bu sıralar para en çok adı sanatla anılanları vuruyor.

Cemal Süreya beyaza vermişti birinciliği.

Renklerin anlamları vardır. Beyaz temizliği ve saflığı temsil eder.

Bana sorsalar sanatçının rengine kırmızı derdim. Kırmızı harekettir, canlılıktır, tutkudur, adrenalindir, kararlılık, cesaret, tehlike, aciliyet ve talepkârdır.

Kırmızdan leke tutmasını beklemem.

Victor Jara mesela, en kırmızılardandır, kızdırdı. Kendi kanıyla boyanmıştır.

Tiyatro mezunudur ancak müzge gönül vermiştir. Allende'yi desteklemiş kendini hep solda ifade etmiş ve müziği için "Devrimci şarkı, devrimci güçtür. Bütün üçüncü dünya ülkelerinde sözü geçen güçlü silahtır" demiştir.

1973'te Pinochet darbe ile Allende'nin yerine geçtiğinde ülkedeki muhalifleri Estadio Chili'de (Şili Stadyumu) topladı. Jara da tutuklanan devrimcilerin arasındaydı.

11 Eylül'de üniversitede işinin başındayken tutuklanmıştı. Stadyumdaki tutsaklar sistematik işkence görüyorlardı. 16 Eylül günü Victor Jara gitarıyla Unidad Popular'ın Venceremos'unu söylemeye başladı.

Venceremos!
Kıralım zincirlerimizi
Venceremos
Zulme ve yoksulluğa paydos
Biz kazanacağız!

Stadyumdaki binlerce devrimci marş hep bir ağızdan katıldı. Stad inliyordu. Pinochet'nin sağ kolu Albay Bravo, marşı durdurmak için havaya ateş emri verdi. Mermi seslerine rağmen marş devam ediyor, devrimciler susmuyordu. Askerler Jara'yı buldular. Müziği kesmesi için gitarını ve ellerini kırdılar. Jara devam etti. Venceremos! Jara'nın başını dipçikle parçaladılar. Bedenini delik delik ettiler. Parmaklarını kesip tribünlere fırlattılar.

Victor Jara'nın 44 mermi ile delik deşik olmuş bedenini, karısı Joan 4 gün sonra Santiago Mezarlığı yakınlarında buldu.

Venceremos o günden sonra İsyanın marşı, ölümden korkmayanların türküsü olarak dünyaya yayıldı.

Victor Jara öldürüldü 45 yıl oldu. Şili ve Türkiye arası kuş uçuşu ile 13.000 kilometre, aramızdaki saat farkı 6.

**Bana sorsalar
sanatçının rengine
kırmızı derdim.
Kırmızı harekettir,
canlılıktır,
tutkudur.**

Bugün bir yazıda Jara'yı anıyorum, saygıyla ve hürmetle. Dimdik durduğu için. Ölümsüzlük böyle bir şey ve ona çok yakışıyor.

Şimdilerde futbolcuların şükür ve minnetle girdikleri siyaset sahnesinde de durum bambaşka idi bir zamanlar.

Onlar hep çok para kazandıklarından bağışıklıkları güçlü sanırdım paranın kîrine.

Bana sorsalar spor da kırmızıdır.

Kızıl olduğu günler de çoktu zaten eskiden.

Stadyum katliamından 2 ay sonra, 21 Kasım'da Şili Stadyumu'nun henüz kurumamış kanlı üzerinde oynanacak bir maç vardır.

Dünya Kupası elemeleri rövanşı Sovyetler ve Şili arasında burada yapılacaktır.

Sovyetler FIFA'ya bir yazı gönderir:

Şili'de faşist bir ayaklanma sonucunda yasal hükümetin devrilmiş olduğu ve ülkede kanlı bir terör ve baskı rejiminin hüküm sürdüğü herkeşe bilinmektedir. Santiago Stadyumu futbol

müşabakası oynanabilecek bir mekân olmaktan çıkarılmış, Şilili yurtseverlerin işkence gördüğü bir toplama kampına dönüştürülmüştür. Sovyet sporcuları Şilili yurtseverlerin kanıyla bezenen bir stadyumda spor karşılaşmasına çıkmayı reddeder.

FIFA yetkilileri itirazı kabul edip Şili'ye bir heyet gönderir.

Raporda; stadyumun çimlerinin futbol oynamaya elverişli; sahanın ölçülerinin teknik standartlara uygun ve seyircilerin tribünlerinin düzenli ve temiz olduğu, Santiago Stadyumu'nda politik tutukluya rastlanmadığı, sadece hüviyetleri tespit edilememiş olan bazı şahısların alıkonulduğu, yazar.

Sovyetler maça çıkmaz, binlerce insana mezar olmuş bu çimlere basmayı reddederler.

Maç yine de oynanır. Şili Milli Takımı sahaya tek başına çıkar. 15 bin asker ve darbeci rejimin davetlileri dışında seyirci yoktur. Avusturyalı hakem, maçı saatinde başlatır. Rakip olmayan sahada Şilili futbolcular pastaşarak rakip sahaya geçer ve boş kaleye gol atan takım kaptanı Valdes, takımını 1-0 öne geçirir. Karşı takımın santra yapmaması üzerine maç sona erer. Şili 2-0 skor ile 1974 Dünya Kupası'na katılır ve protestolar ile girdiği grup maçlarında elenir.

Dünya, Francisco Valdes'i futbol tarihinin en onursuz golünü atan olarak, o maçı çıkmayı reddeden Şili'nin futbol starı Carlos Caszely'i ise tarihin en onurlu futbolcuları arasında hatırlar.

Pinochet, Carlos'u defalarca tutuklatmak istemiş, halkı isyana teşvik etmekten ve büyük bir ayaklanma ile karşılaşmaktan korktuğu için dokunamamıştır.

Jara ve Caszely yarım yüzyıldır bir ideolojiye aittir, sanat ve sporun siyasetle ne kadar iç içe olduğunun ispatıdır, lekesiz ve tertemiz iki onurlu isimdir.

Spor ve sanat kırmızıdır. Hırs, kararlılık ve tutkudur.

Bu aralık ayında, yılbaşı şerefine her yer kırmızıya boyanacak. Bir yandan da yine tartışmalar başlayacak. Kutlansın mı, kutlanmasın mı?

Kutlayın çünkü hiçbir kırmızı lekeleniş istemeyiz.

Biz artık saflığın simgesi beyaz değil, hareket ve cesaretin simgesi kırmızıyız.

Spor ve sanatla dolu, canlı, kırmızı ve lekesiz bir yeni yıl umuduyla.

bavulunda sevda sözleri

“

Seviyorum seni ekmeği tuza banıp yer gibi geceleyin ateşler içinde uyanarak ağzımı dayayıp musluğa su içer gibi, ağır posta paketini, neyin nesi belirsiz, telaşlı, sevinçli, kuşkuyla açar gibi, seviyorum seni denizi uçakla ilk defa geçer gibi.

Nâzım Hikmet

”

“

Şimdi şiir bence senin yüzündür,
Şimdi benim tahtım senin dizindir,
Sevgilim, saadet ikimizindir,
Göklerden gelen bir yadigâr gibi.

Sabahattin Ali

”

“

Bir teneffüssün sen sevgilim
Yurt Bilgisiyle Kimya arasında

Can Yücel

”

“

Hiçbir şey umurumda değil diyorum
Aşkta ve umuttan başka
Bir anda üç kadeh ve üç yeni şarkı
Belleğimde tüylü tüylü geyikli gece
duruyor.

Turgut Uyar

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

”

DERYA AYDOĞAN

Bir martıyım ben

Oynadığı oyunla kısa sürede Rusya'da şöhrete kavuşan oyuncu Nina Mihaylovna Zareçnaya ile Yelets'te buluştu ve oyunculuk serüvenini konuştuk.

Teklifimi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Umarım sizi zor durumda bırakmamışımdır.

Nasıl soluk soluğayım baksanıza. Yarım saat sonra da döneceğim, acele etmem gerek.

Hemen başlıyorum o zaman röportaja. Ailenizin karşısında asla oynamadığınızı duyudum. Doğru mu bu?

Korkunç bir şey olan karşısında oynamak, utanıyorum da...

Kısa zamanda çok tanınan bir oyuncu oldunuz. Sevgili Nina kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Ah, benim hayalimdi bu! Hayatta daha çok istediğim bir şey olmadı. Tüm canlı yaratıkların vücutları toza döndü ve sonsuz madde onları taşa, suya, buluta çevirdi ve hepsinin ruhları tek bir ruhta birleşti. Evrensel dünya ruhunda... O benim, ben... Büyük İskender'in ruhu da, Sezar'ınki de, Shakespeare'inki de, Napoleon'unki de ve süüklerin en değerlilerin ruhu da bendedir. Hep oyuncu bir aktır olmak istedim yani. Fakat neredeyse bu hayalim hiçbir zaman gerçekleşmeyecekti.

Neden? Ailenizden dolayı mı?

Birine aşıkım. Tiyatroya inanmıyorduk; hayallerimle alay ederdi hep. Ona bakarak ben de inancımı yitirdim; maneviyatım kırıldı... Aşk üzüntüleri, kıskançlık da bir yandan... Miskinleştim, küçüldüm, oyunum manasızlaştı... Sahne düğün yürüyemiyordum; ellerimi ne yapacağımı bilemiyor, sesimi idare edemiyordum. İnsan kötü oynadığını hissedince ne acı duyar, bilemezsiniz! Martıyım ben, yo... Gelmiş bir adam, durup dururken, laf olsun diye, yok etmiş kuşcağızı... Tam küçük hikâye konusu. Gene de söylemek istediğim bu değildi. Ne diyordum ben? Heh evet hatırladım, sahneden bahsediyordum. Şimdi böyle değilim artık: gerçek bir artist oldum. Şevkle, coşkunlukla oynuyorum.

Anton Çehov'un Martı adlı eserinden Nina Mihaylovna Zareçnaya.

Kendimden geçiyorum sahnede. Oyunumu, her şeyimi gerçekten güzel, gerçekten değerli görüyorum artık. Buraya geleli beri her yanı dolaşıyorum. Hem yürüyör hem düşünüyör; ruhumun günden güne nasıl kuvvetlendiğini duyuyör. Kaderine katlanmasını bil ve inançlı ol. İnaniyörüm ben ve acı çekmiyörüm şimdi... Bir görevim, bir amacım olduğunu düşündüğümde, hayattan korkmuyörüm...

Oyunculuktan başka bir şey yapamaz mısınız?

Sanatın tadını alan kişiler başka hiçbir şeyden haz alamazlar diye düşünürüm. Bir martıyım ben. Hayır bir aktırım... Ne diyordum demin, unuttum.

Martı dediniz... Çok mu seversiniz hayvanları?

İnsanların bilinçleri ve hayvanların içgüdüleri birleşip kaynaştılar bende ve ben her şeyi, her şeyi, her şeyi anımsıyör, tüm hayatları yeniden yaşıyörüm kendimde...

“Sanatın tadını alan kişiler başka hiçbir şeyden haz alamazlar diye düşünürüm. Bir martıyım ben. Hayır hayır bir aktırım...”

Anlayamadım. Ne demek oluyor bu?

İnsanlar, aslanlar, kartallar ve keklikler, boynuzlu geyikler, kazlar, örümcekler, derin suların suskun balıkları, denizyıldızları ve gözle görülmeyecek olanaksız varlıklar; tek sözcükle, tüm canlılar, tüm canlılar, tüm canlılar, yaşamlarının kederli çemberini tamamlayıp söndüler...

Artık binlerce yüz yıldır yeryüzü tek bir canlı varlık taşıyor üzerinde ve bu zavallı ay boş boşuna yakıyor fenerini. Çayırda çığırarak uyanan turna kuşları yok artık ve ıhlamur kollarında mayıs böceklerinin vızlıtları işitilmiyor. Soğuk, soğuk, soğuk... Boşluk, boşluk, boşluk... Dehşet, dehşet, dehşet...

Haklısınız, dünya her geçen gün daha kötü bir yer oluyor.

Hayır canım onu demiyörüm... Ben gerçek bir aktırım. İçimdeki bir gücün gelişip büyüdüğünü hissediyörüm git gide... Yazmış, ya da sahnede oynamış, fark etmez, anlıyörüm ki bizim bu işlerde başta gelen şey, parlattı, şöhret filan gibi benim hayalimdeki o şeyler değil, sabredebilmek yeteneğidir...

Evet mesleğinizin en zor yanı sabretmek değil mi?

Hayır bence daha zor olan bir şey var ki o da şu; şan şöhret sahibi kişilerin gururlu ve ulaşılmaz biri olduklarını sanırım. Zenginliği ve soylu bir isme sahip olmayı en üstün değer olarak gören toplumdan nefret ettiklerine ve şöhretleriyle öç aldıklarına inanıyordum. Oysa onlar da herkes gibi ağlıyor, balık avlıyor, iskambil oynuyor, kah sevinip kah kıızıyorlar...

Peki aşık olduğunuz adam, ne yapıyor şimdi?

Her gece rüyamda bana baktığını ama beni tanımadığını görüyörüm. Birkaç kez evinin çevresinde dolandım ama içeri girmeye cesaret edemedim.

Üzüldüm. Sizi ağlatmak istemezdim

Artık o sözü edilen bir yazar, ben aktır... İkimiz de güçlü bir girdabın içine girdik. Bir zamanlar ne kadar mutluydum, aynı çocuklar gibi... Onu seviyör, şöhret olmanın hayallerini kuruyordum. Ya şimdi? Eve gitme vaktim geldi, hoşça kalın.

ORHAN AYDIN

Cadde-i Kebir...

*Dillere destan
Pera'da yaşananlar
ülkenin dört yanında
hayat bulmaktadır.
Yaşam alanlarımız
hançerleniyor.*

Beyoğlu Yeni Türkiye'nin nasıl bir ülke olacağının görünür yüzüdür.

Tüm kültürel hayat, ortak yaşam alanları tek tek budanıyor. Taksim meydanı, meydan olma özelliğini yitirdi, açık adıyla bir çift çarşı.

Geceleri ise insan pazarı.

Esnaf, İstiklal Caddesi'nden kaçıyor.

Kiralık ve satılık dükkân sayısı 351.

Sokak aralarında ve ana caddede Suriye-İran-İrak-Afganistan-Katar çaputlarının satıldığı ve hiçbir vergiye tabi olmayan mağazalar, nargileciler, lokantalar, oteller açıldı. Onlarca Arapça tabelası olan dükkân var.

Cadde Taksim'den Tünel'e her tür arabesk düttürünün çalındığı, göbeklerin atıldığı Arap müziğiyle çınlıyor.

İki yıl öncesinin müzikholleri, türkü barları, kafeleri, barları artık yok.

Meyhaneler boş.

Tiyatro, sinema salonları, galeriler kapatılıyor, kitapçı dükkânları kebabçı oluyor.

Daha on yıl önce 7 tiyatro, 14 sinema salonu olan Beyoğlu'nda şimdi 2 tiyatro, 4 bölünmüş sinema salonu, 5 kitapçı var.

Bir sığınak olduğuna inandığım Aslıhan Pasajı'nda sayıları her gün azalan sahafkar kimsesiz.

Üç özel galeri dışında galeri yok, onların da izleyeni yok.

Bir adet müze var, içinde dolaşan ise gün başına 5 kişiyi geçmiyor.

İstiklal Caddesi'ndeki her üç insandan ikisi Arap ve Araplar film seyretmiyor, kitap okumuyor, oyun izlemiyor, müze gezmiyorlar!

Ülkenin en eski ve en saygın kültürel dokusu olan SES Tiyatrosu Ferhan Sensoy'un emeği ve direnci ile ayakta duruyor, Muhsin Ertuğrul ustanın hayatı kattığı binlerce oyuna, oyuncuya ev sahipliği yapmış, şimdilerde devlet tiyatrolarının kullanımında olan Beyoğlu Küçük Sahne'nin başka yere yokmuş gibi, Sinema Müzesi yapılacakı konuşuluyor.

Cenevizlilerden beri insanlığın ortak değeri olmuş kültürel varlıklar talan ediliyor, mimari dokuların tamamı viran.

Narmanlı Han'ın durumu restorasyon adıyla yapılan maskaralıklı işler acısı. Bölge esnafı "Burasını Beyoğlu İmam Hatip Lisesi olması için girişimde bulundular" diyor.

Beyoğlu'nun en görkemli mimari yapıtı Suriye Pasajı can çekiyor, komşusu durumundaki dillere destan Markiz Pastanesi öldürüldü.

Muammer Karaca Tiyatrosu AKM'den sonra AKP'nin en büyük sanat düşmanlığının örneği olarak 8 yıldır ağırlatılıyor.

Çaprazındaki 150 yıllık anlı şanlı geçmişe sahip Elhamra Tiyatrosu viran.

Naum Tiyatrosu ölü.

Fransız Tiyatrosu'nun tabelası var kendi yok,

Kallavi Sokak'taki tarihi Beyoğlu Sahnesi gece kulübü.

Çiçek Pasajı tüm sevincini yitirmiş. Yakında içki satışı da yasaklanınca Balık Pazarı ile birlikte tarih olur.

Galata bankerlerinin oteli olarak anılan Tokatlıyan Han nefes bile

alamıyor.

Emek Sineması için çözüm artık küfre erişti.

Yerine yapılan güdubet, yanındaki kaçak bina Demirören bomboş, karşındaki Alkazar sinema-tiyatrosu öldürülüyor.

Bütün bu iç etmenin, yok etmenin "dönüşüm" adıyla yapılan üleşmenin tek nedeni, adı "yeni" olan AKP Türkiye'sinin ta kendisi olduğundan hiçbir kuşum yok.

Yaşanmışlıkları değersizleştirip silen, akıl yıkayan, yıkığının yerine talanı, yalanı inşa eden, ortak yaşamı hançerleyip ayrıştıran, kültürel talanı önce varlıkları yok ederek becermeye çabalaayan bir düşmanlıktır bu.

Burada barış yok, eşitlik yok, kardeşlik yok, özgürlük yok.

Sanat ve kültürel hayatın budanıp yok edildiği yerde bunları aramak nafiledir.

Dillere destan Pera'da yaşananlar ülkenin dört bir yanında hayat bulmaktadır.

Tüm ortak yaşam alanlarımız hançerleniyor.

Anadolu, gericiliğin talan edip kendinin kıldığı her anlamıyla büyük bir çöl olmaya yüz tutmaktadır.

Sahilleri, ormanları, ırmakları, gölleri, dereleri, parkları iç

edilmiştir.

Tüm kültürel kalıtlar kimsesizleştirilerek ölüme terk edilmiştir.

İnsanlık tarihinin en büyük açık hava müzesi

Anadolu, haramilerin saltanatına terk

edilmiştir.

Cadde-i Kebir bu talanın görünür yüzüdür.

ÇOCUĞUNU DÜRBÜNLE İZLEVEN ADAM

alpay
erdem

ALPAY ERDEM

EL VE GÜŞÜM

Geçenlerde elli yaşlarındaki hiç tanımadığım bir adam benden elimi onun cebine sokmamı istedi. Elinde poşetleri vardı, belli ki market alışverişini yapmış, yerler çamur, arabasının anahtarını sağ ön cebinden usul usul almamı rica etti. Baktım şöyle adama bir, sapıga da benzemiyor. Dedim kesin sapık bu. Çünkü sapıklara dikkat edin, sapıga asla benzemezler. Bir yandan da insanlara da yardım etmek lazım. Oduñ gibi de yaşamamak lazım. Çok pis ikileme düştüm, ne bileyim, ellerim titremeye başladı, "bu ellerle mi" diye sormak istedim, fakat şaka yapılacak an değildi, durum oldukça ciddiydi, dedim "ağabey, valla ne bileyim, bilemedim" dedim, "takdir edersiniz ki uygunsuz bir görüntü olacaktı" dedim. İnsan içinde. Koşuyolu Caddesi'ndeyiz bir de. "Uygunsuz hiçbir görüntü olmaz, al gitsin" dedi. O şimdi öyle "al gitsin" deyince de ben iyice bir fena oldum. Bir ara böyle bir başım döner gibi oldu. Kulakların arkasından sıcak hava vurmaya başladı. Bir yandan da kalbim sıkışırken kararttım gözümü, "ne olacaksa olsun artık" diyerek, titreyen ellerimi soktum ağabeyin cebine, durdu zaman durdu dünya, bir yandan da nasıl dualar ediyorum ama, "elime anahtarlık gelsin, elime anahtarlık gelsin, başka bir şey gelmesin" diye. Elime anahtarlık geldi. Nasıl sevindim anlatamam. Sanki elime anahtarlık gelmedi, sanki bana bağ bağışlandı. Tek damlalık ağladım. Dedim "ağabey, teşekkür ederim." "Siz bana neden teşekkür ediyorsunuz, ben size teşekkür ederim" dedi. Dedim "ağabey siz bilemezsiniz bazı şeyleri, benim neler yaşadığımı siz" dedim "nereden bileceksiniz, ben" dedim, "burada, ölüp ölüp dirildim, benim" dedim, "bir ara ciğerimden hırıltılı sesler geldi." O sesleri de sadece ben duydum. Manyak bu galiba der gibi baktı bana. Bindir arabasına, gitti öyle. El salladım giden arabanın ardından, büyük bir minnetle.

Hanım bizim çocuk kendince antrenman yapıyo... Boks çalışıyo bana kendince... Kendini bilmezlik buışte... Sen kime boks çalışıyosun arkadaşım... Ağzını burnunu dağıtırlar, ne olduğunu bile anlamazsın... Elin yumruğunu yemeyen kendininkini şey sanırmış, aynen o hesap... Ah oğlum benim... Ah diyorun...

Hanım bizim çocuk süti kutusunu sipiriyö... Bırızdan da üzerine atlayıp patlatıcak, o olucak bana... Böyle bi çocuk işte bu çocuk... Tabiatı bu... Bu çocuk hep böyle, "yok edeyim, kırıp dakeyim" derindelen olan bir çocuk... Bu çocuk görüceksin hanım, taş üstüne taş koyan bir çocuk olmayacak... OLMİYCAK!

Hanım bizim çocuk, ağaçtan döne döne düşen tohumu tekme attı... Başı da giğde erdi diyebilirim... Yok edicilerin en büyük özelliği budur... Otaboçge zarar verme... Bunlar böyle insanlardır... Oğlum diye demiyorum, insanlığın baş belası bi çocuk yetiştioyö ben sana söylüyim hanım... Yemin ediyorum söylüyim bak...

Hanım bizim çocuk şimdi de kertenkelelini kuyruğuna bastı... Olayları bitirmiş... Neyse ki kertenkele kuyruğunu bırakıp da gitti, ananeti bizim çocuğun ayak kabarmış önüne kodu da gitti... Demek ki bu havatta bu çocuğa karşı kertenkele gibi olacaksınız... Hep böyle sağlam bir savunma geliştireceksin demek ki bu çocuğa karşı...

Hanım dünyanın en komik olayı yaşandı şu anda gözümün önünde... Gökyüzünden tek bir dolu tanesi düştü, o da bizim çocuğun başına düştü... Hahaha... Vallaha neşem yerine geldi... Ne olduğunu anlamaya çalışıyo... Kertenkelelini ahi tuttu, ne olacağıda acaba... İyi bi şey mi, güzel bi şey mi olacağıda acaba...

Ohaad... Röveşata vurdu topa... Tıpkı bir Zlatan Ibrahimović gibi, tıpkı bir Tusbasa gibi... Hey yavrum hey... Yemin ediyorum, veriyorum Beşiktaş'ın altı yapısına bu çocuğu, o oluyo... Futbola karşı inanılmaz bir yeteneği var... Hayır kendisini izlediğimi biliyo mu acaba, bu govları bana mı yapıyo acaba, hiç bilemiyorum ki ben... Bana mı hep bu mesajlar...

Hanım bizim çocuk şimdi de kağıt uçak uçuruyo... Böyle böyle ileride pilot olacaktı meğersem... Ya da kağıttan kaplan olacaktı, ikisinden biri olacaktı... Kağıttan kaplan olacak bence... Bir yerde de çok yıklenniyim çocuğu diyorun, e ben babamdan böyle gördüm, düzeni mi bozuyim diyorun, o oluyo bana resmen...

Hanım bizim çocuk şimdi de ağaçta sincap gördü, ona bakıyo öyle... Bu çocukta bakma huyu var... Bi şeyye bakmayı çok seviyo... Bi şey olsun yeter ki... Gerçi sincaba da bakmıycaksın da neye bakıcaksın... Sincap bu, buna elbet bakıcaksın... Benim bi arkadaşım var mesela, hayatında sincap görmemiş, o yüzden bu sincaba bakıcaksın...

Hanım bizim çocuk, şimdi de cennet papağanı kormuş avluyo, ona bakıyo öyle... Bak ha bak, bakıyo öyle... Sadece bakıyo... Büyük ihtimale kafesinden kaçmış, İstanbul doğasında yaşayamaz... Dur aşaa ineyim de şu kuyu yakatıyım... Bizim kuzumuz olsun madem... E hadi öyle olsun madem...

Bir de güğümle yıkanmak ne güzeldi ama. Şimdiki çocukların çoğusu bilmez. Arkadaş benim bir yeğen var, bir buçuk yaşında, tablet aldılar çocuğa, onunla oynuyor. Güğüm göstersen bilmez ama. O güğümü nasıl kullanacağını hiç bilemez. Dede gibi güğüm övüp zamane çocuğu eleştirisi de yaptıktan sonra bence konuya girebilirim. Gerçi konu da ne yani, "güğüm". Girmesem de olur aslında. Zaten ne diyordum ki, ben onu da unuttum. Hah, "güğüm" diyordum. Sobada güğümde su kaynatmak gibi muhteşem bir olay vardı. Fokur fokur kaynardı koca güğüm. Allah'ım izlemesi ne zevkliydi. Kaynayan tencere, kaynayan çaydanlık olsun envaicşir kaynama sevretilmişirdi, güğüm kaynamasının yerini bir tanesi bile tutamaz. Bir tanesi bile. Kaynayan güğümü sobadan almak da bir maharet isterdi. Kulbu uygun bir bezle kavramak dev önemliydi. Güğümle banyoya girmek dünyanın en büyük mutlu luştuydu. Güğüm kapağı hep çok hafif gibiydi, başparmak o kapağı kaldırmak için vardı. Banyodayken o güğümün suyu bereketiyle hep beni şaşırtmıştı. Kovaya güğümünden sıcak su, üzerine mustuktan soğuk su, uygun sıcaklık bulunanda hop maşrapayla yıkan. O kova en az üç kez dört kez dolardı öyle. Resmen güğümdü evlerimizizin neşesi, evlerimizizin bereketi. Resmen öyleydi.

Mehmet Ali & Akşam Gazetesi

Kışın soğuşunda içinizi ısıtacak bir şehir!

Dublin

KUKLA SÜREYYA

»Neden Dublin?

Çok fazla sebep var! Ama bence ilk sebep insanlar! Avrupa'daki en sıcakkanlı halk İrlandalılar!

Ayrıca Türkleri çok seviyorlar!

»Dublin'i kaç günde gezebiliriz?

Şehrin hakkını vermek için en az 3-4 gün.

»Okurlarımız Dublin'de neler bulacaklar?

Öncelikle edebiyat! Sonra müzik, eğlence ve doğa!

»Edebiyat

Dublin, "City of Literature" yani "Edebiyat Şehri" olarak anılır. James Joyce, Oscar Wilde, Samuel Beckett, Bernard Shaw, Jonathan Swift ve Bram Stoker bu şehirle anılan ünlü yazarların başında geliyor.

Şehirde yazarlarla ilgili bilgi alabileceğiniz müzeler var.

Ayrıca yolda yürürken kaldırımlara metal plakalarla işlenmiş kitap alıntılarla da karşılaşabilirsiniz.

Ayrıca yazarların yaşamlarına dair ilginç detaylar da karşınıza çıkıyor: Dracula'nın yazarı Bram Stoker'in, Oscar Wilde'nin eski sevgiliyle evlendiği kilise, Culliver'in Gezileri kitabının yazarı Jonathan Swift'in yöneticiliğini yaptığı katedral ya da Oscar Wilde'nin yaşadığı mavi balkonlu ev gibi.

»Publar

İrlanda'nın pub'ları bir ayrı! Haftanın her günü ve saati yemeğinizi yiyip içkinizi içerken canlı müzik dinleyebilir, yerel halkta kaynaşabilirsiniz.

1198 yılından beri ayakta olan The Brazen Head ve dünyanın en uzun gitar çalma rekoruna ev sahipliği yapan Temple Bar'ı görmeden dönmeyin.

»Phoenix Park

Londra'daki Hyde Park'ın altı katı büyüklükte olan 350 yıllık bu parkta sadece gezilebilir, Avrupa'daki en büyük dikilitaş olan Wellington Anıtı'nı görebilir, parkta sayayan 450 geviğe denk gelebilirsiniz.

»Guinness Storehouse

18. yüzyılda kurulan Guinness bira fabrikası her yıl Dublin'in nüfusundan daha fazla sayıda turist tarafından ziyaret ediliyor. Burada bira üretimine ilgili bilgi alıp tadım yapabilir, Dublin'i en yüksek ve panoramik manzaralı restoranına gidebilirsiniz.

İlginç bir de bilgi: Ünlü Rekorlar Kitabı da adını bu aileden alıyor. Hikâye şöyle: Şirket kurulduktan yıllar sonra şirket başkanı bir parti sırasında arkadaşlarıyla "En hızlı av kuşu hangisidir?" diye bir tartışmaya giriyor. Konu uzadıkça uzuyor ve sonunda 1955 yılında Guinness biraları sponsorluğunda bir kitapçı çıkarmaya karar veriyorlar.

»Trinity College

İrlanda'nın birçok ünlü edebiyatçı, sanatçı ve bilim insanının mezun olduğu Trinity College, 1591 yılında kurulmuş. Halen eğitim vermeye devam eden üniversiteye turist girişi serbest.

Efsanevi Kütüphane Long Room Trinity College'nin kütüphanesi Long Room ise, adından da anlaşılacağı gibi uzun bir oda. Kendinizi Harry Potter filminin setinde gibi hissedebilirsiniz kütüphane büyüleyici.

»Viski Turları

Ülkenin önde gelen viski fabrikalarına turlar düzenleniyor. Bu turlarda viskinin tarihçesi, üretim aşamaları ve başlıca viski türleri arasındaki tat farkları anlatılıyor ve tadım yapılıyor.

»Tarih

İrlanda'nın Keltlere kadar dayanan köklü tarihi birçok ayaklanma görmüş. Dublin'in merkezinde bulunan hekkellerdeki kursun delikleri ve artık sadece turistler için açık tutulan hapishane de bu ayaklanmaların günümüze kalan izlerinden bazıları.

»Günübirlik rüya turlar:

Dublin'e arabayla birkaç saat uzaklıkta olan ve şehir merkezinden birlik turlarla gidebileceğiniz büyüleyici yerler: Giant's Causeway, Cliffs of Moher ve The Burren

SELIN KALKAN

Yeşilçam'dan sokaklara: Klasik otomobiller

Geçmişe dair her iz, o dönemin ruhunu taşıyor içinde. O izlere bir bir dokunarak ilerlene istediği de aslında bir tutku mesesidir. Bu tutkunun ürünü olan klasik otomobiller; geçmiş, bugünkü yollarına katarak ilerleyenlerin vazgeçilmezleri.

Barış İnşinçelik, yaklaşık on yıldır Tarlabası'nın bir çıkamaz sokağında klasik otomobil tamiri ve restorasyonu yapıyor. Klasik otomobil tamirciliği kadar klasik otomobil sahibi olmanın da özel bir ilgi, sevgi ve bakış açısı gerektirdiğini söylüyor ve bize bu konudaki bildiklerini anlatıyor Barış abi.

■ Nasıl başladın bu işe Barış abi?

Benim asıl mesleğim kadın kuaförlüğüydü. Sonradan babamla birlikte pavyonlara ses sistemi de kurmaya başladım. Gündüzleri kuaförlük, geceleri de diğer işi yapıyordum. Klasik otomobillere her zaman büyük bir ilğim vardı. 1998 yılında eşim bana kırmızı 1964 Chevrolet Impala hediye etti. 01 plakalıydı, Adana'dan gidip almıştım. İlk klasik otomobilim oldu ama o, çok çürük çıktı. Hemen arkasından bir tane de ben aldım daha düzgününü. Bir, iki derken arabaların çoğaldı. Kendim ilgilenmeyi çok seviyordum, arabalar çoğaldıkça ve onlarla uğraşmaya başlayınca boza boza da olsa tamir etmeyi öğrendim. Ve böylece tamirciliğe başladım. Diğer bütün işlerimi bıraktım ve on senedir bu işle uğraşıyorum sadece.

■ Müşteri bulmaya nasıl başladın peki?

Ben müşteriyi değil, müşteri beni buluyor. Zaman içerisinde herkesin ilgilendiği alana göre bir çevresi oluşuyor. Klasik arabaları çok seven bir insan, önceleri arabalar için sonraları da arabasını tamir ettirebilmek için araştırma yaparak isim bulmaya çalışıyor. Bu çağda da kaportacı yok, benim yaptığım işi yapan pek yok. Araştırmaları konusunda da bizim isimlerimize ulaşıyor ve işi yaptırmak için beni bulmuş oluyor.

■ Yeni model arabalara göre klasik otomobillerin tamininin daha fazla sabır ve titizlik gerektirdiğini söyleyebilir miyiz?

Tabii ki. Klasik otomobillerde parça yok, parçayı kendin yapmak ya da yaptırmak zorundasın. Rastgele bir parçacıdan parça alamazsın. Ya bunu yapan ustaları anlaşıp nazını çekeceksin ya da bu işi yapmayacaksın. Bu iş her şeyiyle titizlik ve sabır gerektiriyor. O yüzden de çok sevmez lazımdır. Sadece senin sevmen yetmez. Evindeki insanların da sevmesi gerekiyor. Klasik

otomobilleri benim hanım da sever, annem de sever, kardeşim de sever. Herkesin seviyor olması benim işimi kolaylaştırıyor, bunlara ayırdığım zamana kimse itiraz etmiyor.

■ Bir klasik otomobilin tamiri yaklaşık olarak ne kadar zamanını alıyor?

Arabanın restorasyon ya da tamir süresi duruma göre değişir. Burada üç temelsorumuz var, "Müşteri ne istiyor, araba ne istiyor ve bütçemiz ne kadar?"

Örneğin müşterinin maddi durumu iyiyse ve bana arabayı baştan aşağı değiştirirse iş en az 18 en fazla 24 ay sürer. Bu sürede otomobile önden girip arkadan çıkarız ve her şeyini yenileriz. Müşterinin bütçesi kısıtlıysa, arabamın güzel görünmesini istiyorum, bana makyaj yap diyorsa o zaman yüzeysel olarak iş devam ediyor. Motorun acil ihtiyaç varsa önce onu yapıyoruz. Sonra baskı, balata ve frenleri değiştiriyoruz. Ondan sonra başlıyoruz makyaja. Delikleri, çukurları ya macunla kapatıyoruz ya da parça ekleyerek kaynak yapıyoruz. Daha kısa sürede ve daha az bütçeyle otomobil kullanılır hale geliyor bu şekilde.

■ Antika otomobille klasik otomobil arasında nasıl bir fark var?

1905, 1910 yıllarına dayanan otomobiller antika sayılıyor. Mesela benim elime bugüne kadar hiç antika otomobil gelmedi. Celse muhtemelen taminini yapamam. Çünkü o otomobilin parçası nasıl tedarik edilir, hangi kanallarla yurtdışından parça getirtilir bilmiyorum. Klasik otomobiller de 1930'lu yıllardan itibaren başlar. Konu klasik otomobil olduğunda oturduğum yerden bile

parça getirebilirim. Neyi, nerede, nasıl yapılır bilirim.

■ Senin en sevdiğin model ne peki Barış abi?

Benim en sevdiğim 1964 Chevrolet Impala. Çok konforlu ve rahat bir araba. Uzun yolda kullanırken çok keyif verir. Kesinlikle bir kere binmenizi tavsiye ederim. Bende bir tane bordo Impala var. İzmir'de şansızım ve frenlerini sıfırdan yaptırdım. Arabayı İzmir'den buraya getiren o kadar keyif aldım ki anlatamam, yıl bitsin istemedim. Bir de bu araba Chevrolet Apache sevdiğim modellerden biri.

■ Müşteri kitleniz nasıl peki, daha çok kimler klasik otomobil kullanıyor?

Çok sınırlı ve zengin bir kullanici kitlesi var. Herkes klasik araba kullanamaz, herkes o keyfi almayı da bilemez. Mesela içinde o tutku ve istek olmayan bir insana versek 64 Impala'yı ilk ışıklarda kenara çekerek bırakır arabayı. Kullanması zor, direksiyonu çok sert dönüyor, bozuluyor der. Normalde araban yolda bozulduğunda sinirlenirsin çekiciyi çağırır, arabayı çektirirsin. Bizim arabamız yolda bozulunca biz kızmıyoruz. Sen çocuğun hastalansa ona kızarmısın, bırak mısın çocuğunu? O da bizim çocuğumuz gibi.

Velhasıl sanattan anlamayan adam binmez bu arabalara. Sanattan anlayacak, biraz ilgi ve dikkat çekmeyi sevecek, maddi durumu iyi olacak.

Barış abiyle sohbetimiz bittikten sonra gara jindaki arabaları gösteriyor tek tek bana. Gösterdiği her bir otomobil bana Yeşilçam filmlerinin unutulmaz sahnelerinden hafızalarımıza kazınan klasik otomobilleri çağırıyor. Mavi Bucuk filmindeki mavi Vosvos, Ateş Böceği filminde Necla Nazır'la Tank Akan'ın kovaladığı kaçırdıkları san Mercedes, Çiçek Abbas filmindeki 1968 model Ford minibus geliyor birden gözümün önüne.

Keskin bir zekâ ve hassas bir kalbin ürünü: Theremin

MERVE BAVRA

Bir fizikçinin teknik ile estetiği buluştuğu ancak ortaya çıkışında bir tutku ve aşk hikâyesi yatan theremin, tarihte insanın temas etmeden çaldığı ilk ve tek müzik aleti. İcrasını şirihli, kendisini büyüülü kılan, "keskin bir zekâ ile hassas bir kalbin ürünü" bu müzik aletinin hikâyesini Türkiye'nin ve dünyanın sayılı thereministlerinden Mezcup olarak da bilinen Cihan Gülbudak ile konuştuk:

Theremin, kendisine bu adı veren mucidinden ayrı anılması pek de mümkün görünmeyen bir enstrüman. Çünkü bir enstrümanın son halini almasını sağlayan hiçbir önceki ihtiyaç duymaksızın, tamamen Lev Sergeyevich Termen'in kişisel yaratım sürecinin bir ürünü. Çello çalan bir fizikçinin, teknik ile estetiği böyle bir enstrüman üzerinde birleştirmesi dışında icat edildiği dönemin ve şartların da theremin çağısının kaderini belirlediğini söyleyebiliriz.

Theremin, 1920'lerin sonu, 1930'ların başına denk gelen zaman aralığında altın çağını yaşar. Prototipler ticari başarı elde edemez ancak Termen bu çağının promosyonunu birlikte yaptığı thereminist Clara Rockmore'a duygusal ve karşılıksız bir yakınlık hissettiği için yılmaz. Yani

Keskin bir zekâ ve hassas bir kalbin ürünü olan bu çağlı, muzip bir düşüncenin gelecek vaat etmeyen sevdası karşısında şansını zorlama vazifesini yerine getirmiştir.

keskin bir zekâ ve hassas bir kalbin ürünü olan bu çağlı, muzip bir düşüncenin gelecek vaat etmeyen sevdası karşısında şansını biraz daha zorlama vazifesini yerine getirmiştir.

"Theremin ile ısrar edebilmek için garip bir tutkuya ihtiyacınız var"

Yetiştirdiğim sosyal çevre, hayatın önüne çıkaracağı engelleri bertaraf edebilmem konusunda hiç de kolaylık sağlayacak türden bir zemin değildi. Daha çocuk denemek yaşta bir enstrüman çalma fikrim kabaca reddedilmiş, ilk gitarımı fındık ameliğinden kazandığım parayla gizli gizli almış fakat metal, cila ve tel kaplamalarına alerjim olduğu için neredeyse hiç çalamamıştım. Kontak Dermatit denen bir hastalık bu. Ancak inat bu ya, dokunmadan çalınan bir enstrüman bulunca onu da kaçırmadım. Theremin ile ısrar edebilmek için garip bir tutkuya ihtiyacınız var. Çünkü epey zor bir çağlı. Bu bende Lev Termen'in Clara Rockmore'a duyduğu platonik aşk gibi sayılmasa da, müzik yapma açlığımıza cevap verecek tek seçenek olarak vuku buldu.

"Tek zorluk hiçbir şey dokunmadan manalı sesler çıkarmaya çalışmak değil"

Dişaridan bakıldığında hâlâ kilitlendiğimizin noktayı gözlerinizle yakmaya çalıştığınızı gibi görünüyorsunuz. Tek zorluk hiçbir şey dokunmadan manalı sesler çıkarmaya çalışmak değil. Esas sorun manyetik alan prensibiyle çalıştığı için cihazın çok hassas olması. Bunu şöyle düşünebilirsiniz, havanın sıcaklığı, rüzgârı, tavan yüksekliği, çevredeki manyetik değişkenler, diğer insanların hareketleri ve hatta nefes almasına göre değişen, perde aralıkları bu faktörlere göre sürekli olarak büyüyün ya da küçülen bir gitar çalmak... Performansı sırasında thereministe beyninin kullarlarından aktığı hissettiren şey tam olarak budur. Zira thereminde saniiyeler içinde iki notanın arası onlarca defa aşağı ya da yukarı doğru bozulabilir.

"Dinleyiciyle beyin röntgenimi paylaşıyorum"

Bizzat yaptığım müziği biraz anlatırsam; ben sıra dışı olan bu enstrümanı en az kendisi kadar sıra dışı şekillerle icra ediyorum. Ben thereminin kullanılarak çok sesli bir armoni arayışını yaşıyorum icralarımda. Parça değil doğaçlama olur bunlar ve hiçbir performansımın ikinci bir tekrarı ben arzu etsem dahi mümkün olamaz. Matematikle ölçülen bir müziğe inanmadığım gibi aşırı serbest bırakılmış tecrübeleri de sahte buluyorum. Theremin bu noktada en büyük şansım. Çünkü referans olarak tabiatı dinleyerek doğaçlama melodiler çalan bir thereminist, majör ya da minör gamlarını izin verdiği çözünürlüğü düşünse çıkıp icrasıyla yeni hisler peydahlatabilir. Theremin performanslarım sırasında dinleyiciyle sanki beyin röntgenimi paylaştığımı hissediyorum.

Ben thereminin zihnini başkalarına açmak için kullanıyorum. Kelimelerle ifade edilemeyecek şeyler bunlar. Beynimin kıvrımlarına, zihin hareketlerime ve algısal tecrübelerime kadar pek çok datayı çözünürlüğü sürüpürak şekilde ortaya koymamı sağlıyor theremin.

"Thereministler topluluklarını büyücüsü, şamanı ve hatta peygamberi olabilirli"

Modern zamanın tüket at tarzı müziğini kastetmeden söylüyorum; şayet theremin, işitsel algının sınırlarını zorladığımız ve sesin büyümesine gerçek manada kapıldığımız devirle yetişen bir enstrüman olsaydı, thereministler, topluluklarını büyücüsü, şamanı ve hatta peygamberi olabilirli.

Kendiyle barışık olmayan insanlar için tekinsiz bir sesi var thereminin. Film endüstrisi için desteye ya da ekrana konacak görüntüyü desteklemek ve gerilim yaratmak için en ekonomik yollardan biri olma vazifesini hâlâ layıkıyla yerine getiriyor.

sizden
gelen

BEN, uçurtma ve bir el

Uçurtmalar yapardım küçükken. Ekseri dört renkli olurdu. Sarı, lacivert, kırmızı ve yeşil. Tabak denen ince kağıtlardan yapardım. Hamurla yapıptırıldık. Başına oturdum mu bitirene kadar kalkmazdım. Bir ustayı seyredir gibi seyredirdi akraları. Bir şeyler kapmaya çalışır, işin ucundan biraz da onlar tutardı. Kasnak dediğimiz iskeletini kamaşlardan yapardım. Gönyesini avarlamak ustalık işiydi. Eğer avarlayamazsan uçurtma hep bir yöne çeker, az sonra yere çakılırdı. Tabii bir de terazi avarlaması vardı ki, onda diğer yapanlardan farklı bir sistemi kendime mal etmiştim. Diğerleri kasnak ucuna avarlarken ben iki kasnak arasına avarlıyordum terazi. Böylece gövde kısmı daha çok rüzgâr alıyor, uçurtma daha çok ve çabuk yükseliyordu. Rüzgârın az olduğu günlerde onlar bu zevkten mahrum kalırken, ben tek başıma süzülüyordum gökyüzünde.

Zavalı annem "Oğlum gitme rüzgâr yok, uçmaz bu havada" dediği zamanlar, pencereden gökyüzünde süzülen beni seyredirdi hayretler içerisinde. Salardım gökyüzüne kendimi. Göğsümü rüzgâra verirdim. Her saçak çırpışım, bir kanat çırpışydı benim için ve her kanat çırpışım biraz daha yükseğe ve biraz daha gökyüzüne sıçırıyordum. Evimizin arkası eskiden bir bataklık. Kurutup üzerini kapatmışlardı. Zamanla çimlenmiş bizim için bulunmaz bir oyun alanı olmuştu. O sıcakta şapkamı yüzüme kapatır (uçurtmamı görmemi engellemeyecek şekilde) çimlere uzanırdım. Çimlerin serinliği açık olan boyun kısmıma ve biraz sonra da tüm sırtıma sirayet ederdi. Uçurtmanın kelesi elimde, diğer elimle de olta ipi yoklar gibi ipin gerginliğini yoklardım. Uçurtma ipi için annemin naylon masuralarını aşırırdım gizliden. Yüzüme bakarak "Benim yeni aldığım masuralardan biri yine kaybolmuş" derdi. Ben de "Habermi yok" der gibi dudak bükürdüm. Masum bir yalandı. O da bunun farkındaydı.

İkinci vaktiyle beraber, rüzgâr çıkmaya başlar, uçurtmamın ipi sertleşirdi. Rüzgârın çıkmasıyla beraber diğer gökyüzü ortaklarım, paydaşlarım gelmeye başlardı. Kimi yeni yapmış, kimi eski uçurtmasını kapmış gelmiş. Hayranlıkla ellerini gözlerinin önüne siper edip uçurtmamı görmeye çalışırlardı. Devamlı bir

müşabaka içindeydiler sanki. Gökyüzünün en ulaşılacak yerinde olmak, oradaki havayı teneffüs etmek her babayığının harcı değildi. Seyir işinin daimi müdavimi olanlar, koşarak yanına gelir, bu müşabakada hangi tarafı tuttuklarını belli ederlerdi. Hatta gıcık vermek için "Lan Yılmaz, taaa fızana gitmiş senin uçurtma" derlerdi. Bunu duyan diğerleri deliye dönerdi. Bir an önce havalanmak için dörtнала koştururlardı. Biraz tutabilir miyim diye ricacı olurlardı. Kelesi onlara verip "Bak oğlum şöyle tut, sakın bırakma" gibi beylik laflar ederdim. Koşmaktan dink beygirine dönen rakiplerim ağza alınmayacak küfürler savururlardı. Onlar daha havalanamamışken, ben, gökyüzündeki olası tüm havayı ciğerlerime doldurmuştum bile.

Annem, uysal olduğumu bildiği için pencereden sık sık "Kimseye karışma" derken hem bana öğüt hem de onlara "Ben burdayım ona göre" demiş olurdu. Akşam ezanına doğru kelesi yavaşyavaş sarmaya başlardım. İlk gelip son ayrılırdım hep.

Bazen çok rüzgârlı olduğu günlerde gökyüzünde dengemi kaybederdim. Yüksek irtifada, değişik yönlerden gelen rüzgârlara göre tasarlanmamıştım. Böyle havalarda ipim çok gerilir, kopmasından korkardım. İpin koptuğu vakit, rüzgârın da etkisiyle dengem altüst olur. Öyle çaresizsiniz ki, gökyüzünde seni tutacak hiç kimse yoktur. Bir boşluğa, bir bilinmezliğe doğru sürüklenirsiniz. Başın döner kendini bir türlü toparlayamazsın. Böyle anlarda seni kurtaracak tek şey, aşağıdan ipini yakalayacak biridir.

Sabri Yılmaz

sizin
bavulunuz

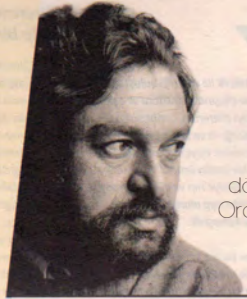
Yolladığınız öyküleriniz bundan böyle her ay bir yazarımız seçiyor. Önümüzdeki sayı İsmail Saymaz'ın seçeceği öykü yayımlanacaktır. Değerlendirilmesini istediğiniz 3000 வருச் civarı öykülerinizi sizinbavulunuz@gmail.com adresine yollayın.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi -

Diyebilirim ki bütün ömrümü geri dönüş yolunda harcadım.

Sevim Burak

Ben iç dünyama dönüyorum. Orada hayal kırıklığına yer yok.

oguz atay

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özбек
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Baş İnçe
- Editöryat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömür
- Sokak Edibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkan, Merve Bavrta, Gizem Çelik, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavlureklam@birgunnet.com, bavlul@birgunnet
- Grafik İllüstrasyon: Ethem Onur Bilgiç
- Grafik Tasarım: Başın Can Sarıkay
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavlul@birgunnet
- www.bavuldergi.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Basık: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad: No:159 Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

/bavuldergi

/bavuldergi

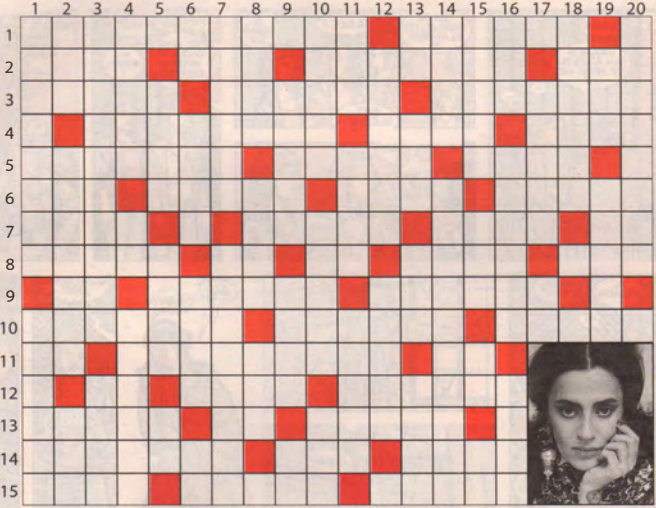

/bavuldergi

Bavul Bulmaca

Cözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

1. Soluk ve Ütopyalar Güzelddi adlı albümleri de olan şarkıcı (Resimdeki) - Cahit Külebi'nin bir şiiri. 2. Hakan Günday'ın bir romanı - "...Gardner" (Çıplak Ayaklı Kontes) - James Cameron'ın bir filmi - Uyku tulumunun altına serilen şey. 3. Bir oyku dergisi - Gerçekte operacı olan, bas profundo sesli türkü ustası - "Şek ...". (Aristophanes'in bir oyunu). 4. Bir fotoğraf sanatçısı - Osman Necmi Gürmen'in romanı - Ak Liman adlı romanı da olan Azeri yazar. 5. Yılmaz Güney'in bir filmi - "Albert ...". (Varoluşçu Fransız yazar) - Şeker Portakalı romanının küçük kahramanı. 6. Antalya bir cover grubu - Anna Vissi şarkısı - "...Batur" (Şair) - Logosu karga olan yaymevi. 7. "Özdemir ..." (Şair) - Anadolu'ya özgü otantik bir çorba - Fiyat - "...Corbusier" (Mimar). 8. "...Erdogan" (Akt-ris) - Şart eki - İsim - "Jacques ..." (Ne Me Quite Pas'yı da söyledi) - "...Kaçıkları" (Jack Kerouac romanı). 9. "Demba ..." (Beşiktaş'da iz bırakmış futbolcu) - Doğup çoğalmak - Şarkılara da yer verilen hafif güldürü. 10. "Rudolf ..." (Tatar asıllı ünlü balet) - Nuri Bilge Ceylan'ın filmi - "...Theodorakis" (Zorba'nın bestecisi). 11. Bir şiir türü - Minimalizmin 1950'lerde temellini atmış olan Türk heykeltıraş - Bulmaca tanrısı. 12. "Behiç ..." (Karikatürist, yazar) - Şiirler - "...Karakolu" (Muammer Karaca'nın uyarladığı oyunu). 13. "...Sıkıntısı" (Nuri Bilge Ceylan filmi) - "...No" (Çizgi roman) - "Dağınık ..." (Atıl Yılmaz filmi). 14. Pierre Loti'nin bir romanı - "Her Şeyi ..." (Sezen Aksu şarkısı) - "Ali Hadi ..." (Heykeltıraş). 15. Emile Zola romanı - "...Arayıcı" (Oyun yazarı) - "...Kosik" (Somutun Diyalektiği'nin yazarı).

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Erkekci Kuş adlı dizinin Can Dıvıtı - "...Mallier" (Çıplak ve Ölü, Amerikan Rüyası'nı da yaratan ABD'li yazar). 2. "...Gelin" (Feyzi Tuna'nın filmi) - Yurttaş Kane'in söylediği son sözcük - Üye. 3. Turgay Fişekçi'nin bir şiir kitabı - "Kara ..." (John Gray'in, apokaliptik din ve ütopyanın ölümü hakkındaki kitabı). 4. "Mario Vargas ..." (2010 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Perulu yazar) - Akilah Azra Kohen'in bir romanı - Yavuz Turgul'un bir filmi. 5. No Ordinary Love'da söyleyen şarkıcı - Arthur Schnitzler'in bir romanı - Nazi Hücum Kitabı. 6. Olumsuzluk veren bir önek - "...Horozu" ("Yazarın görevi milletleri öldürmek kurtarmaktır" diyen Michel Tournier'in kitabı) - Duvarda taş ya da tuğla sırası - Bir nota. 7. Türkülere konu olan Gelibolu köyü - "Şimdi ...Vakti" (Sait Faik Abasıyanık'ın şiir kitabı). 8. "...Julia" (Addams Ailesi ve Örümcek Kadının Öpücüğü'nde de oynayan aktör) - "...Chomsky" (Amerikalı aktivist, filozof, dilbilimci, tarihçi ve yazar) - Eski Rus kralı. 9. Neyzen Tefrik'in yazdığı şiir türü - Baleden bir dans figürü - Evet unlemi. 10. Kropotkin yapıtı - "Mahmut ..." (Bizim Köy'ün yazarı) - Bir burç ad. 11. İstiklal Caddesi'nden Galatasaray'a inerken sağdan besinci sokak - Bal şarabı - İbrahim Altun'un bir romanı. 12. "şunun şurasında travmayısız çocuk olmak, ...olmak" (Ece Ayhan) - "...tamam seniter ediyorum" (Yusuf Hayaçoğlu). 13. Kabaca evet - Özbir'nin Gezi direniş şarkısı - "...Marley" (Reggae ustası) - Francis Ford Coppola'nın filmi. 14. "Mustafa ..." (Öğüz Atay'ın, Bir Bilim Adamının Romanı'nda anlatıldığı bilim insanı) - Barda, Gemide ve Behzat Ç. Adlı filmleri de olan sinema yönetmeni. 15. "Dallar ... hava sıcak yaz canım" (Kayahan) - Tibor Dery'nin bir romanı - "...Pacino" (Aktör) - Bir nota. 16. Marguerite Duras'ın bir romanı - "Ne bir arzum, ne ..." / yaralanmış bir elim / ben gurbetti değilim / gurbet benim içimde" (Kemalettin Kamu) - "Gülseli ..." (Şair). 17. Çok güçlü bir ışık kaynağı - "Jet ..." (Aktör). 18. "...makinalı, tüfekler Hotchkiss marka" (Cem Karaca). 19. "...Güler" (17 Ekim 2018'de yitirdiğimiz fotoğraf sanatçısı) - "Selim ..." (Yazar). 20. Gülen Gözler, Bizim Aile ve Aile Şeref'i'nde de oynayan aktris.

Sayı: 38

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1.Yukarı Mahalle-Spacek. 2. Aşinalık-Slade-Arena. 3. Za-All-Şato-İsa Çelik. 4. İke-Fidan-Sappho-İsa. 5. Nina-Cum-Marc-İzin. 6. El-Daha-Aa-Şair-Veda. 7. Degas-Labirent-

ya-Ek. 8. İyem-Kibe-Simonov.

9. Robocop-Le-Fenelon. 10. Savalas-Rr-Van-Vanu. 11. Umu-No-Ta-Ace-Al. 12. Pades-Kara-kara. 13. ...Sıkıntısı. 14. Pierre Loti'nin bir romanı. 15. Aden-Zen-Dıranas.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1.Yazı Nedir-Ulama. 2. Uşak ile Yosma-Od. 3. Ki-En-Gebeude. 4. Ana-Adamov-Eden. 5. Ralf-Ass-Ansen. 6. ...Chomsky. 7. Eski Rus Kralı. 8. ...Pacino. 9. ...Güler. 10. Kropotkin yapıtı. 11. İstiklal Caddesi'nden Galatasaray'a inerken sağdan besinci sokak. 12. "şunun şurasında travmayısız çocuk olmak, ...olmak". 13. Kabaca evet. 14. "Mustafa ...". 15. "Dallar ... hava sıcak yaz canım". 16. Marguerite Duras'ın bir romanı. 17. Çok güçlü bir ışık kaynağı. 18. "...makinalı, tüfekler Hotchkiss marka". 19. "...Güler". 20. Gülen Gözler, Bizim Aile ve Aile Şeref'i'nde de oynayan aktris.

An-Abel-Aras. 10. Ast-Mailer-At. 11. Llosa-Re-Raklı. 12. La-Arşe-Caner. 13. Edip Cansever-Ga. 14. Esp-İtina-Astan. 15. Ahir-Mena-Uta. 16. PaçoZ-Yol-Leros. 17. Are-Ivanov. 18. Celine-Ona. 19. Enis-Dev. 20. Kakalak-Su.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranley.org>

